

STRATEGIA DE DEZVOLTARE INTEGRATĂ A COMUNEI RECI

2016-2027

Comuna Reci

Data elaborării: iulie 2016

Data actualizării: martie 2022

Cuprins

1. Sinteza coordonatorului	4
2. Metodologia aplicată.....	7
3. Analiza de mediu	10
3.1. Scurt istoric și așezarea geografică a comunei	10
3.2. Relații în teritoriu, caracteristici urbanistice	11
3.2.1. Utilizarea teritoriului	13
3.2.2. Infrastructura rutieră a comunei Reci	17
3.3. Locuințe	20
3.4. Infrastructura tehnico-edilitară	24
3.5. Gestionarea deșeurilor	27
3.6. Mediu și arii naturale protejate	28
4. Viața culturală și comunitară	31
4.1. Tendințe demografice	31
4.2. Mediul social	37
4.2.1. Viața comunitară, problemele comunității	38
4.2.2. Viața religioasă	39
4.2.3. Resurse culturale	40
4.3. Situația învățământului local	44
4.4. Sănătate și asistență socială	48
4.5. Posibilități de recreere și viața sportivă	50
5. Situația economiei locale.....	52
5.1. Poziționarea geo-economică a comunei	53
5.2. Situația agriculturii și gestionare forestieră	55
5.2.1. Gestionarea forestieră	61
5.3. Performanța întreprinderilor locale	62
5.4. Ocuparea forței de muncă	68
5.5. Turismul local	71
6. Analiza SWOT.....	75
7. Imaginea de viitor a comunei Reci pe termen mediu și lung	81
8. Obiectivele de dezvoltare	84
9. Axe prioritare de dezvoltare	85

10. Axe prioritare și măsuri de dezvoltare	86
10.1. P1. Comuna Reci modernă și Eco-conștientă - Întreținerea și modernizarea infrastructurii locale, valorificarea resurselor naturale	86
10.1.1. Măsura 1.1: Reci, comună atractivă – dezvoltarea imaginii comunei	88
10.1.2. Măsura 1.2: Reci, comuna iubitoare de natură și mediu – soluționarea problemelor în domeniul protecției mediului și a naturii	90
10.1.3. Măsura 1.3: Infrastructură modernă-comună viabilă	94
10.1.4. Măsura 1.4: Întreținerea și dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice	97
10.1.5. Măsura 1.5: Dezvoltarea rețelei Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	101
10.2. P2. Dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Reci	103
10.2.1. Măsura 2.1: Reci, o comună educată – o comunitate competitivă	103
10.2.2. Măsura 2.2: Viață culturală bogată – comunitate viabilă	107
10.2.3. Măsura 2.3: Reci, o comună activă – dezvoltarea vieții sportive	110
10.2.4. Măsura 2.4: Dezvoltarea vieții sociale și sanitare	113
10.3. P3. Reci – Economie locală viabilă, competitivitate ridicată	115
10.3.1. Măsura 3.1: Creșterea competitivității în agricultură	116
10.3.2. Măsura 3.2: Sprijinirea întreprinderilor din comună și creșterea spiritului antreprenorial	118
10.3.3. Măsura 3.3: Dezvoltarea mediului de afaceri și atragerea investitorilor/firmelor	120
10.3.4. Măsura 4.4: Creșterea calității resursei umane	122
10.4. P4. Includerea comunei în circuitul turistic regional	124
10.4.1. Măsura 4.1: Crearea condițiilor de bază și dezvoltarea infrastructurii turistice	125
10.4.2. Măsura 4.2: Dezvoltarea produselor turistice și oferirea unor servicii turistice performante	127
10.4.3. Măsura 4.3: Conceperea și sprijinirea activităților de marketing turistic	130
11. Monitorizare și evaluare	133
11.1. Activități de monitorizare	133
11.2. Evaluarea	133
12. Catalogul surselor de finanțare.....	137
13. Lista proiectelor	146

1. SINTEZA COORDONATORULUI

Una dintre cele mai palpabile valori ale democrației este autonomia comunităților locale în formarea mediului în care locuiesc. În România obligația consultării publice este reglementată prin legislație, în practică, în cele mai multe cazuri pe plan local democrația se întinde până la funcționarea sistemului reprezentativ. Sunt puține acele cazuri în care pentru planificarea viitorului conducerea locală organizează forumuri, dezbateri publice pentru recunoașterea și integrarea în viziunea de viitor a exigențelor diferitelor grupuri sociale de pe plan local. Principiul subsidiarității se integrează lent în sistemul administrației publice și numai din pricina presiunii metodologice se utilizează punctual acele mijloace care stimulează planificarea venită de jos în sus (bottom up).

Ar fi deosebit de important să se recunoască faptul că dezbaterile, consultarea publică nu este numai o obligativitate a metodologiei aplicate sau un pas spre îndeplinirea democrației, ci un aspect important al oportunității, planificării și eficacității. Problemele unei comunități se recunosc cel mai bine pe plan local și în cele mai multe cazuri și soluțiile de rezolvare ale acestora sunt accesibile tot la acest nivel. Planificarea bazată pe participare este un proces și un rezultat în același timp, având beneficii duble: asigură cadrul sistematizării și corelării diferitelor interese și puncte de vedere, pe de altă parte trasează calea valorificării sistematizate și eficiente a resurselor locale.

Planificarea bazată pe participarea publică în cazul elaborării strategiei de dezvoltare integrată a comunei Reci nu a fost necesară din pricina faptului că a fost ușor utilizabil ca metodologie ci numai prin aceasta s-a putut construi o viziune de viitor aprobată și de comunitatea locală, care trasează calea de urmat până la anul de referință 2027.

Conform acestei viziuni de viitor comuna Reci, până în anul 2027 va deveni **"O comună atractivă, ordonată și bine dezvoltată din punct de vedere al infrastructurii care se integrează bine în ambientul natural și care își valorifică resursele naturale într-un mod durabil. Această comună, prin activitatea de turism și agrement, activitățile agricole locale și prin valorificarea poziției favorabile în domeniul atragerii de investitori poate asigura condițiile de trai pentru populația locală și un standard ridicat de viață. Atractivitatea comunei este susținută și de o viață socio-culturală colorată, dar și de nivelul ridicat al coeziunii și al implicării comunității. Comuna va apărea pe harta turistică a țării, ca o destinație populară în domeniul turismului activ și turismului verde."**

Viziunea de viitor generală cuprinde percepțiile comunității locale privitor la dezvoltare, elementele viziunii defalcate și prezentate mai pe larg susțin planificarea și măsurabilitatea proceselor. Imaginea comunității locale fidele față de tradiții și patrimoniul cultural nu se

destramă nici în viitor, se completează cu deschiderea față de noutăți. Punctul de plecare al strategiei de dezvoltare integrată a comunei Reci este reprezentat așadar de coroborarea acestor două concepții diferite la prima vedere. În zilele noastre este indispensabil abordarea inovativă, predispoziția față de nou, care la rândul lor pot contribui chiar și la susținerea valorilor tradiționale.

În centrul strategiei stau acele obiective care convertesc comuna într-un mediu atractiv, oferind un spațiu sigur, confortabil și locuibil cetățenilor, în special tinerilor care momentan caută calea spre succes în afara regiunii sau a țării. Formularea acestor obiective a fost posibilă cu ajutorul analizei situației, realizarea lor fiind facilitată de prioritățile și pachetele de măsuri strategice elaborate în domeniile societate, economie și mediu.

Prima prioritate a strategiei intitulată **Comuna Reci modernă și eco-conștientă - Întreținerea și modernizarea infrastructurii locale, valorificarea resurselor naturale** vizează așezarea comunei pe o cale de dezvoltare dinamică în domeniul infrastructurii locale în urma căreia populația comunei va avea acces la o infrastructură modernă, bine întreținută, la care au acces toate gospodăriile, întreținând, dezvoltând și extinzând sistemele de apă potabilă și canalizare, modernizându-se rețeaua de iluminat public, fiind construită rețeaua de alimentare cu gaze naturale, fiind realizate proiecte pentru dezvoltarea unor sisteme destinate utilizării resurselor de energie regenerabilă (parc fotovoltaic), fiind reabilite, modernizate și eficientizate energetic clădirile publice și clădirile rezidențiale, iar traficul intern fiind facilitat de o infrastructură rutieră modernă, în care să se poată circula în mod eficient atât de către pietoni cât și de către circulația auto, și nu în ultimul rând fiind modernizată și infrastructura de acces agricol pentru facilitarea accesului la exploatațile agricole din comună.

Un alt punct important al priorității este reprezentat de amenajarea și întreținerea spațiilor publice, a marginilor drumurilor, pâraului și pâraielor, a ariilor naturale protejate în scopul ca locuitorii să trăiască într-un spațiu frumos și curat, iar comuna să devină atractivă pentru turiști, investitori și potențiali noi locuitori.

Prioritatea numărul 2, **Comunitate viabilă – Viață culturală activă - Dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Reci** vizează obiective și măsuri pentru dezvoltarea spațiilor, locațiilor cultural-comunitare, dotarea acestora cu infrastructura necesară și acordarea de noi funcții, și pentru lansarea și organizarea sistematică a evenimentelor, întâlnirilor manifestațiilor în domeniul cultural și comunitar. Un alt punct important al acestei priorități este domeniul educației, formării tinerilor, care reprezintă singura posibilitate de menținere a comunității și în viitor. Și nu în ultimul rând, o comunitate funcțională trebuie să fie și o comunitate sănătoasă, drept pentru care în cadrul prezentei priorități am inclus și un set de măsuri care vizează dezvoltarea și extinderea serviciilor medicale și sociale și dezvoltării infrastructurii sportive.

Prioritatea nr. 3, are ca obiectiv dezvoltarea vieții economice din comuna Reci și este intitulată **Reci – Economie locală viabilă, competitivitate ridicată**, iar măsurile de dezvoltare formulate în cadrul prezentei axe prioritare, pornind de la sectorul agricol și până la sectorul serviciilor cuprinde toate sectoarele economiei și solicită intervenții din partea actorilor cheie. De asemenea aici sunt dezbătute intervențiile care vizează eradicarea problemelor legate de ocuparea forței de muncă și de calitatea resursei umane. Formarea, calificarea sau recalificarea poate induce rezultate în creșterea competitivității comunei și poate contribui la creșterea nivelului de trai al localnicilor prin îmbunătățirea șanselor de ocupare.

Prioritatea numărul 4, care este și ultima din cadrul strategiei vizează domeniul turismului și industriei ospitaliere, fiind intitulată **Includerea comunei în circuitul turistic regional**, și cuprinde măsuri prin intermediul căruia comuna Reci poate deveni, în baza resurselor existente, un real actor al turismului din regiune.

Strategia a fost elaborată în anul 2016, fiind conturate obiectivele și prioritățile cu orizontul 2027, astfel în anul 2022 s-a realizat actualizarea documentului printr-o evaluare intermediară în care s-au trecut în revistă realizările dintre 2016-2022, s-au actualizat în totalitate datele oficiale din analiza situației, s-a actualizat lista proiectelor și calendarul surselor de finanțare, în conformitate cu programele de finanțare aferente perioadei de programare 2021-2027.

Grupul de specialiști care a lucrat la elaborarea strategiei dorește ca aceasta să nu devină doar un document intern al administrației publice locale, cuprinsul acesteia să fie cunoscut de fiecare instituție, organizație, întreprindere sau cetățean (indiferent dacă a participat sau nu în procesul de planificare), și să ajute aceștia la luarea deciziilor strategice individuale sau organizaționale. Strategia dorește să devină un mijloc practic al planificării și implementării investițiilor și dezvoltărilor de pe plan local, al valorificării sustenabile a resurselor naturale și al extinderii energiilor constructive existente în comunitatea locală. Structura, abordarea și accentele strategiei se raportează la cerințele politicilor de dezvoltare și finanțare, stimulând practica atragerii de fonduri prin proiecte sustenabile în concordanță cu exigențele locale.

Strategia dorește să stimuleze și organizarea dezbaterilor și consultărilor publice, invitând populația locală să participe activ în deciziile care vizează viitorul comunității.

2. METODOLOGIA APLICATĂ

Strategia de dezvoltare locală, ca manifestare a voinței și a încrederii în viitor a comunității locale, bazându-se pe exigențele locale, formulează sarcini pentru nivelul local și, în vederea îndeplinirii scopurilor propuse, încearcă să pună în mișcare resursele locale. Acest lucru înseamnă, că în dirijarea procesului de planificare este binevenit ca pe scară largă să se țină seama de competențele locale. Toate acestea aduc după sine un șir de întrebări metodologice. Cum pot fi evaluate în mod eficient exigențele locale? Cum să fie concepute obiectivele de dezvoltare și sarcinile privind îndeplinirea obiectivelor? Cum putem valorifica resursele intelectuale locale în cursul procesului de planificare? etc. sunt numai câteva dintre întrebările mai importante, la care, pe baza diferitelor poziții metodologice, se pot da răspunsuri diferite.

În cursul elaborării strategiei de dezvoltare a comunei Reci am urmat abordarea planificării comunitare și am ales din bara ei de instrumente. Lista beneficiilor asigurate de planificarea comunitară este una cât se poate de lungă, dintre acestea trebuie evidențiate următoarele:

- Susține evaluarea, cunoașterea exactă și reală a situației, asigură o bază solidă pentru procesul de proiectare
- În cursul proiectării aduce în mod continuu în prim plan exigențele și punctele de vedere locale
- Face acceptabile necesitatea, obiectivele și direcția proiectării, îndeamnă spre o proiectare în viitor la nivel individual și organizațional
- Mobilizează resurse încă din etapa timpurie, respectiv le pregătește pentru perioada următoare, cea de executare
- Poate lua seamă despre existența unor conflicte sociale latente, respectiv poate genera noi consensuri în legătură cu câte o problemă.

Elementul central al planificării comunitare este principiul participării publice, conform căreia trebuie asigurată tuturor grupurilor sociale interesate și vizate posibilitatea de participare la procesul de proiectare. Nici din punctul de vedere al rezultatelor proiectării, nici din cel al gradului de impunere a beneficiilor de mai sus nu-i indiferent ce fel de metode de participare se pun în aplicare.

În cadrul realizării strategiei de dezvoltare a comunei am aplicat următoarele metode de participare, în cadrul cărora peste 40 de persoane interesate au putut să-și formuleze părerea, nevoile:

1. **Realizarea de interviuri semi-structurate:** grupând liderii de opinie locali pe domenii de specialitate (s-au realizat 20 interviuri: personaje din agricultură și economie, lideri ai instituțiilor de învățământ, reprezentanți ai organizațiilor culturale și civile, antreprenori, angajați ai administrației locale, composesorate, etc.), i-am căutat personal cu câte un ghid de interviu semi-structurat care conținea întrebări referitoare la domeniul de specialitate dat, precum și despre comună în general.
2. **Organizarea de discuții cu metoda focus grupului:** am organizat o întâlnire (cu sfera civilă și socială și instituții ale administrației locale, respectiv cu întreprinderi, fermieri și reprezentanții composesoratului local). Am organizat o prezentare scurtă care viza prezentarea situației actuale a comunei după care în condiții controlate a pornit o discuție și o formare de opinii cu reprezentanții populației în domeniul dat, în baza căreia s-a realizat lista problemelor și a soluțiilor locale, născându-se chiar și idei de proiecte concrete.
3. **Atelier de dezvoltare:** cu reprezentanții administrației publice locale am finalizat obiectivele și prioritățile strategiei de dezvoltare
4. **Deschidere și transparență continuă:** grupul de specialiști care a coordonat elaborarea strategiei a primit pe toată perioada de planificare observațiile, propunerile cu intenție de îmbunătățire venite fie personal, fie prin telefon sau email, scrisoare sau în alt format, pe care mai apoi le-a prelucrat. Executantul a informat în mai multe rânduri administrația locală și locuitorii în legătură cu procesul de proiectare, și despre situația atunci actuală.
5. **Evaluarea intermediară și actualizare strategie:** În primul trimestru al anului 2022 s-a realizat evaluarea intermediară a strategiei de dezvoltare și actualizarea acesteia în conformitate cu obiectivele și programele UE valabile pentru perioada de programare 2021-2027. Astfel, prin intermediul unor întâlniri cu reprezentanții administrației publice locale am actualizat analiza situației cu ajutorul celor mai recente date oficiale pentru fiecare domeniu de analiză, am evaluat gradul de realizare a măsurilor și proiectelor cuprinse în strategie, s-a actualizat lista proiectelor de finanțare și a fost actualizat și calendarul surselor de finanțare cu noile oportunități de finanțare valabile în actuala perioadă.

Cu ajutorul celor de mai sus am reușit să elaborăm o strategie, care sintetizează propunerile specialiștilor și a comunității locale, armonizează cu interesele locale și avem speranța că este o strategie cu care comunitatea locală se poate identifica și o simte ca fiind a ei.

Pe lângă coordonarea tehnicilor de participare, printre sarcinile grupului de specialiști care a elaborat strategia s-a aflat și ordonarea și prelucrarea datelor din evidențele locale și de la diferitele instituții județene (ORC, APIA, APDRP, Direcția Generală a Finanțelor Publice, AJOFM

etc.), precum și cunoașterea pe bază de experiență a terenului. În scopul cunoașterii terenului au avut loc de mai multe ori vizite pe teren, în cadrul cărora, pe lângă colectarea informațiilor pe bază de date concrete, am încercat să ne concentrăm și asupra diferitelor impresii, experiențe și sentimente. Toate acestea le-am rezumat în primul capitol al strategiei, având titlul „Analiza situației”. Din punct de vedere tematic, capitolul care evaluează situația se construiește de-a lungul a trei dimensiuni, astfel am analizat în cadrul unor subcapitole independente condițiile de mediu ale comunei, caracteristicile vieții comunitare locale și principalele caracteristici ale proceselor economice. După toate acestea, grupate tematic în tabelul SWOT, am evidențiat acei factori locali precum și acele condiții externe, la care am fost atenți și în timpul formulării obiectivelor și priorităților care reprezintă drumul spre imaginea de viitor. În cadrul formulării obiectivelor am fost atenți de asemenea și la sistemele de obiective ale documentelor de proiectare de la nivel mai înalt. Pe lângă compatibilitatea cu politicile de cadru (politica agrară, politica de mediu, politica economică) ale Uniunii Europene referitoare la perioada 2014-2020, am pus accent și pe conformitatea cu obiectivele de dezvoltare naționale și județene. Putem deci spune că documentul se încadrează în ierarhia sistemului nivelurilor de planificare, aflându-se la nivelul cel mai apropiat de comunitate. În ceea ce privește structura strategiei, aceasta îndeplinește cele formulate de reglementările comune referitoare ale Parlamentului și Consiliului European (COM 2011/618 FINAL 2).

Planul de acțiune formulat sub formă de obiective și măsuri prezentat în capitolul Strategie converge cu Imaginea de viitor. Între acestea pot fi descoperite mai multe puncte de legătură, măsurile și submăsurile – care abordează prin prisma „localitatea, ca un sistem holistic” – au fost elaborate construindu-se unele pe altele, sprijinindu-se reciproc, mărinđ în acest fel eficiența intervențiilor și sinergia efectelor așteptate. În cadrul capitolului Evaluare și Monitorizare facem propuneri pentru urmărirea și prelucrarea acestor efecte și intervenții.

Deși considerăm ca fiind prea simplistă și cu orizontul prea îngustat abordarea, conform căreia strategia de dezvoltare este în primul rând instrumentul pentru atragere de resurse exterioare, însă este clar că acest rol a crescut foarte mult odată cu aplicarea politicilor de dezvoltare și de finanțare a Uniunii Europene în țara noastră. Posibilele surse de finanțare legate de unele măsuri/proiecte sunt prezentate în Catalogul surselor de finanțare.

Măsurile de dezvoltare formulate pe parcursul planificării strategice au fost elaborate în conformitate cu parametri impuși de domeniul elaborării proiectelor de finanțare, contribuind astfel la facilitarea convertirii măsurilor în proiecte de finanțare. Pe parcursul realizării portofoliului de proiecte nu am avut ca obiectiv integralitatea, am luat în considerare importanța, realizabilitatea unor măsuri, pe care le-am convertit în lista de proiecte, cu scopul de a prezenta logica procesului de elaborare a proiectelor de finanțare.

3. ANALIZA DE MEDIU

Mediul este unul dintre cei trei piloni ai dezvoltării durabile, unul dintre cele mai importante principii ale Strategiei Europa 2030 – Europa sustenabilă, și care apare într-un mod marcant și în Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, primind roluri importante în Programele Operaționale din care se pot atrage fonduri pentru investițiile realizate în comunitățile locale (în special Planul Național Strategic 2023-2027 și Programul Operațional Regional 2021-2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență), motiv pentru care în cazul elaborării unui document de programare pe termen mediu, pe baza căruia se stabilesc direcțiile de urmat și măsurile de atingere a acestora, analiza mediului și intervențiile asupra acestui domeniu trebuie să se regăsească în acest document cu cea mai mare seriozitate.

Așadar, în prezentul capitol, destinat integral pilonului de mediu, pe lângă subiectele legate strict de domeniul mediului precum așezarea geografică, condițiile de climă și sol, infrastructura tehnico-edilitară, gestionarea deșeurilor, valorile și resursele naturale din comună vom face referiri și despre caracteristicile urbanistice, relațiile în teritoriu ale comunei Reci, din județul Covasna. La baza analizei de mediu, prin intermediul căreia dorim să descriem principalele caracteristici ale acestui domeniu vor sta datele oficiale ale Recensământului din anul 2011, datele Planului Urbanistic General al comunei Reci, baza de date a Institutului Național de Statistică, datele obținute din evidențele locale, și datele obținute de la formatorii de opinie din comună, cu care am realizat interviuri semi-structurate pe parcursul activităților de teren, dar nu în ultimul rând ne vom baza și pe datele accesibile în diferitele publicații în format tipărit și electronic despre comuna Reci, cum ar fi monografia satelor Reci și Comolău al căror autor este Dr. Nagy Lajos, născut în comuna Reci.

3.1. Scurt istoric și așezarea geografică a comunei

Comuna Reci se situează în partea centrală a județului Covasna, în Depresiunea Sfântu Gheorghe. Coordonatele geografice care definesc geografic amplasamentul sunt 45°51 N și 25°56E, comuna se află pe malul drept al Râului Negru, care este afluent al râului Olt.

În anul 1964 satul Comolău a fost contopit cu localitatea Reci, în momentul de față această parte de localitate constituie partea nordică a localității Reci.

Localitatea Reci se află la o altitudine de 548 m, pe DN11 (Brașov-Bacău).

Clima comunei Reci este temperat continentală, cu veri călduroase și ierni geroase. Temperatura medie anuală este de cca. 7° (în luna ianuarie temperatura medie este de -10°, în luna iulie 15-18°). Vântul Nemira bate dinspre Carpații Orientali cu viteza de cca. 3-6 m/s, tot timpul anului, aducând mase de aer rece, în timpul iernii viscolind zăpada și provocând înzăpeziri. Precipitațiile medii anuale sunt de cca. 0,56 m. (Sursa: Planul Urbanistic General al comunei Reci).

Din punct de vedere arheologic, arealului comunei Reci este bogat reprezentat de așezări dacice și romane, o fortificație romană precum și alte așezări aparținând culturii Cucuteni-Ariușd.

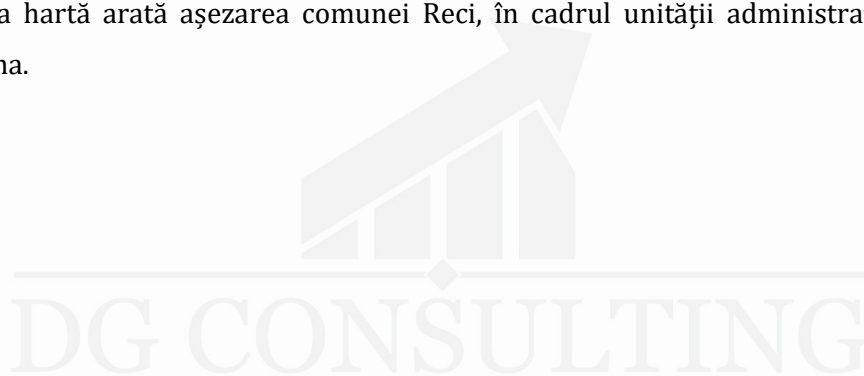
Comuna Reci a fost atestată documentar pentru prima oară în anul 1334. Între anii 1957-1959 s-au realizat săpături arheologice în locul denumit "Telek", aici fiind descoperite așezări neolitice. Printre cele mai importante descoperiri se numără trei locuințe și două morminte aparținând culturii Tisa, materiale arheologice aparținând culturilor Boian, Cucuteni-Ariușd, Bodrogkeresztúr, Coțofeni și Noua, dar au fost descoperite și vestigii din epoca bronzului și din prima epocă a fierului. În Reci este marcată și epoca dacică prin descoperirea unei locuiri dacice din epoca La Tène. Tot în acest loc s-au descoperit materiale romane, o locuire din secolul al IV-lea reprezentând cultura Sântana de Mureș-Cerneahov. Pe malul drept a râului Negru s-a mai descoperit o așezare și un mormânt de înhumatie (distrus) din secolele X-XI. În secolul al XIII-lea se construiește biserica reformată inițial biserică romanică (din care se mai păstrează absida) peste o necropolă din secolul al XII-lea. (sursa PUG Reci, www.ghidulprimariilor.ro/primariareci).

Fiind vorba despre istoricul comunei Reci, trebuie să menționăm și despre fabrica de in de la Reci, care a fost construită în perioada dintre anii 1941-1943. Inul prelucrat în cadrul acestei fabrici a fost cultivat de către locuitorii comunei Reci și a localităților din vecinătate. Această fabrică a avut un rol deosebit de important în industria zonei și în ocuparea forței de muncă din Reci și zonele limitrofe. Această fabrică a fost privatizată la începutul anilor 90, ajungând astfel în proprietatea unei firme din județul Bacău, după acestea a trecut de la proprietar, la proprietar. Ruinele clădirilor fostei fabrici se întind pe o suprafață de 27 de hectare, care în momentul de față dăunează atât mediului dar are un grad ridicat de poluare vizuală, și cel mai important este că această zonă ar putea fi valorificată eficient în domeniul turismului, însă din motive ce țin de dreptul de proprietate comunitatea locală și administrația publică locală nu pot realiza investiții asupra acestei zone.

3.2. Relații în teritoriu, caracteristici urbanistice

Comuna Reci se învecinează cu comuna Moacșa (Nord), comuna Ghidfalău (Nord-Vest), Boroșneu Mare (Est) și comuna Ozun (Vest).

Următoarea hartă arată așezarea comunei Reci, în cadrul unității administrativ-teritoriale județul Covasna.

Grafic nr. 1: Situatrea comunei Reci în România și în județul Covasna

Sursa: Redactare proprie

Comuna Reci se află în relativa apropiere a trei orașe importante din punct de vedere economic și socio-cultural, la 13 km de municipiul Sfântu Gheorghe, care este reședința județului Covasna, la 22 de km de orașul Covasna, și la 28 de km de municipiul Târgu Secuiesc. Distanța dintre comuna Reci și capitala României, București este de 202 km.

Grafic nr. 2: Așezarea geografică a comunei Reci

Sursa: www.cazaretransilvania.ro

Cele mai apropiate **aeroporturi** de localitățile comunei Reci sunt Aeroportul Internațional Sibiu (180 km) și Aeroportul Transilvania Târgu Mureș (192 km), însă după finalizarea construcțiilor de la Aeroportul Internațional Brașov (Ghimbav – 44 km) turiștii și locuitorii comunei vor avea acces la serviciile acestuia în aproximativ 41 de minute, fapt ce va contribui deosebit de mult la creșterea accesibilității comunei.

Comuna Reci este deservită de următoarele **căi de comunicații**: Drumul Național 13E (Limita Jud. Brașov – Vâlcele – Sfântu Gheorghe – Reci – Covasna – Zagon – Întorsura Buzăului), DN 13E, DC 19 (Bită), DC 25 (Aninoasa-Saciova).

Comuna are **legături feroviare**, în comună, în extremitatea nordică a satului Bită există o gară pe linia de cale ferată Sfântu Gheorghe-Brețcu. Zilnic pornesc 4 curse între Sfântu Gheorghe-Brețcu și 4 curse zilnice între Brașov-Brețcu.

Comuna poate fi accesată cu mașina sau curse de autobuz regulate ale firmelor Cserei și Codreanu, prin Drumul Național 13E. În comună există în total un număr de minim 437 vehicule (autovehicule + autoutilitare + transport mărfuri), în comuna mijlocul de transport cel mai preferat de localnici este autoturismul personal.

Comuna este formată din următoarele localități:

- Reci – aceasta este și reședința de comună – se situează în Depresiunea Sfântu Gheorghe, iar în anul 1964 i s-a alipit și localitatea Comolău, care actualmente constituie partea nordică a acesteia;
- Aninoasa – situată în Depresiunea Târgu Secuiesc;
- Bită – în Depresiunea Târgu Secuiesc, pe Râul Negru;
- Saciova – în sudul Depresiunii Sfântu Gheorghe, la poalele nordice ale munților Întorsurii.

3.2.1. Utilizarea teritoriului

În tabelele următoare am cuprins **bilanțul teritorial** al localităților care compun comuna Reci, conform celor mai recente date accesibile la nivel local:

Tabelul nr. 1: Bilanț teritorial – localitatea Reci

Zone Funcționale	Suprafața (ha)	Procent % din Total Intravilan	Populația
Instituții și servicii, zona centrală	127,33	30,62	1443
Locuințe și funcțiuni complementare	154,24	37,09	
Unități industriale și depozite	110,78	26,64	
Unități agrozootehnice	4,53	1,09	
Căi de comunicație rutieră	6,62	1,59	
Căi Ferate	0	0	

Zone Funcționale	Suprafața (ha)	Procent % din Total Intravilan	Populația
Spații verzi amenajate/neamenajate, sport, agrement, protecție	9,15	2,20	
Construcții tehnico-edilitare	1,58	0,38	
TOTAL	414,23	100	1443

Sursa: Evidențele Consiliului Local Reci, PUG RECI, redactare proprie

Din punct de vedere al numărului de locuitori și al suprafeței intravilanului, **localitatea Reci** este cea mai mare localitate dintre cele patru care formează Comuna Reci. În această localitate se concentrează principalele instituții și servicii din întreaga comună, ocupând 127,3 hectare din totalul intravilanului localității (30,62%). Tot în această localitate sunt cele mai multe locuințe și funcțiuni complementare, pe o suprafață de 154,24 de hectare, și nu în ultimul rând, unitățile industriale și depozitele ocupă o suprafață de 110,78 de hectare, aici fiind locația fostei fabrici din Reci care ocupă o suprafață de 27 de hectare, și locația fabricii **HS Timber Group** specializată în prelucrarea lemnului, fabrica având o dimensiune de 68 hectare.

Tabelul nr. 2: Bilanț teritorial - localitatea Bită

Zone Funcționale	Suprafața (ha)	Procent % din Total Intravilan	Populația
Instituții și servicii, zona centrală	0,61	1,29	285
Locuințe și funcțiuni complementare	34,83	74,33	
Unități industriale și depozite	0	0	
Unități agrozootehnice	0	0	
Cai de comunicație rutieră	1,52	3,24	
Căi Ferate	8,80	18,78	
Spații verzi amenajate/neamenajate, sport, agrement, protecție	0	0	
Construcții tehnico-edilitare	0,07	0,15	
Gospodărire comunală, cimitire	1,03	2,20	
TOTAL	46,86	100	285

Sursa: Evidențele Consiliului Local Reci, PUG RECI, redactare proprie

Așa cum se poate observa din datele tabelului de mai sus, în **localitatea Bită** instituțiile și serviciile ocupă numai o suprafață de 0,61 hectare, majoritatea intravilanului acestei localități fiind ocupată de locuințe și funcțiuni complementare, pe o suprafață de 34,83 ha, din totalul de 46,86 ha. În această localitate există gara CFR, căile ferate acoperind o suprafață de 8,8 hectare.

Tabelul nr. 3: Bilanț teritorial - localitatea Aninoasa

Zone Funcționale	Suprafața (ha)	Procent % din Total Intravilan	Populația
Instituții și servicii, zona centrală	0,78	1,46	443
Locuințe și funcțiuni complementare	37,78	70,82	
Unități industriale și depozite	0	0	
Unități agrozootehnice	7,11	13,32	
Cai de comunicație rutieră	3,45	6,47	
Căi Ferate	0	0	
Spații verzi amenajate/neamenajate, sport, agrement, protecție	2,56	4,80	
Construcții tehnico-edilitare	0	0,0	
Gospodărire comunală, cimitire	1,67	3,14	
TOTAL	53,35	100	443

Sursa: Evidențele Consiliului Local Reci, PUG RECI, redactare proprie

În **localitatea Aninoasa** instituțiile și serviciile ocupă numai o suprafață de 0,78 hectare, și în această localitate majoritatea intravilanului de locuințe și funcțiuni complementare, pe o suprafață de 37,78 ha, din totalul de 53,35 ha. Este important de menționat că în Aninoasa este cea mai ridicată suprafața ocupată de unitățile agrozootehnice, acestea ocupând 7,11 hectare, aceasta fiind cea mai mare suprafață ocupată de astfel de unități din toate localitățile comunei Reci.

Tabelul nr. 4: Bilanț teritorial localitatea Saciova

Zone Funcționale	Suprafața (ha)	Procent % din Total Intravilan	Populația
Instituții și servicii, zona centrală	2,65	9	133
Locuințe și funcțiuni complementare	24,34	82,69	
Unități industriale și depozite	0	0	
Unități agrozootehnice	0	0	
Cai de comunicație rutieră	1,55	5,27	
Căi Ferate	0	0	
Spații verzi amenajate/neamenajate, sport, agrement, protecție	0	0	
Construcții tehnico-edilitare	0	0,0	
Gospodărire comunală, cimitire	0,9	3,05	
TOTAL	29,44	100	133

Sursa: Evidențele Consiliului Local Reci, PUG RECI, redactare proprie

DG CONSULTING

Localitatea Saciova este cea mai mică localitate din comuna Reci, atât din punct de vedere al numărului de locuitori, cât și din cel al dimensiunii intravilanului. În această localitate practic intravilanul este ocupat de în proporție de 82,69% de locuințe și funcțiuni complementare, pe 2,65 hectare se regăsesc instituțiile și serviciile, iar căile de comunicație rutieră ocupă 1,55 hectare din intravilanul localității.

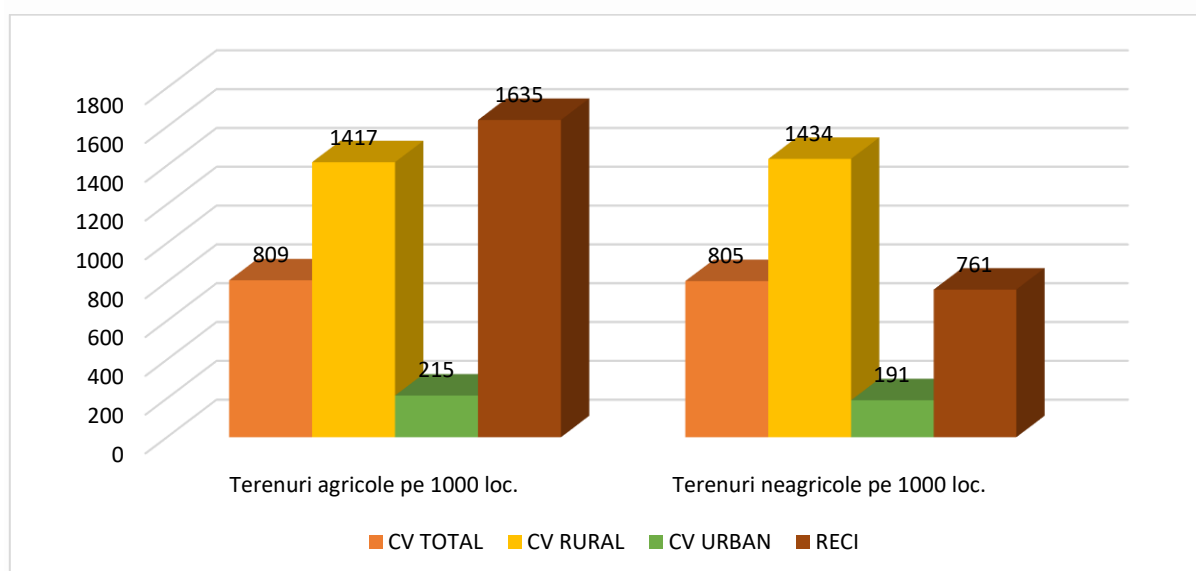
Aproximativ 76% din **suprafața agricolă** a comunei era ocupată de suprafața arabilă, iar 13% este ocupată de pășuni. De asemenea, suprafața fânețelor reprezenta 11% din totalul suprafeței agricole, iar suprafața livezilor și a pepinierelor pomicole doar 0,1%.

Dacă ne raportăm la **suprafața neagricolă**, în comuna Reci, cea mai mare suprafață (70%) este ocupată de păduri și altă vegetație forestieră. Aceeași situație se regăsește la nivelul județului Covasna, astfel încât suprafața pădurilor și a vegetației forestiere reprezintă 89,2% din totalul suprafeței neagricole.

Construcțiile, și terenurile ocupate de ape și bălți reprezintă câte un procent de 24% din totalul suprafeței neagricole. Căile de comunicații și căile ferate reprezintă câte un procent de 6% din totalul suprafeței neagricole. Cel mai mici suprafețe neagricole (0,3%) sunt terenuri degradate și neproductive.

În scopul comparabilității cu celelalte localități din județ, pe următoarele două grafice prezentăm datele raportate la o mie de locuitori. Se poate observa, că în această privință comuna Reci se evidențiază din punct de vedere al terenurilor agricole.

Grafic nr. 3: Suprafața fondului funciar după modul de folosință (hectare/1000 locuitori), 2014

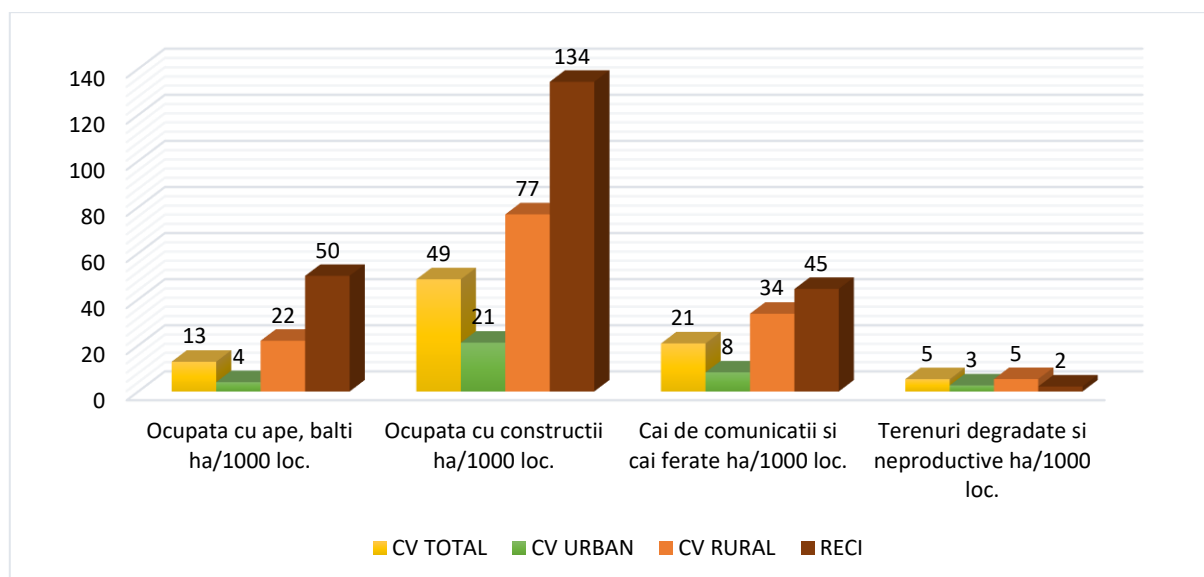

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Raportat la 1000 de persoane, situația terenurilor neagricole arată următoarea imagine:

DG CONSULTING

Grafic nr. 4: Terenuri neagricole la o mie de persoane în comuna Reci și în județ în 2014, hectare/1000 loc.

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

În comuna Reci există renumitele Lacuri de la Reci, cu o suprafață totală de 24 de hectare, din care 14,2 ha se află în proprietatea consiliului local Reci, iar restul în proprietatea Asociației Județene a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Covasna. Lacurile sunt utilizate în scop de agrement (pescuit, înot, etc.) iar din câte am aflat pe parcursul activităților de teren lacurile sunt în prag de a seca din pricina deteriorării stavilelor, soluționarea acestei probleme fiind imperios necesară în cel mai scurt timp.

Apele de suprafață din comuna Reci se compun din două râuri, Râul Covasna și Râul Negru, și din pâraiele Saciova și Pădureni.

În localitatea Bită, în curtea parohiei reformate există un izvor de apă minerală ce poate fi valorificat atât pentru asigurarea apei minerale pentru populația locală, cât și în scopuri turistice și de agrement.

3.2.2. Infrastructura rutieră a comunei Reci

Comuna Reci este deservită de următoarele căi de comunicații:

Drumul Național 13E (Limita Jud. Brașov – Vâlcele – Sfântu Gheorghe – Reci – Covasna – Zagon – Întorsura Buzăului): asigură accesul dinspre Sfântu Gheorghe și legătura cu comuna învecinată Boroșneu Mare. DN 13E, DC 19 și DC 25 fac legătura cu localitățile Reci, Aninoasa, Bită și Saciova, localități componente ale comunei Reci.

DN 13E: are un profil transversal cu lățime variabilă, drumul prezintă strat de uzură de asfalt în stare acceptabilă, peticit, porțiuni fără marcaje, o bandă pe sens. În anul 2020 și 2021 s-a realizat amenajarea trotuarului pe această porțiune în scopul facilitării traficului pietonal în condiții de siguranță. Drumul este asfaltat și este în stare acceptabilă.

DC 19: Bită și DC 25: Aninoasa-Saciova sunt două drumuri care au o relevanță majoră în desfășurarea traficului în interiorul comunei și în accesibilitatea localităților componente, iar prin intermediul unui proiect de finanțare accesat prin intermediul Programului Național de Dezvoltare Locală sunt în curs de modernizare, urmând ca lucrările să fie finalizate cel târziu la finalul anului 2022.

Lungimea totală a străzilor din comună, în conformitate cu datele existente în evidențele Primăriei Locale, este de 26 de km. După finalizarea proiectului prin care se modernizează DC 19 și DC 25 este necesar să fie asfaltate străzile locale din Reci, pe o distanță de 6093 metri, pentru această investiție la finalul anului 2021 s-a depus un proiect de finanțare în cadrul Programului Național de Investiții „Anghel Saligny”.

Odată cu finalizarea proiectului PNDL, și în cazul în care se va implementa proiectul privind modernizarea străzilor, infrastructura rutieră din comuna Reci va fi modernizată integral.

Infrastructura agricolă a comunei este compusă din drumuri de exploatare agricolă cu o lungime totală de 84,5 km. Aceste drumuri nu sunt modernizate, după reabilitarea căilor de comunicație rutieră se necesită elaborarea unor proiecte de finanțare pentru modernizarea acestora în scopul asigurării accesului ușor și fără obstacole către proprietățile agricole.

Lungimea totală a drumurilor forestiere este 2,6 km, nici acestea nu sunt modernizate însă nu se află într-o stare avansată de degradare, putând fi utilizate în scopul accesului către proprietățile forestiere.

Momentan nu există surse de finanțare în programele pentru perioada 2021-2027, însă după finalizarea modernizării infrastructurii rutiere este necesar să fie identificate oportunități și soluții prin intermediul cărora se pot reabilita aceste drumuri, contribuind astfel la dezvoltarea sectorului agricol și forestier din comuna Reci.

În următorul tabel am cuprins principalele proiecte implementate de Consiliul Local Reci.

Tabelul nr. 5: Principalele proiecte implementate de Consiliul Local Reci

Proiecte de dezvoltare a infrastructurii	Obiectivul proiectului (scurta descriere)	Beneficiar	Data finalizării
Proiect finalizat PNDR 2007-2013 M322	Dezvoltarea integrată a comunei Reci, județul Covasna prin realizarea sistemului de apă și canalizare în localitatea Bită, Modernizarea străzilor principale în localitatea Reci, Reabilitarea conacului Antos din localitatea Reci, Înființarea și prima dotare a centrului de asistență copii după programul școlar tip ”after	Com. Reci	2013

	school”, precum și dotarea așezământului cultural din localitatea Reci.		
Proiect finalizat Ordonanța 7/2006 Programul De Dezvoltare a Infrastructurii și a Unor Baze Sportive din Spatiul Rural	Realizare sistem de canalizare în localitățile Reci, Comolău	Com. Reci	2013
Proiect finalizat	Realizarea sistemului de alimentare cu apă	Com. Reci	2007
Proiect finalizat Programul LEADER PNDR	Dotarea serviciului voluntar pentru situații de urgență din comuna Reci cu echipamente și utilaje	Com. Reci	2015
Proiect finalizat HG 577	Asfaltarea Drumurilor Comunale	Com. Reci	
Proiect finalizat	Construire sală de sport	Com. Reci	2006
Proiect în curs de finalizare PNDL 2	Modernizare și consolidare drumuri de interes local în comuna Reci, județul Covasna	comuna Reci	se va finaliza în anul 2022
Investiție finalizată buget local	Amenajare trotuar și scurgerea apelor, pe sectorul de stradă: intrarea în comună – pod râul Negru DN13E	comuna Reci	2021
Proiect finalizat PNDR SM 7.6	Dotarea căminului cultural din comuna Reci	comuna Reci	2020
Investiție finalizată buget local	Construire casă mortuară Reci	comuna Reci	2021
Investiție finalizată buget local	Achiziționare buldoexcavator și echipamente conexe	comuna Reci	2018
Proiect finalizat SM 19.2 LEADER	Echiparea voluntarilor din cadrul serviciului voluntar pentru situații de urgență al comunei Reci	comuna Reci	2019

Sursa: Evidențele Consiliului Local Reci

Așa cum se poate observa din datele tabelului de mai sus, în perioada de programare 2007-2013 și 2014-2020 administrația publică locală a comunei Reci a fost deosebit de activă în atragerea de fonduri atât din cadrul Programelor Operaționale relevante pentru aceste perioade, dar și din alte surse de finanțare, cum ar fi programele guvernamentale sau bugetul local. Astfel s-au putut realiza numeroase investiții în infrastructura locală a comunei Reci.

3.3. Locuințe

Numărul caselor de locuit este de 1118 (date din anul 2019) în care trăiesc 1056 de gospodării. În urma activităților de dezvoltare a rețelei de apă și canalizare în momentul de față 71% din gospodăriile locale au acces la rețeaua de apă potabilă, iar 56% sunt racordate la rețeaua de canalizare menajeră.

Tabelul nr. 6: Accesul comunei Reci la serviciile publice, 2016

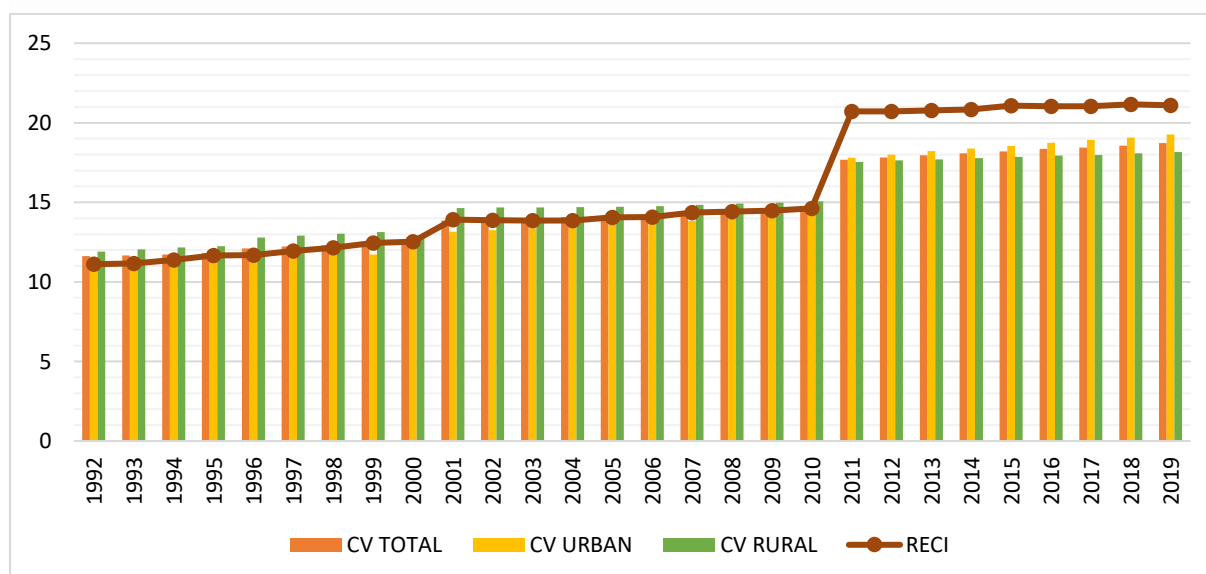
Denumire	Reci
Numărul caselor de locuit	1118
Numărul gospodăriilor	1056
Procentul gospodăriilor racordate la rețeaua de apă	71%
Rețeaua de alimentare cu energie electrică	97%
Procentul gospodăriilor racordate la rețeaua de canalizare	56%
Încălzire centrală	7%
Baie/WC interior	42%

Sursa: Evidențele Consiliului Local Reci

Densitatea populației în comuna Reci este de 57,59 locuitori/km², în România densitatea populației înregistrând o valoare de 84,4 km², în Regiunea Centru această medie este de 74,2 locuitori/ km², iar în județul Covasna se înregistrează valoarea de 60,3 locuitori/ km².

Următorul grafic prezintă **evoluția suprafeței locuibile** în comuna Reci și în comunele din județul Covasna, și se poate observa ca cifrele înregistrează o creștere treptată în comuna Reci, în anul 2019 ajungând la valoarea de 21,09 de metri pătrați pe locuitor. Cea mai vizibilă creștere a suprafeței locuibile s-a înregistrat între anii 2010 și 2011.

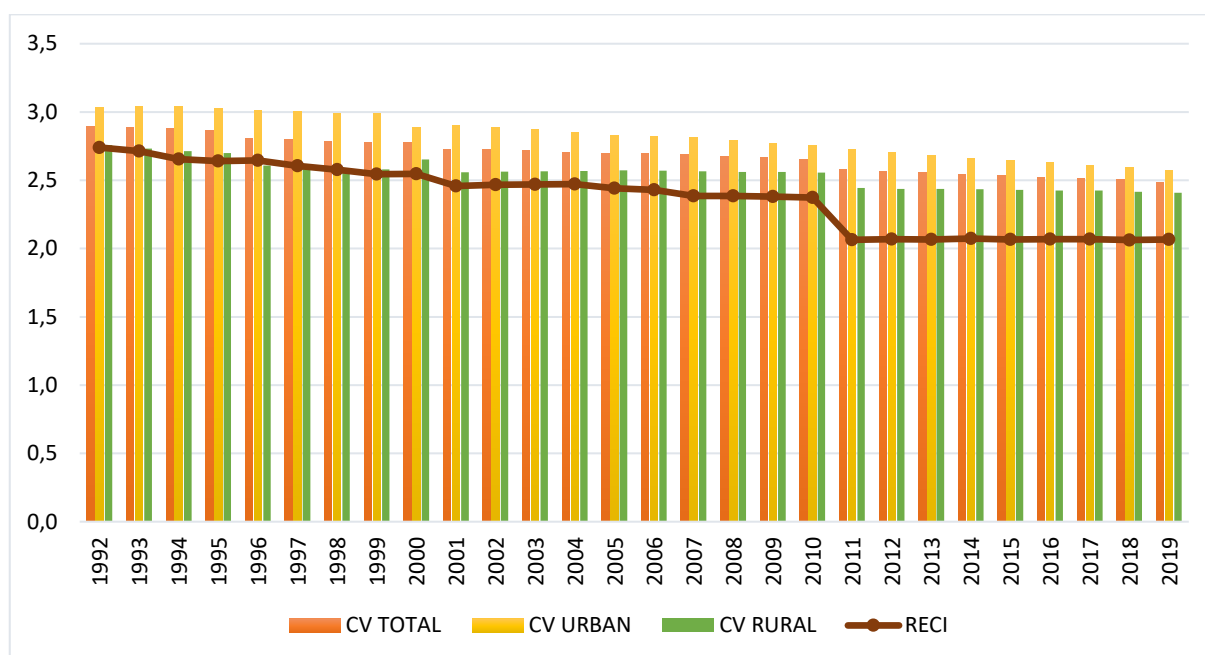
Grafic nr. 5: Evoluția suprafeței locuibile în comuna Reci și în județul Covasna pe locuitor 1992-2019, metri pătrați arie desfășurată

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Conform următorului grafic **numărul locuitorilor pe locuințe** a scăzut ușor de la 2,7 la 2,1 în comuna Reci în perioada dintre anii 1992 și 2019.

Grafic nr. 6: Evoluția numărului locuitorilor pe locuințe, comuna Reci, Covasna urban și rural, 1992-2019

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

În perioada 1992-2019 numărul locuințelor existente în comuna Reci a crescut cu un procent de 31% (de la 854 la 1118 locuințe). În anul 2011, numărul locuințelor existente la finele anului a fost de 1096 locuințe, iar în anul 2019 numărul acestora a fost de 1118 locuințe.

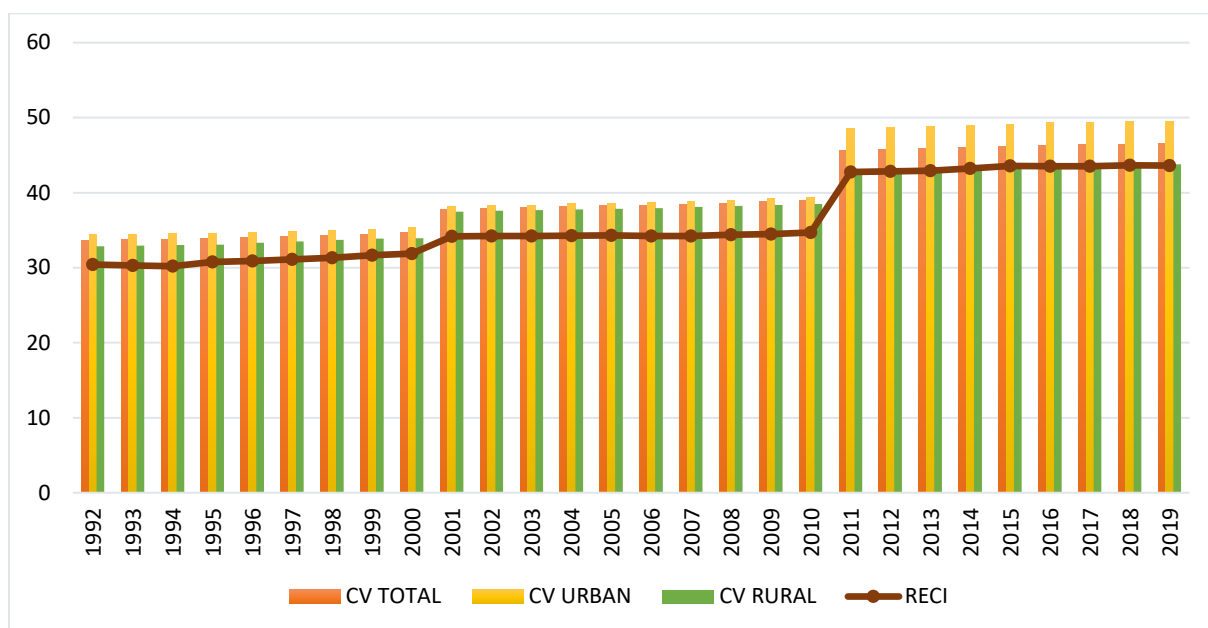
Tabelul nr. 7: Numărul locuințelor, comuna Reci, 1992, 2002, 2011, 2019

	1992	2002	2011	2019
Nr. locuințe	854	921	1096	1118
Schimbări față de ultimele date (%)		7,8%	19%	2%

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Dimensiunea medie a locuințelor din comună este constantă, conform statisticilor este de 36,12 m², dar se află pe un trend crescător.

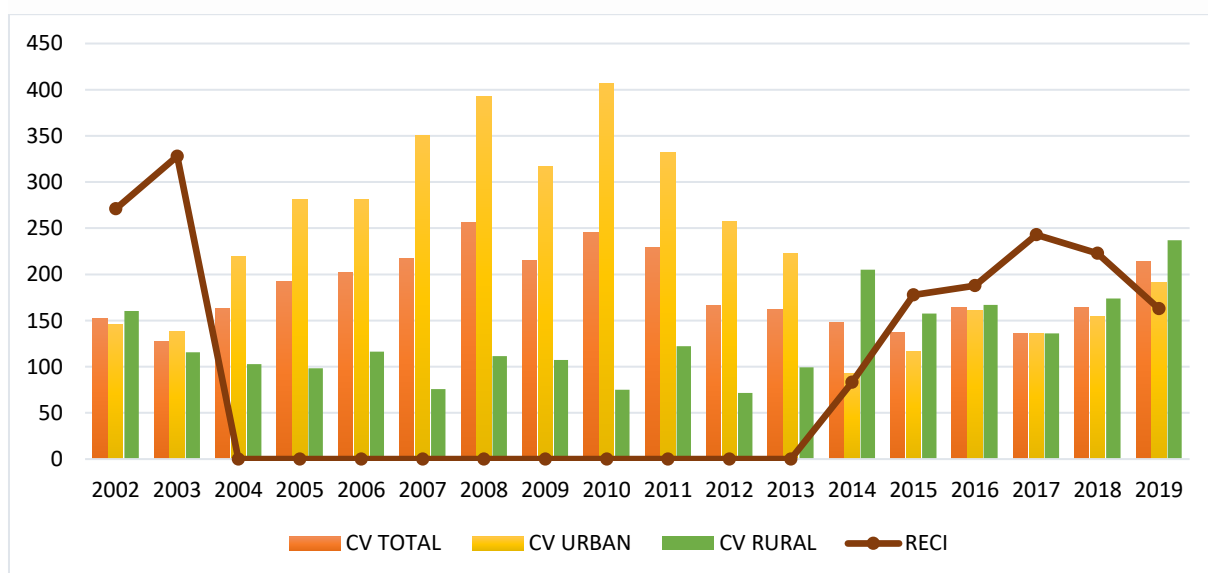
Grafic nr. 7: Evoluția suprafața medie pe locuințe, comuna Reci, CV urban și rural, județul Covasna, 1992-2019, metri pătrați arie desfășurată

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Evoluția eliberării a **autorizațiilor de construire pentru clădiri rezidențiale** pentru comuna Reci, respectiv dezvoltarea acestora poate fi vizualizat pe următorul grafic combinat în conformitate cu cifrele județului Covasna. Acestea sunt însă date statistice, care nu sunt actualizate permanent. Activitatea de construire - reînnoire a fondului construit existent - poate fi caracterizată în general și prin numărul autorizațiilor de construire eliberate anual.

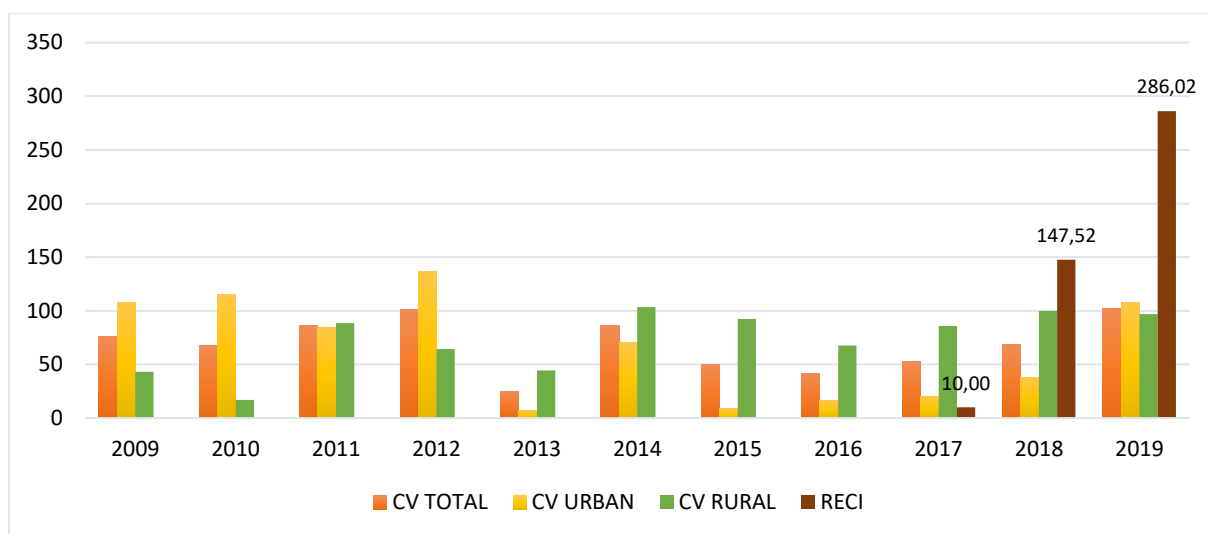
Grafic nr. 8: Schimbări la autorizații de construire pe clădiri REZIDENȚIALE (autorizații eliberate pe suprafața de construire la 1000 de persoane), comuna Reci, județul Covasna, 2002-2019

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

DG CONSULTING

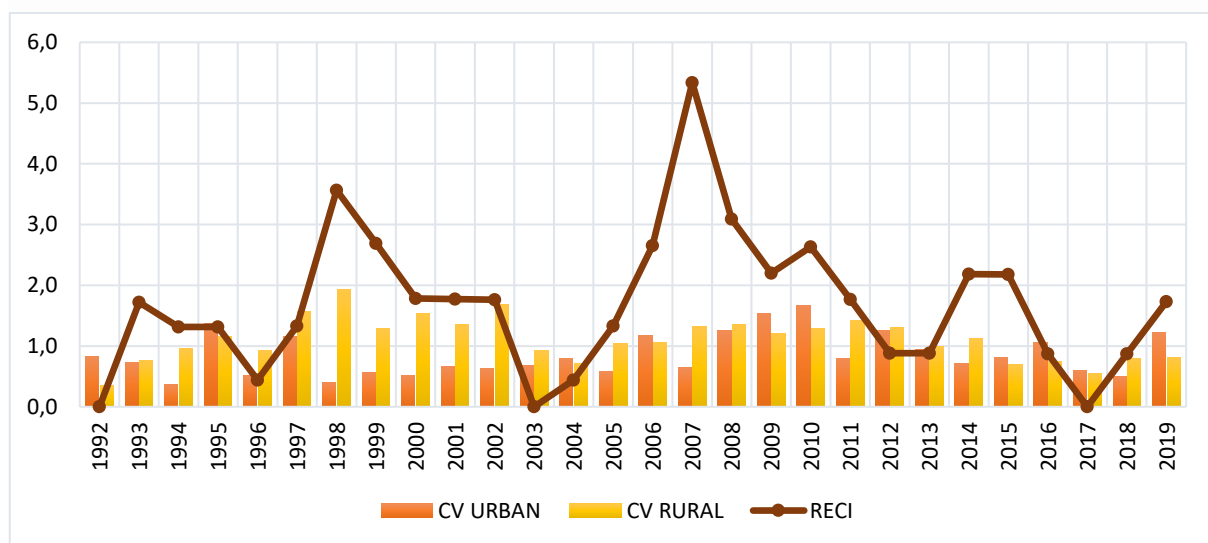
Grafic nr. 9: Schimbări la autorizații de construire pe clădiri NEREZIDENȚIALE (autorizații eliberate pe suprafața de construire la 1000 de persoane), comuna Reci, județul Covasna, 2009-2019

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

În paralel cu autorizațiile de construire eliberate am făcut și un calcul cu privire la evoluția numărului **locuințelor terminate**. Graficul de mai jos arată că cele mai multe locuințe construite s-au realizat în anul 2007.

Grafic nr. 10: Locuințe terminate pe 1000 locuitori, comuna Reci, 1992-2019

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Putem spune că din punct de vedere al aspectului, structurii localității comuna Reci este destul de ordonată. Casele, clădirile sunt construite ordonat, conferind comunei un aspect unitar și frumos, care este știrbit într-o oarecare măsură de faptul că pe străzi, albiile pâraielor, spații publice, chiar și pe teritoriul ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci, etc. sunt depozitate necorespunzător deșeurile, astfel vizitatorul poate avea senzația că se află într-o comună dezordonată, această problemă poate fi soluționată prin activități de informare și educare ecologică, care nu necesită sume importante de bani.

3.4. Infrastructura tehnico-edilitară

Una dintre problemele principale cu care se confruntă comunitățile din mediul rural al României și a județelor din regiunea Centru este starea precară, necorespunzătoare a infrastructurii tehnico-edilitare. Conform unor statistici nu tocmai favorabile furnizate de Eurostat, satele române sunt foarte greu atinse de civilizație, numai o cincime din comunele țării (aproximativ 550 de comune din cele 2800) au canalizare, un număr de 7 milioane de persoane trăiesc în locuințe neracordate la o rețea de apă potabilă utilizând fântânile din curți și de pe străzi. În acest ritm se estimează că România va ajunge la stadiul în care se află în momentul de față Ungaria sau Cehia în anul 2100. În comuna Reci pentru îmbunătățirea infrastructurii de bază s-au făcut demersuri importante în ultimii ani.

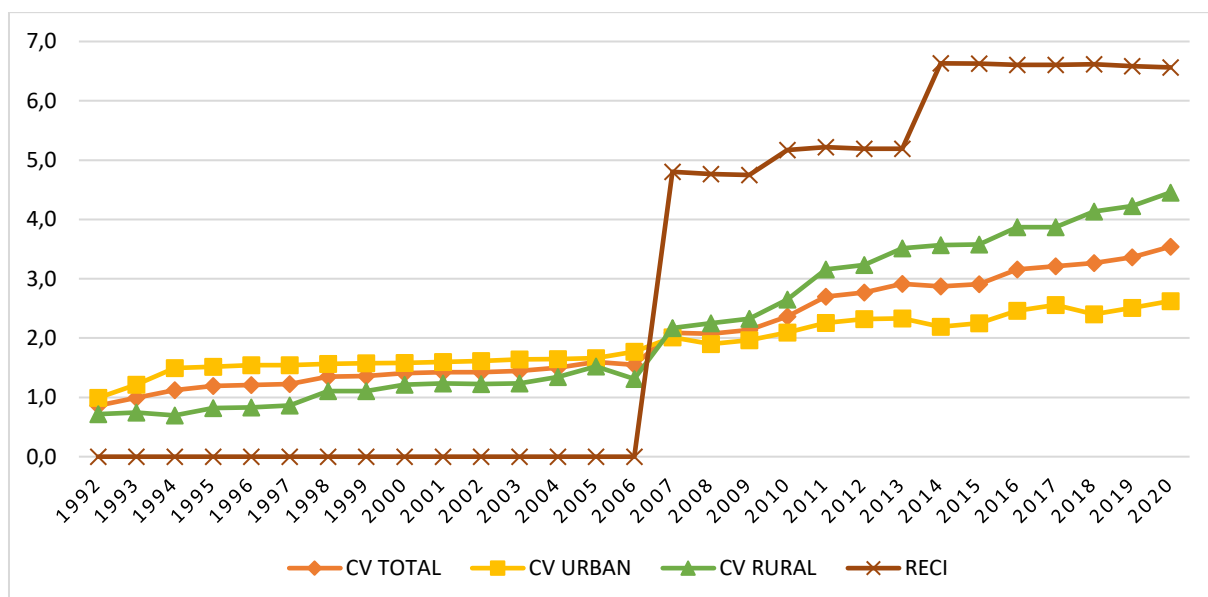
În perioada dintre 2007-2013 în infrastructura tehnico-edilitară s-au investit aproximativ 10 milioane de lei, prin OG 7 fiind construită rețeaua de canalizare și stația de epurare din localitățile Reci și Comolău, finalizată în anul 2013, iar prin intermediul măsurii 322 PNDR s-a construit sistemul de apă potabilă și rețeaua de canalizare în localitatea Bită, aici existând și o stație de epurare. În anul 2021 au fost depuse două proiecte de finanțare în cadrul PNI Anghel Saligny pentru înființarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare menajeră în satele Aninoasa și Săciova și extinderea sistemelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare menajeră, retehnologizarea sistemului de înmagazinare a apei potabile în Reci. În cazul proiectului ce vizează înființarea rețelelor edilitare în localitățile Aninoasa și Săciova, lucrările pentru etapa 1 sunt în curs de realizare în anul 2022, acestea se realizează din bugetul local și sunt necesare pentru a putea fi finalizat în condiții optime proiectul privind modernizarea drumurilor pe acest sector.

Pe următorul grafic putem observa că lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile este de 15,2 km, iar lungimea totală simplă a conductelor de canalizare este de 12,3 km.

În momentul de față, conform evidențelor locale, în din localitățile Reci și Comolău 295 de gospodării sunt racordate la rețeaua de apă potabilă, iar în localitatea Bită sunt racordate 15 gospodării. Din totalul gospodăriilor din comuna Reci, un procent de 56% sunt racordate la rețeaua de canalizare și 42% sunt echipate cu baie în interiorul caselor de locuit. După finalizarea celor 2 mari proiecte racordarea gospodăriilor va atinge pragul de 100%.

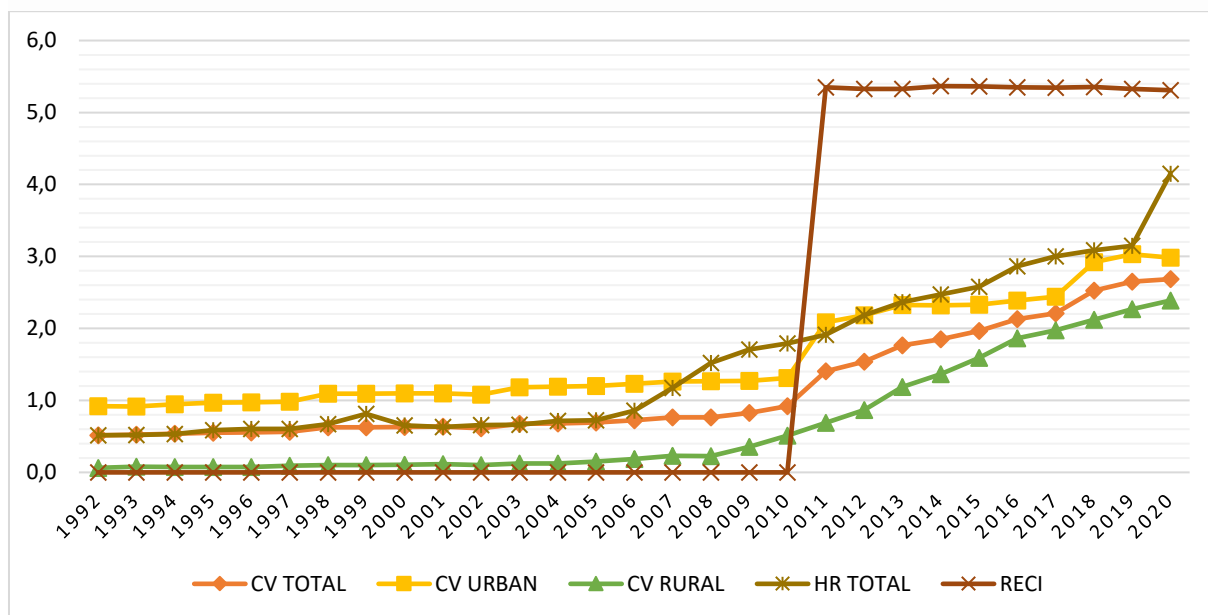
Graficele următoare arată evoluția lungimii totale (15,2 km; din anul 2020) a **rețelei simple de distribuție a apei potabile pe 1000 locuitori** conform datelor statistice (INSSE), și lungimii totale simple (12,3 km; din anul 2020) a **conductelor de canalizare pe 1000 locuitori** în comuna Reci și în județul Covasna.

Grafic nr. 11: Lungimea totală a rețelei de distribuție a apei potabile pe 1000 locuitori, 1992-2020, km

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 12: Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare pe 1000 locuitori, comuna Reci și județul Covasna, 1992-2020, km

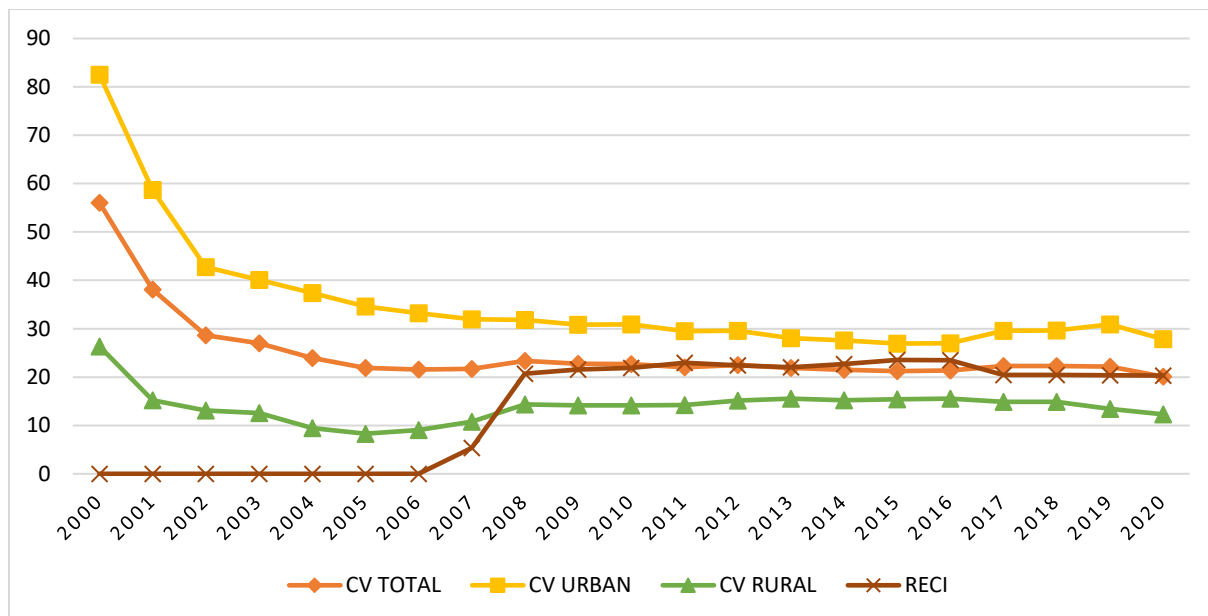
Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Așa cum am menționat în comuna Reci există două stații de epurare a apelor în localitățile Reci și Bită. Capacitatea stației de epurare din localitatea Reci este de 53 m³/zi iar a celei din localitatea Bită este de 22 m³/zi.

În următorul grafic se poate urmări **evoluția cantității de apă distribuite consumatorilor** în perioada dintre anii 2000 și 2020 în comuna Reci și în județul Covasna.

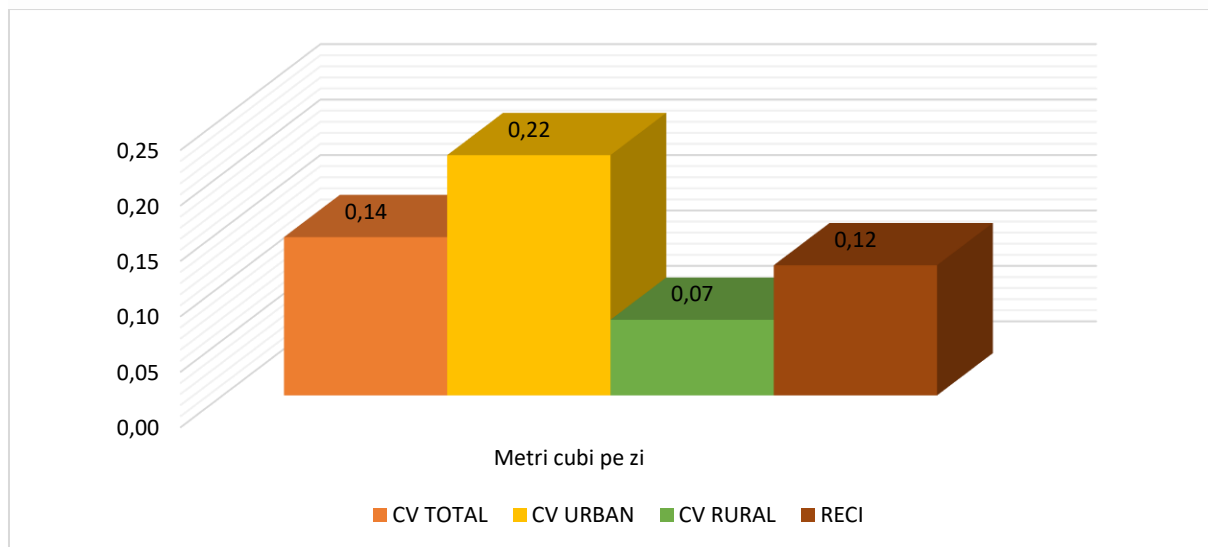
DG CONSULTING

Grafic nr. 13: Evoluția cantității de apă distribuite consumatorilor, mii metri cubi/locuitor, 2000-2020

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 14: Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile, 2019, mii/zi/locuitor

Sursa: redactare proprie pe baza datelor INS

În ceea ce privește **alimentarea cu energie electrică**, în localitatea Aninoasa există un număr de opt gospodării care nu sunt racordate, astfel în total 37 de locuitori nu au acces la energia electrică. În celelalte localități acoperirea rețelei de alimentare cu energie electrică este realizată în procent de 100%. Rețeaua de alimentare cu energie electrică de 0,4 kW este dispusă aerian, această rețea este alimentată de la liniile electrice aeriene de 20 kW amplasate în general tangențial localităților comunei. În toate localitățile există posturi de transformare care asigură alimentarea rețelei publice de curent electric.

Iluminatul public este asigurat din rețeaua stradală, acesta este funcțional în momentul de față o parte din rețeaua de iluminat fiind modernizată prin intermediul unui proiect de finanțare, și există un al doilea proiect depus la AFM pentru modernizarea integrală a rețelei.

În comuna Reci nu există conductă de **gaze naturale**, încălzirea locuințelor și clădirilor și prepararea hranei se realizează prin sisteme/centrale proprii sau sobe pe lemne, sau butelii reîncărcabile. Printre planurile conducerii locale figurează construirea rețelei de alimentare cu gaze naturale, fiind elaborat studiul de fezabilitate pentru această investiție, și urmează ca în primul trimestru al anului 2022 să se depună o cerere de finanțare în cadrul PNI Anghel Saligny. Proiectul din mai multe motive de natură tehnică se va depune în parteneriat cu comunele Moacșa și Ghidfalău, crescând astfel șansele de aprobare prin intermediul asigurării unui număr cât mai mare de gospodării racordate.

3.5. Gestionarea deșeurilor

Gestionarea deșeurilor este un subiect important din mai multe puncte de vedere. În primul rând, o activitate eficientă de colectare, transportare, depozitare și tratare a deșeurilor menajere contribuie la îndeplinirea unor condiții de bază ale sănătății publice. Pe de altă parte, gestionarea deșeurilor conduce la menținerea curățeniei publice din comună, astfel aceasta poate deveni mult mai atractivă în rândul localnicilor, tinerilor dar și a turiștilor care sosesc să viziteze aceste meleaguri, având în vedere faptul că Reci are ambiții în acest domeniu.

În momentul de față colectarea, transportarea și depozitarea deșeurilor menajere din comuna Reci se realizează în baza unui contract cu firma **SC Tega SA**, deșeurile fiind colectate în fiecare săptămână luni în localitățile Reci și Bită, și marți în localitățile Aninoasa și Saciova. Taxa pentru serviciile de salubritate fiind suportată de beneficiari. Deșeurile colectate sunt transportate la depozitul din Brașov.

În comună, în spațiile publice există posibilitatea colectării selective a deșeurilor.

Pe baza interviurilor purtate cu formatorii de opinie din comună, cât și pe baza experiențelor dobândite pe teren, am constatat că în domeniul gestionării deșeurilor există unele probleme pe plan local. În pofida faptului că există un contract cu o firmă de salubritate în baza căruia sunt transportate deșeurile în mod organizat, totuși deseori deșeurile sunt depozitate necorespunzător de către localnici, în locuri nepermise (câmp, albia pâraielor, pe marginea străzilor, chiar și în aria naturală protejată Mestecănișul de la Reci), poluând astfel mediul și având un efect negativ asupra esteticii peisajului. În acest sens se necesită lansarea unor activități de informare și conștientizare, despre importanța colectării, reciclării deșeurilor menajere.

În afară de o infrastructură modernă și un sistem integrat de management al deșeurilor se necesită și o schimbare de mentalitate în rândul locuitorilor comunei Reci și a județului Covasna.

Numai prin promovarea și conștientizarea importanței atitudinii ecologice, a protecției mediului și a naturii vor putea fi evitate activitățile de depozitare a deșeurilor în locuri nepermise.

3.6. Mediu și arii naturale protejate

În comuna Reci există renumitele Lacuri de la Reci, cu o suprafață totală de 24 de hectare, din care 14,2 ha se află în proprietatea consiliului local Reci, iar restul în proprietatea Asociației Județene a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Covasna. Lacurile sunt utilizate în scop de agrement (pescuit, înot, etc.) iar din câte am aflat pe parcursul activităților de teren lacurile sunt în prag de a seca din pricina deteriorării stavilelor, soluționarea acestei probleme fiind imperios necesară în cel mai scurt timp.

Apele de suprafață din comuna Reci se compun din două râuri, Râul Covasna și Râul Negru, și din pâraiele Saciova și Pădureni.

În localitatea Bită, în curtea parohiei reformate există un izvor de apă minerală ce poate fi valorificat atât pentru asigurarea apei minerale pentru populația locală, cât și în scopuri turistice și de agrement.

Putem spune că la nivelul comunei cele mai importante probleme în domeniul protecției mediului sunt următoarele:

- Mai puțin de jumătate din totalul gospodăriilor locale sunt racordate la rețeaua de canalizare, restul au sisteme improvizate, ceea ce conduce la poluarea solului și a apelor de subsol și suprafață;
- În pofida demersurilor făcute de școala locală și de ONG-urile locale în domeniul informării și conștientizării populației locale cu privire la atitudinea/educația ecologică numeroși locuitori depozitează în mod necorespunzător deșeurile pe străzile, câmpurile, pădurile comunei cât și în albiile râurilor și a pâraielor locale;
- Arderea miriștilor se realizează fără respectarea Bunele condiții agricole și de mediu (GAEC 5 și GAEC 8), în afară de faptul că acestea dăunează fertilității și calității solului în marea majoritate a cazurilor conduc la incendii care sunt foarte greu de controlat, și acestea având un rol important în poluarea aerului;
- Lacurile din comuna Reci sunt amenințate din pricina deteriorării stavilelor;
- Poate cea mai importantă și acută problemă în domeniul protecției mediului este faptul că din câte am aflat, aria naturală protejată Mestecănișul de la Reci este amenințată de secetă, apele care alimentează această rezervație nu mai au capacitatea necesară deservirii acestuia, în momentul de față administratorul sitului împreună cu administrația publică

DG CONSULTING

locală este în proces de identificare a unor soluții viabile pe termen lung, după care se va trece la implementarea acestora;

- Există zone cu risc de inundații pe traseul Râului Negru și a pâraielor afluate;
- Apropierea de munții Vrancei generează risc seismic ușor controlabil la scara și tipul de construcții existente sau propuse în mediul rural. Comuna este situată între municipiul Târgu Secuiesc încadrat în zona de intensitate seismică VII și orașul Covasna încadrat în zona de intensitate seismică VIII. Aceste riscuri sunt menționate și în Planul Național de Amenajare a Teritoriului.

Comuna Reci face parte din aria naturală protejată de interes național **Mestecănișul de la Reci și Bălțile de la Ozun-Sântionlunca**.

Aria naturală se află în partea sud-vestică a județului Covasna, pe teritoriile administrative ale comunelor Ozun și Reci, în imediata apropiere de drumul național DN11, care leagă municipiul Brașov de Târgu Secuiesc.

Rezervația naturală a fost înființată prin *Decretul Consiliului de Miniștrii* Nr.949 din 1962 și ocupa o suprafață de 259,10 hectare. În anul 2000, prin *Legea Nr. 5 din 6 martie* publicată în Monitorul Oficial al României Nr. 152 din 12 aprilie 2000 (privind aprobarea *Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - arii protejate*)^[4], aceasta urmează să fie declarată arie protejată, suprafața reducându-se la 48,20 ha. Prin *Hotărârea de Guvern* Nr.1251 din 30 noiembrie 2004 (privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone) rezervația primește numele de "Mestecănișul de la Reci și Bălțile de la Ozun-Sântionlunca", iar suprafața teritorială se mărește la 2.020 hectare.

Aria naturală suprapusă sitului de importanță comunitară - *Mestecănișul de la Reci*, se află în lunca Râului Negru, afluent al Oltului, de-a lungul căruia s-au format dune de nisip, unele înalte de 6 m. În rezervație se găsesc lacuri și mlaștini eutrofe, populate de o serie de specii rare, relice glaciare cum sunt mestecănul pitic și angelica sălbatică, dar și prin speciile rare de ferigă, nuferi albi, lăleaua pestriță, crinul broaștei, etc. precum și animale ca broasca albastră. Tot în rezervație există și o plantație de pin bancsian, o specie rară care se adaptează pe terenuri cu condiții de vegetație foarte vitregă.

Mestecănișul de la Reci este un sit de importanță comunitară (ROSCI0111) desemnat în scopul protejării biodiversității și menținerii într-o stare de conservare favorabilă a florei spontane și faunei sălbatice, precum și a unor habitate naturale de interes comunitar aflate în arealul zonei protejate. Acesta este situat în estul Transilvaniei, pe teritoriul județului Covasna, în partea central nord-estică a Depresiunii Brașovului.

DG CONSULTING

Aria naturală se află în partea sud-vestică a județului Covasna, pe teritoriile administrative ale comunelor Ozun și Reci, în imediata apropiere de drumul național DN11, care leagă municipiul Brașov de Târgu Secuiesc

Obiectivele de gestiune ale ROSCI0111 Mestecănișul de la Reci sunt:

- Garantarea și menținerea condițiilor de habitat necesare conservării diversității biologice și a elementelor abiotice importante pentru echilibrul ecologic, inclusiv prin intervenție antropică;
- Asigurarea stării de conservare favorabile pentru habitatul și speciile de interes conservativ pentru care situl a fost constituit;
- Stimularea activităților de cercetare și supraveghere continuă a mediului paralel cu gestiunea durabilă a resurselor;
- Delimitarea unor sectoare limitate pentru turism ecologic și educarea publicului, a pentru a nu perturba speciile de interes comunitar;
- Eliminarea și prevenirea tuturor exploatărilor sau ocupărilor incompatibile cu obiectivele ariei naturale protejate (sursa: Planul de management al sitului Natura2000 ROSCI0111 Mestecănișul de la Reci și al Rezervației Naturale Mestecănișul de la Reci – Bălțile de la Ozun – Sântionlunca).

Așa cum am putut observa, comuna Reci beneficiază de importante resurse naturale care în afara de activitățile de ocrotire și conservare necesită și un plan de dezvoltare durabilă, în special în ceea ce privește valorificarea resurselor naturale în turism. Acest domeniu va primi o atenție sporită pe parcursul formulării viziunii de viitor și a priorităților de dezvoltare cu orizontul 2027.

4. VIAȚA CULTURALĂ ȘI COMUNITARĂ

Atractivitatea, viabilitatea unei localități, cât și calitatea vieții poate fi evaluată prin analizarea în context a mai multor factori care sunt în raport de interdependență. Analize sunt realizate chiar și de către comunitatea locală, fiind evaluate mai multe aspecte ale vieții locale. Deseori, chiar și în cazul activităților de planificare strategică pe termen scurt sau mediu, există tendința supraevaluării stării fizice, și a vieții economice din cadrul unei localități/comune, care pe de o parte au o relevanță majoră, dar simultan cu aceste aspecte este necesar să fim atenți și la comunitate, la aspirațiile, problemele acesteia, dacă populația funcționează ca o comunitate, cum evoluează starea de spirit, mentalitatea și viziunea comunității. Pentru obținerea unei eficiențe majore în procesul de planificare strategică avem obligația de a trata în ansamblu caracteristicile, aspectele unei localități care sunt în raport de interdependență.

În acest capitol, pornind de la procesul demografic, am analizat situația culturală și socială prin oglinda proceselor anilor precedenți. În afară de prelucrarea datelor statistice privind procesul demografic, am luat în calcul reprezentanții vieții culturale locale, ai sistemului sanitar, social cât și a vieții sportive, analizând necesitățile de dezvoltare și funcționare a acestora, dar am identificat și exigențele din rândul populației cu privire la acești actori/instituții.

Pentru ilustrarea stării și atmosferei generale a comunității, am pus accent pe interviurile realizate cu lideri de opinie, care reprezintă diferite domenii (economic, social, cultural, administrație, ONG-uri), astfel s-a conturat un cadru general, o analiză a situației.

4.1. Tendințe demografice

Analiza proceselor demografice din comuna Reci se concentrează asupra proceselor cantitative, deși suntem conștienți că analiza evoluției datelor statistice cu privire la numărul și structura populației locale nu asigură în sine un răspuns concret la o serie de întrebări. Analiza se ocupă în special cu descrierea proceselor și cu prezentarea esenței schimbărilor în contextul județean și în contextul zonelor rurale ale județului Covasna. În ceea ce privește intervalul la care se referă analiza, acesta cuprinde o perioadă începând cu 1992 și până în prezent.

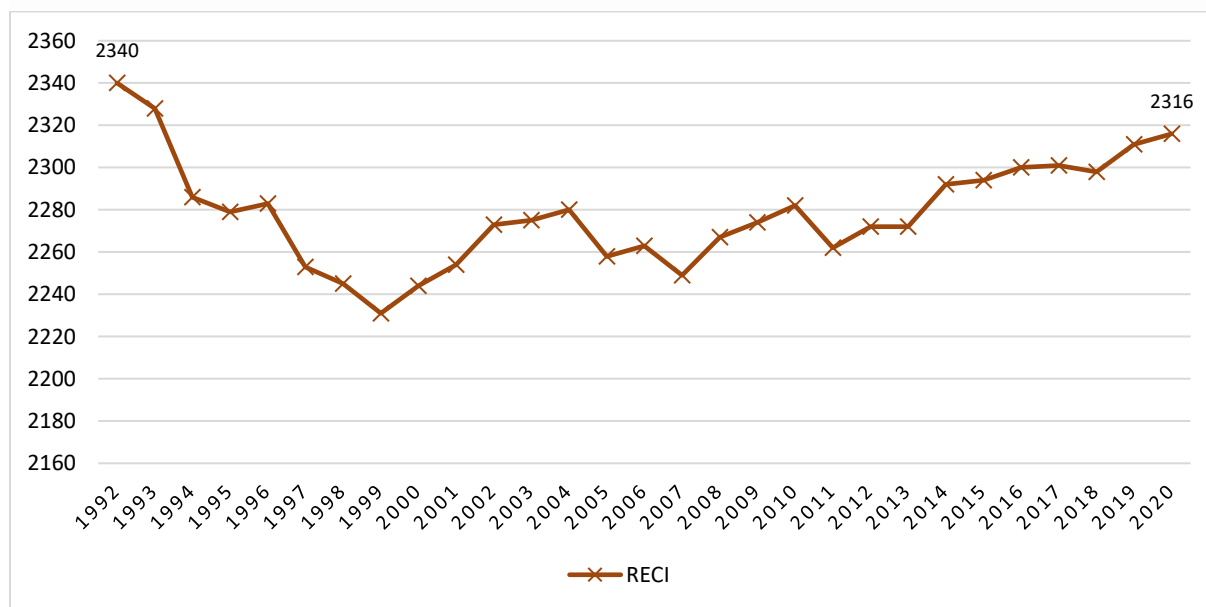
Dimensiunea populației reprezintă în sine o resursă strategică și trebuie tratată ca atare. Evoluția numărului populației în cazul unei localități poate indica foarte multe lucruri. În cazul în care curba evoluției numărului de locuitori arată o evoluție ascendentă se poate concluziona că atractivitatea localității respective crește. Evident trebuie ținut de cont și de schimbările structurale ale populației locale. Creșterea atractivității comunei reprezintă un obiectiv strategic și în cadrul prezentei strategii de dezvoltare. Aspectele și tendințele demografice în același timp indică și preconizează schimbări importante cu privire la exigențele și nevoile populației din viitor, mai ales în ceea ce privește sisteme și servicii sociale.

În vederea înțelegerii proceselor demografice actuale trebuie să ne întoarcem în timp până în anul 1990. Conform datelor Institutului Național de Statistică populația totală a comunei a fost de 2340 persoane în anul 1992, care până în anul 2020 a scăzut la 2316. Spre deosebire de majoritatea comunelor din județ, la nivelul comunei Reci pe baza datelor statistice putem asista la creșterea populației în mod fluctuat în ultimii 20 ani.

Conform Recensământului, numărul locuitorilor din comună în anul 2011 a fost 2304 de persoane, cu o populație de 97,6% de etnie maghiară (proporția locuitorilor de etnie română a fost de 1,3% iar despre 1,1% nu există date oficiale). În ceea ce privește structura confesională a populației, 89% erau de religie reformată, 7,1% erau romano-catolici, 1,6% ortodocși, 0,4% Martorii lui Iehova, 0,3% adventiști și 0,3% unitarieni.

În graficul de mai jos pe baza datelor statistice prezentăm **evoluția populației** având domiciliul în comuna Reci din ultimii 28 de ani. Se poate observa că între anii 1992 și 1999 numărul populației localității scade în mod continuu. În afara schimbărilor sociale și demografice intervenite în anul 1989, precum și relațiile macro-economice și politice care și-au pus amprenta pe tendințele demografice, cauzele scăderii populației locale în această perioadă trebuie căutate și în diminuarea naturală a populației, deoarece după cum se poate observa în graficul de mai jos nivelul mortalității depășește numărul născuților raportat la 1000 de locuitori.

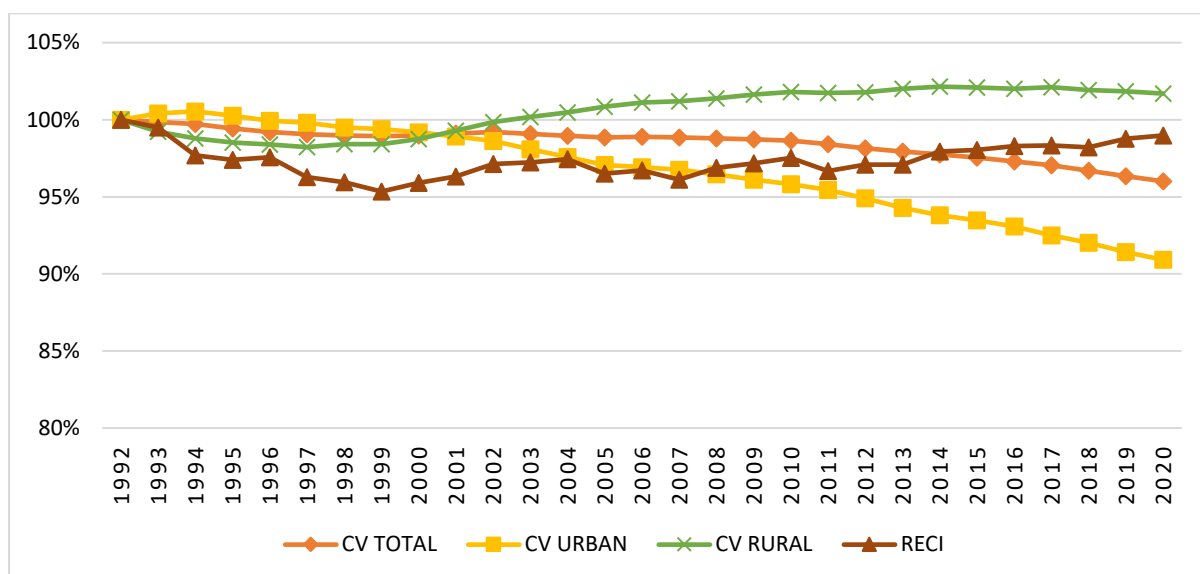
Grafic nr. 15: Evoluția populației locale în perioada 1992-2020

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Pe baza evidențelor Institutului Național de Statistică, următorul grafic arată o comparație în termeni procentuali cu zonele urbane și rurale din județul Covasna. Rata populației în regiunile urbane și rurale ale județului s-a reorganizat în urma mutărilor masive în zonele rurale.

Grafic nr. 16: Schimbarea populației după domiciliu în comuna Reci și în județul Covasna 1992-2020 (anul de baza: 1992)

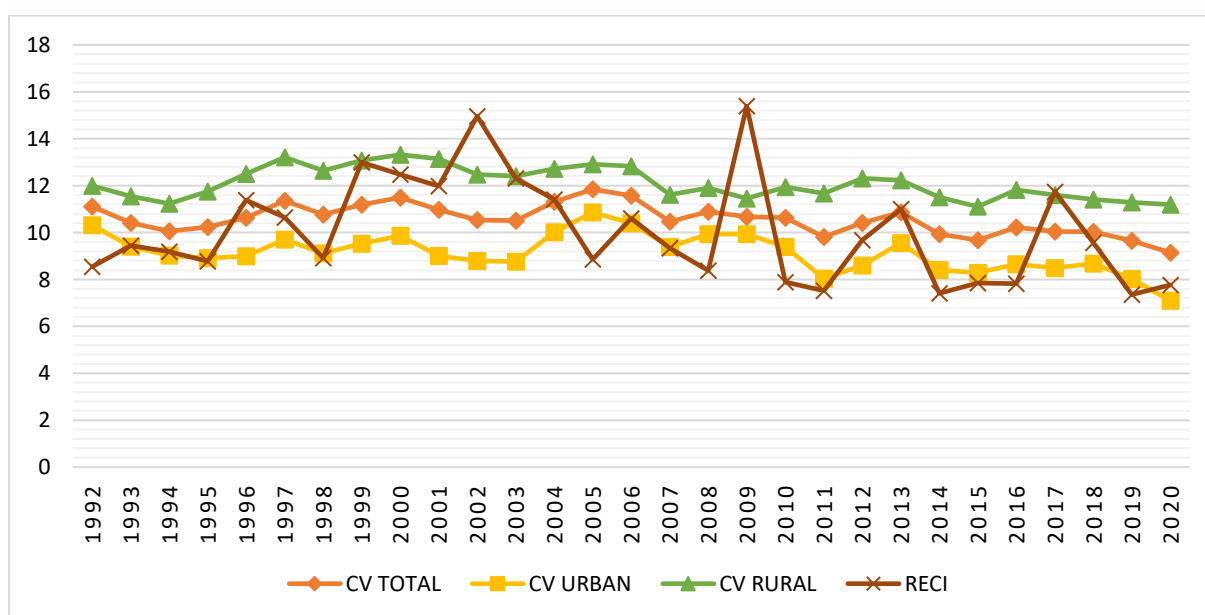

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Schimbarea numărului de populație poate fi cauzată din două motive, unul dintre motive este creșterea sporului natural, calculat din diferența dintre natalitate și mortalitate, iar celălalt motiv fiind emigrarea populației. Desigur, aceste două motive sunt întreșesute și aici analizăm efectul ambelor motive asupra evoluției numărului populației.

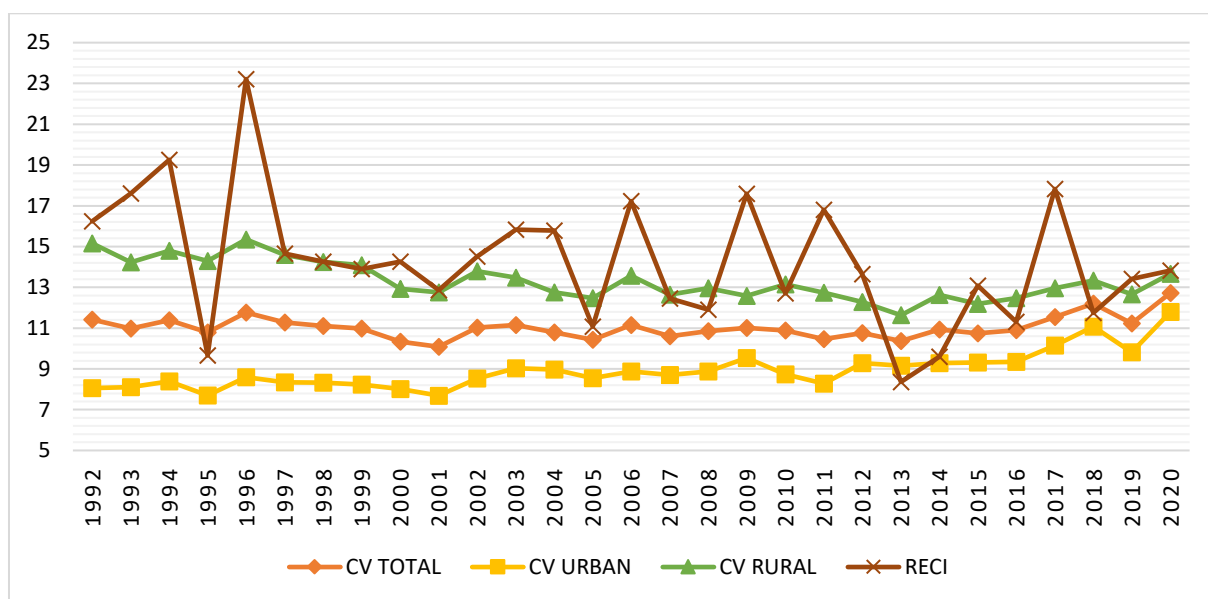
Evoluția **natalității** și **mortalității** din comuna Reci și din zonele rurale ale județului Covasna este prezentată în graficele următoare, unde se poate observa că în cazul comunei Reci fenomenul de diminuare naturală este mai intensă decât media comunelor județului Covasna.

Grafic nr. 17: Rata natalității din comuna Reci și din zonele rurale și urbane ale județului Covasna, în perioada 1992 și 2020

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 18: Rata mortalității din comuna Reci și din zonele rurale și urbane ale județului Covasna, în perioada 1992 și 2020

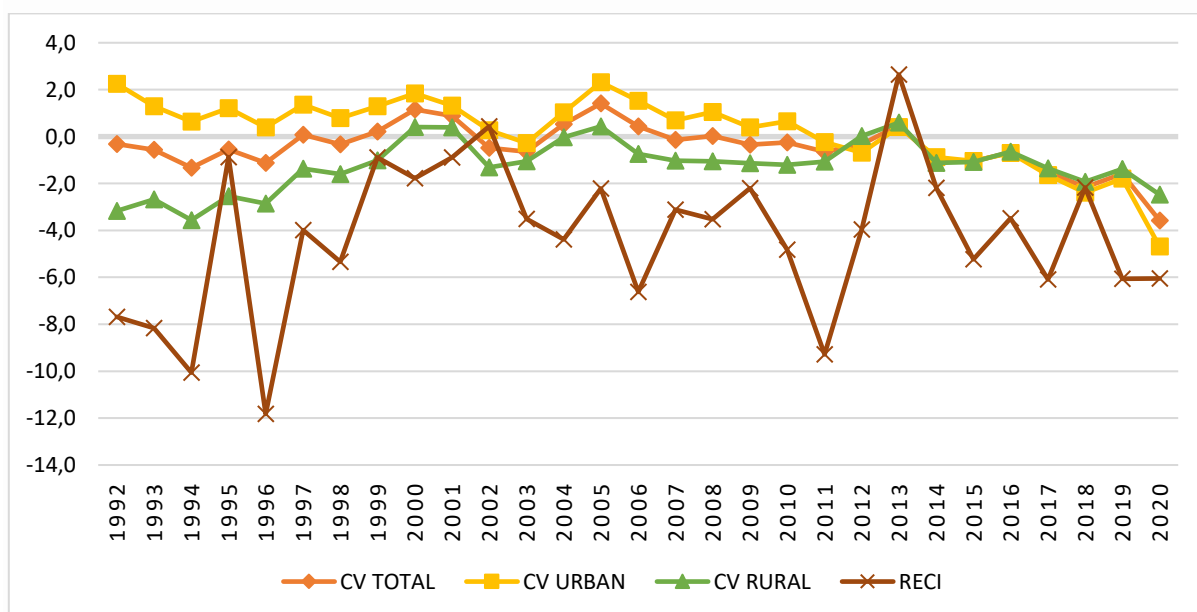

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Trebuie remarcat faptul că în afară de anii 2002, respectiv 2013, rata mortalității depășește în fiecare an rata natalității. Cu toate acestea, începând cu anul 1999 până astăzi poate fi înregistrat o creștere a numărului populației ceea ce se datorează unui alt fenomen demografic.

Prin deducția ratei de natalitate din rata mortalității rezultă **sporul natural**, care este prezentat în următorul grafic. Din figura prezentată se poate vedea că în ultimii 28 ani, cu excepția anilor 2002 și 2013, sporul natural în comuna Reci este negativ, și situația este mult mai nefavorabilă în comparație cu întregul județ și cu alte localități.

Grafic nr. 19: Sporul natural în comuna Reci în perioada 1992-2020

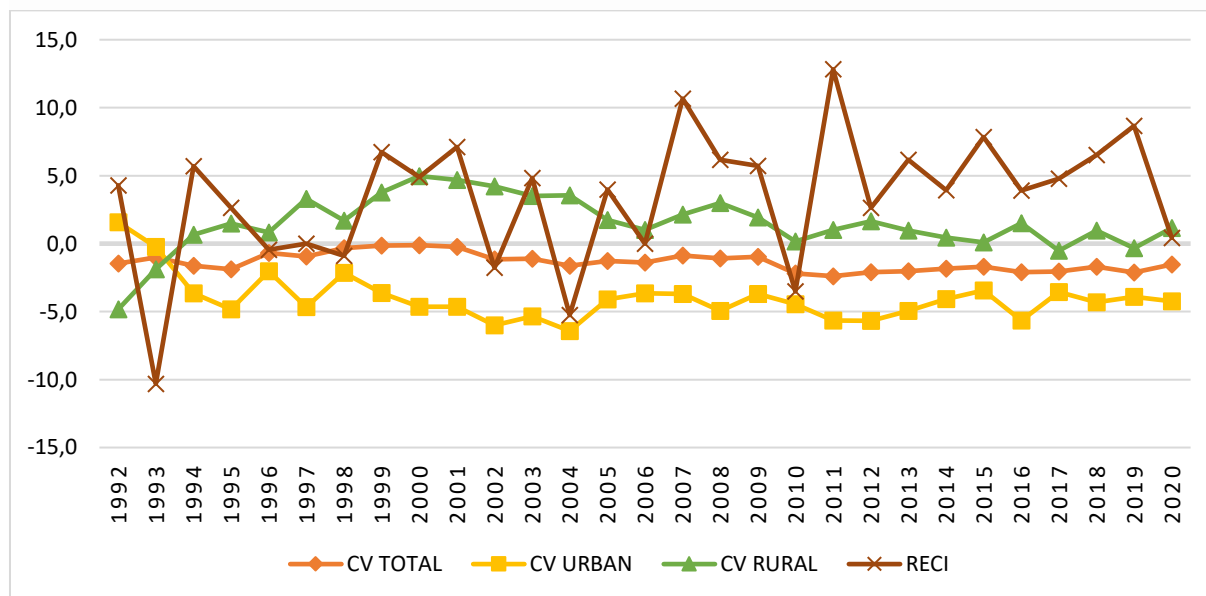

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Evoluția numărului populației pe lângă scăderea sporului natural este afectată și de **fenomenul migrației**. În cazul comunei Reci este evident faptul că numărului populației nu crește datorită sporului natural (diferența pozitivă dintre rata de natalitate și mortalitate), ci mai degrabă de stabilirile recente care au avut loc în ultima perioadă. Fenomenul migrației din ultimii ani nu numai compensează lipsurile datorate de scăderea demografică naturală, dar totodată determină și o creștere demografică.

Graficul de mai jos arată **soldul migrației calculat la 1000 de persoane** înregistrată în comună în comparație cu media județeană și media zonelor rurale din județul Covasna. Pe baza acestei figuri putem observa că rata migrației înregistrată la nivel județean arată valori negative, asta însemnând că în fiecare an numărul persoanelor care se mută din județ este mai mare decât numărul celor care se stabilesc în județ. Este evident și faptul că acest proces afectează negativ nu numai zonele rurale, deoarece numărul celor care se mută în comunele județului în general este mai mare decât numărul celor care se mută din comunele județului. Valorile înregistrate în comuna Reci în general depășesc și media generală a zonelor rurale din județul Covasna, așadar valorile negative ale sporului natural sunt compensate de un sold migrațional pozitiv.

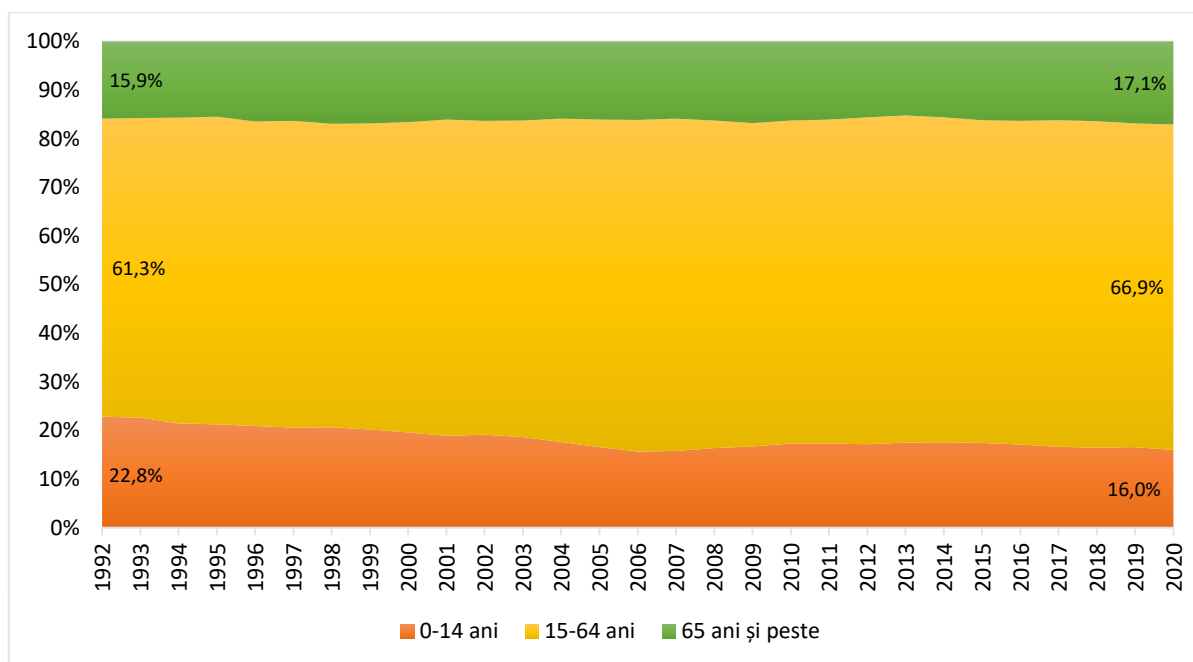
Grafic nr. 20: Soldul migrației calculat la 1000 de persoane în comuna Reci, în zonele rurale și urbane din județul Covasna și în județul Covasna, în perioada 1992-2020

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

În timp ce numărul populației în ultimii ani arată o tendință de creștere, la generația tânără (cu vârstă între 0-14 ani) se observă o scădere lentă dar continuă, adică pe parcursul a 28 de ani numărul copiilor a scăzut de la 534 la 364. Între timp ponderea grupei de vârstă cu 65 ani și peste a crescut cu 1,2%, de la 15,9% la 17,1%, iar în cazul populației cu vârstă activă (între 15 și 64 de ani) putem observa o creștere de 5%.

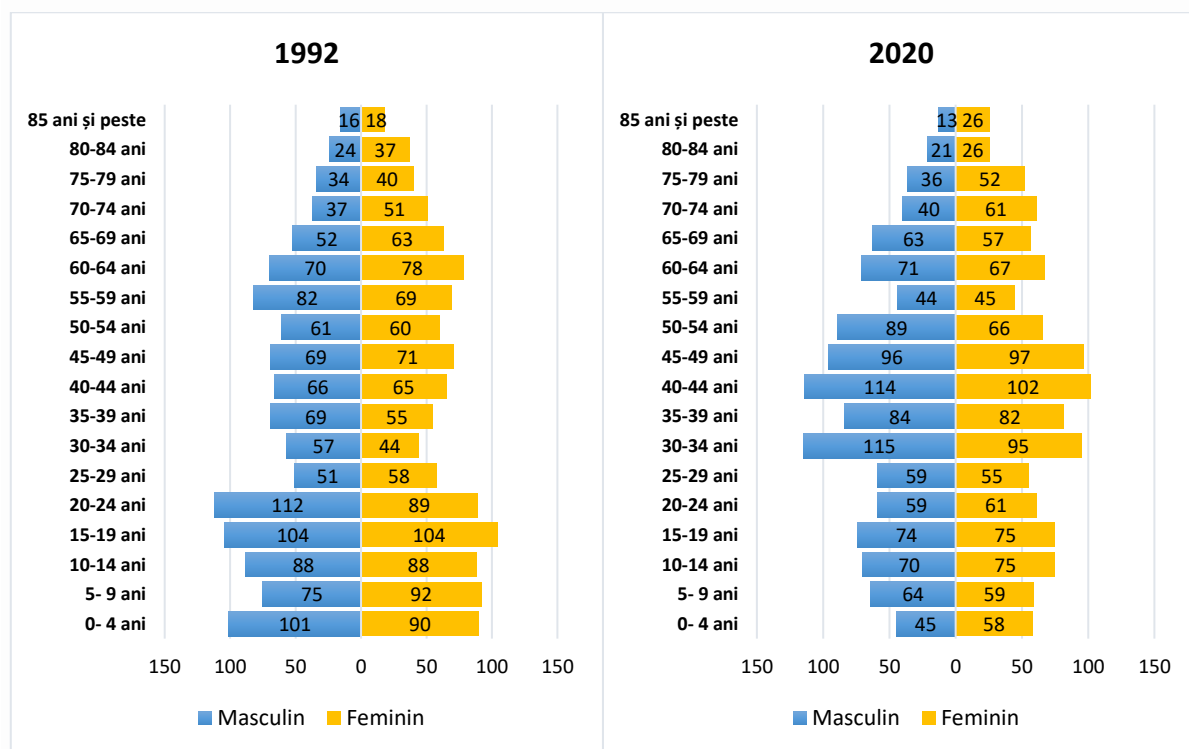
Grafic nr. 21: Structura populației pe grupe de vârstă în comuna Reci, în perioada 1992-2020

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Despre schimbările survenite în structura populației pe grupe de vârstă ne oferă o imagine mai detaliată comparația dintre cele două piramide demografice prezentate de mai jos.

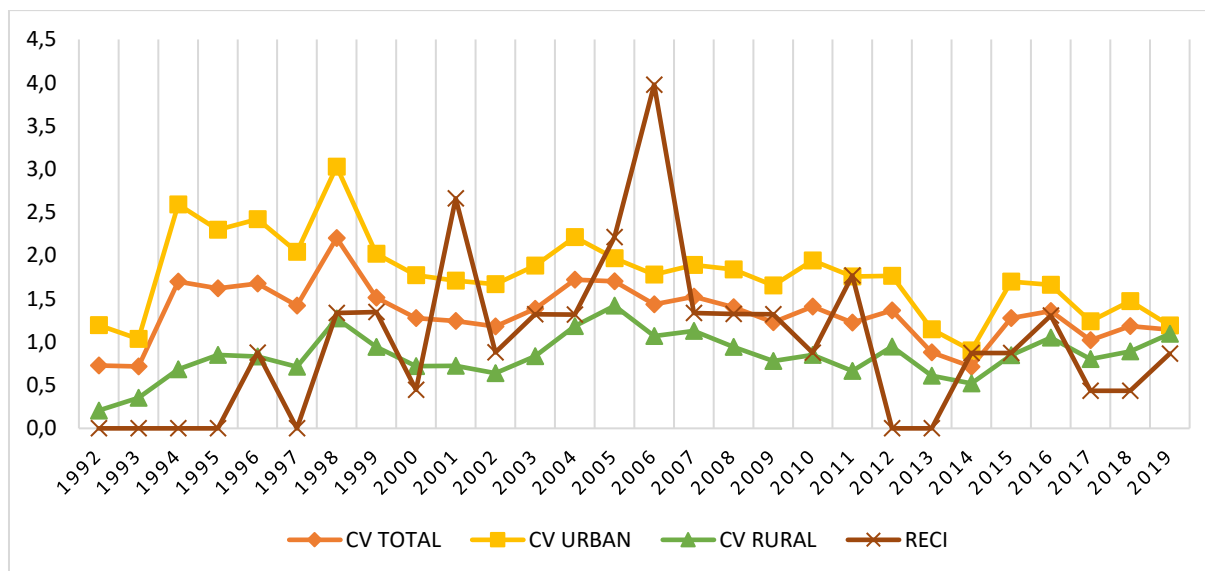
Grafic nr. 22: Piramide demografice în comuna Reci, 1992 și 2020

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

În final în cadrul proceselor demografice vom prezenta datele oficiale referitoare la **divorțuri raportat de 1000 de locuitori**. În perioada analizată cel mai mare număr de divorțuri (9) era înregistrat în anul 2006, iar în medie s-au înregistrat 3 divorțuri anual în comuna Reci.

Grafic nr. 23: Evoluția numărului divorțurilor raportat de 1000 de locuitori din comuna Reci și în zonele rurale și urbane din județul Covasna, în perioada 1992-2019

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Însumând principalele concluzii ale analizei, subliniem că numărul populației a crescut în ultimii 20 ani, în ciuda faptului că rata mortalității a depășit aproape în fiecare an rata natalității. Numărul nașterilor raportat la populația feminină în vârstă fertilă din comuna Reci în afară de doi ani, este sub media comunelor din județul Covasna, iar în ultimii câțiva ani a rămas și sub media județeană. Soldul migratoriu în comuna Reci în general depășește și media generală a zonelor rurale din județul Covasna, așadar efectele de diminuare ale sporului natural negativ sunt compensate de un soldul migratoriu pozitiv. Această tendință pe termen mediu și lung va atrage după sine schimbări și în ceea ce privește compoziția, structura și funcționarea comunității locale. Comuna are o structură de vârstă aproape echilibrată, deși ponderea și efectiv numărul în descreșterea a populației de 0-14 ani trage un semnal de alarmă.

4.2. Mediul social

Mediul social, calitatea vieții sociale, oferta cultural-educativă, subiectul siguranței publice și sociale, au efect asupra fiecărui cetățean și prin urmare sunt concepute ca interese principale în fiecare comunitate. Din acest motiv, subiectul este tratat cu multă atenție în interviurile realizate pe teren, întrucât în concepția noastră o comunitate bine încheată, funcționabilă este cel puțin atât de importantă (dacă nu mai importantă) în viața comunității ca și calitatea fizică a mediului. Puterea spirituală a comunității poate să facă uitată (să compenseze) până la o limită și lipsurile materiale și neajunsurile fizice ale mediului.

4.2.1. Viața comunitară, problemele comunității

În evaluarea calității vieții comunității, nu ne putem baza în totalitate pe date statistice obiective, ci mai mult pe experiențele acumulate pe teren, bazându-ne pe observațiile de specialitate. Datorită faptului că în ultima perioadă nu s-a realizat sondaj de opinie la nivelul comunei cu privire la starea generală și exigențele comunității, sursa cea mai importantă a analizei este constituită de interviurile și forumurile realizate cu liderii de opinie din comunitate.

În urma analizei făcute în baza datelor de recensământ din 2011 în comuna Reci locuiesc 2248 de locuitori de etnie maghiară și 31 de etnie română. În datele oficiale ale Recensământului nu par locuitori de etnie romani, însă pe baza datelor culese pe teren există populație de etnie romă, care s-a declarat fie de etnie română, fie maghiară în momentul realizării Recensământului populației.

Din punct de vedere al religiei, comunitatea locală este formată în procent de peste 90% din adepți ai religiei reformate, numărul acestora fiind de 2047, numărul persoanelor de religie romano-catolică este de 163, cel al ortodocșilor 36, adventiști de ziua a șaptea sunt în număr de 7, unitarieni 7 și martorii lui Iehova în număr de 9 persoane.

Istoria comunei, procesele dintre cele două războaie mondiale și perioada socialistă și-au pus amprenta pe prezentul și viitorul comunității locale.

În opinia unor lideri de opinie din comună, comunitatea locală nu este una omogenă, fiind cinci localități cu câte o comunitate fiecare, gradul de interacțiune între acestea fiind relativ scăzut. Conform altor opinii comunitatea este una solidă, viabilă, capabilă spre dezvoltare.

În perioada dintre cele două războaie mondiale numeroși locuitori ai comunei Reci au lucrat în București, împreună cu persoane din alte localități din zona Ținutului Secuiesc, legând deseori căsnicii, care a reîmprospătat puțin genetica comunității locale din Reci.

Deja în anii 60, modelul familiilor mari nu a mai avut o popularitate ridicată, majoritatea familiilor crescând în medie 1-2 copii. Între anii 60-80 aproximativ 60% din fetele din comună au părăsit comuna Reci, în special cele care au avut ca obiectiv continuarea studiilor. După Revoluție câteva familii s-au reîntors în comună, însă numărul acestora este foarte redus.

Una dintre problemele locale, care conduce la dezintegrarea comunității locale este fenomenul migrației tinerilor, care este caracteristic la nivel regional și național, tinerii în speranța unui trai mai bun pleacă la muncă în străinătate astfel își asumă copii mai puțini, și există și exemple când nu se mai întorc, se stabilesc în țările de reședință.

Majoritatea inițiativelor și acțiunilor în domeniul cultural, social și comunitar sunt venite în principal sosite din partea Fanfarei "Kováts András" din Reci (despre activitățile fanfarei vom vorbi mai pe larg în cadrul capitolului destinat actorilor culturali), și a Asociației de Tineret Sport și Cultură din comuna Reci.

Mulțumită inițiativelor acestor organizații și datorită sprijinului și atitudinii pro-active a administrației publice locale, viața culturală și comunitară din comuna Reci poate fi considerată una bogată, cu evenimente de înalt nivel, care deseori depășesc hotarele comunei atrăgând participanți de pe plan național și internațional. Putem spune că viața comunitară este pe drumul cel bun, inițiativele actuale însă trebuie sprijinite și se arată necesitatea lansării unor noi acțiuni în acest domeniu.

Conflictele etnice nu sunt caracteristice în Reci, comunitatea rromă conviețuiește fără probleme cu comunitatea maghiară și cea română.

Una dintre marile probleme, lacune despre care am luat cunoștință pe parcursul activităților de teren a fost lipsa spiritului antreprenorial în rândul tinerilor, deseori în lipsa informațiilor pe baza cărora aceștia ar putea înființa întreprinderi locale în diferite domenii. În acest sens în partea strategică a prezentului document vom formula măsuri pentru soluționarea acestei lacune.

4.2.2. Viața religioasă

Așa cum am menționat în subcapitolul anterior, marea majoritate a populației locale din Reci este de religie reformată.

Comunitatea locală este formată în procent de peste 90% din adepți ai religiei reformate, numărul acestora fiind de 2047, numărul persoanelor de religie romano-catolică este de 163, cel al ortodocșilor 36, adventiști de ziua a șaptea sunt în număr de 7, unitarieni 7 și martorii lui Iehova în număr de 9 persoane.

În comuna Reci există în totalitate cinci parohii, care deserveșc comunitățile din localitățile Reci, Comolău, Aninoasa, Bită și Săciova.

Biserica reformată din localitatea Reci a fost construită în secolul al XIII-lea, a fost reconstruită în anul 1515 și a fost supusă unor transformări în anul 1857. Biserica este monument istoric de categoria A, având codul CV-II-a-A-13258, pe lista monumentelor istorice. Aceasta a fost renovată în perioada dintre anii 2012-2014, din fonduri obținute de la Ministerul Culturii, Consiliul Județean Covasna, Consiliul Local Reci, și din donațiile enoriașilor. Tot din donațiile localnicilor anul acesta se vor reabilita scările Bisericii.

Una dintre cele mai mari realizări ale comunității locale a fost construirea unei case comunitare în curtea parohiei din localitatea Reci. Aceasta a fost construită între anii 2005-2008, din donațiile enoriașilor, fonduri primite de la comunitatea din Olanda și fonduri obținute de la Guvernul României.

Casa comunitară are o capacitate de 90 de locuri, aici sunt susținute slujbele în perioada de iarnă, tot aici se organizează conferințe, iar în perioada de vară se pot utiliza și camerele de oaspeți din incinta clădirii.

În anul 2017 s-a sărbătorit împlinirea a 500 de ani de la Reformarea Protestantă (1517), un eveniment de mare anvergură cu invitați de renume printre care Episcopul Bisericii Romano-Catolice, dar și invitați de peste hotare (comunitatea înfrățită din Olanda).

Preoții locali acordă o atenție importantă și vieții cultural-comunitare din comuna Reci, fiind înființat un grup de teatru amator, funcționează asociații ale femeilor atât în Reci cât și în Comolău, se organizează târg cu ocazia adventului, etc.

În momentul elaborării strategiei de dezvoltare era în curs de construire capela mortuară în localitatea Reci, lucrările fiind finanțate de Consiliul Local, iar investiția se realizează pe proprietatea Bisericii.

În partea de localitate Comolău există o capelă catolică, slujbele fiind celebrate de preotul din comuna Sântionlunca, astfel locuitorii de religie catolică din comuna Reci au posibilitatea de a participa la slujbele catolice în această capelă.

Biserica locală prin intermediul preoților se ocupă în mod intensiv și cu tinerii, existând un cerc al tinerilor în cadrul căruia tinerii învață cântece, dezbate diferite subiecte de actualitate (consumul drogurilor, orientare profesională, etc.).

4.2.3. Resurse culturale

Instituții și ONG-uri culturale

Conform opiniilor majorității liderilor de opinie cu care s-au realizat interviuri, viața culturală din comuna Reci este foarte bună, cu programe variate, de înaltă calitate.

Căminul cultural din comuna Reci este bastionul vieții culturale, sociale și comunitare din această comună, această clădire deosebit de importantă a fost reabilitată, și s-a realizat dotarea clădirii prin intermediul unui proiect de finanțare PNDR.

Clădirea a fost construită în anii 60, iar în anul 1985 s-a construit sala de club din incinta acestuia.

Căminul cultural dispune de următoarele spații funcționale: sală de spectacole, 2 vestiare, sală de concerte, WC-uri, sală de club, birou, depozit pentru instrumente.

În afară de faptul că în această clădire sunt organizate aproape toate evenimentele culturale din comună, importanța clădirii constă în faptul că aceasta acordă spațiu pentru **Fanfara „Kováts András”** din Reci.

În comuna Reci tradiția fanfarei datează încă de la începutul secolului al XX-lea, Fanfara fiind reînființată de domnul profesor Kelemen Antal.

În momentul de față fanfara are un număr de 70 de membri adulți și 30 de tineri, și este cunoscută și recunoscută în întreaga lume, deoarece a susținut recitaluri în țări precum Ungaria, Anglia, Belgia, Franța, etc. iar în țară participă la numeroase evenimente organizate în marile orașe ale României.

Principalele evenimente organizate de Fanfara „Kovats Andras”, sunt concertele organizate cu ocazia Zilei Culturii Maghiare, organizarea Întâlnirii Fanfarelor care este un eveniment internațional, întâlnirea fanfarelor pentru tineri, recitaluri cu ocazia Crăciunului, Revelionului, și cu ocazia a 15 Martie.

Fanfara a scos și un album intitulat: Muzica liniștii care sună tare și are ca parteneri permanenți Consiliul Local Reci, Consiliul Județean Covasna, Primăria Municipiului Sfântu Gheorghe, Fanfarele Maghiare din Transilvania, etc.

Fanfara este membră a următoarelor organizații: Romániai Magyar Dalosszövetség, Fúvószenekarok és Együttesek Magyarországi és Közép – Kelet – Európai Szövetsége WASBE Tagszervezete, Asociația Civilă pentru Trei Scaune (CIVEK).

Următorul actor cultural important din comuna Reci este **Asociația de Tineret Sport și Culturală** care a fost înființată în anul 2006, și are un rol deosebit de important în organizarea vieții culturale și comunitare din comuna Reci.

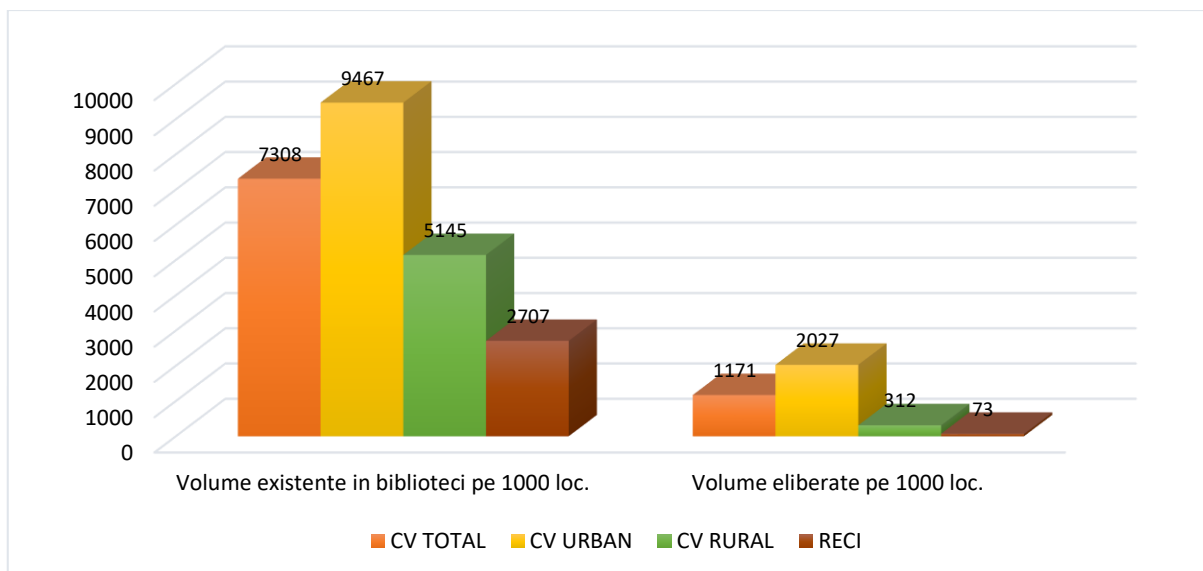
Această asociație organizează **Zilele Tineretului din Reci**, un eveniment foarte important pe plan local, cu o varietate mare de programe care țin mai multe zile. Tot această Asociație susține funcționarea echipei de fotbal din Reci, care joacă în liga a doua județeană, și nu în ultimul rând Asociația susține funcționarea Centrului After School din Reci, construit din fonduri obținute din Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013, măsura 322.

Și **Școala Gimnazială Antos János** din Reci primește un rol important în formarea vieții culturale locale, implicând copiii de la o vârstă fragedă în activitățile culturale. Printre evenimentele cu caracter cultural organizate în cadrul școlii se numără: ziua poveștii populare, Serbare de Crăciun, Serbare de Paște, 15 Martie – Spectacol în memoria Revoluției din 1848, Ziua recoltei, etc. Școala organizează și tabere, iar copii pun în scenă diferite programe culturale cu ocazia zilelor localității.

Așa cum am menționat și în subcapitolul destinat prezentării vieții religioase, și **Biserica locală** are rolul său foarte important în viața culturală și socială din comuna Reci, sub egida acesteia funcționând grupul de teatru amator, clubul tinerilor și asociațiile femeilor, fiecare cu activități de importanță incomensurabilă pentru nișa pe care o reprezintă.

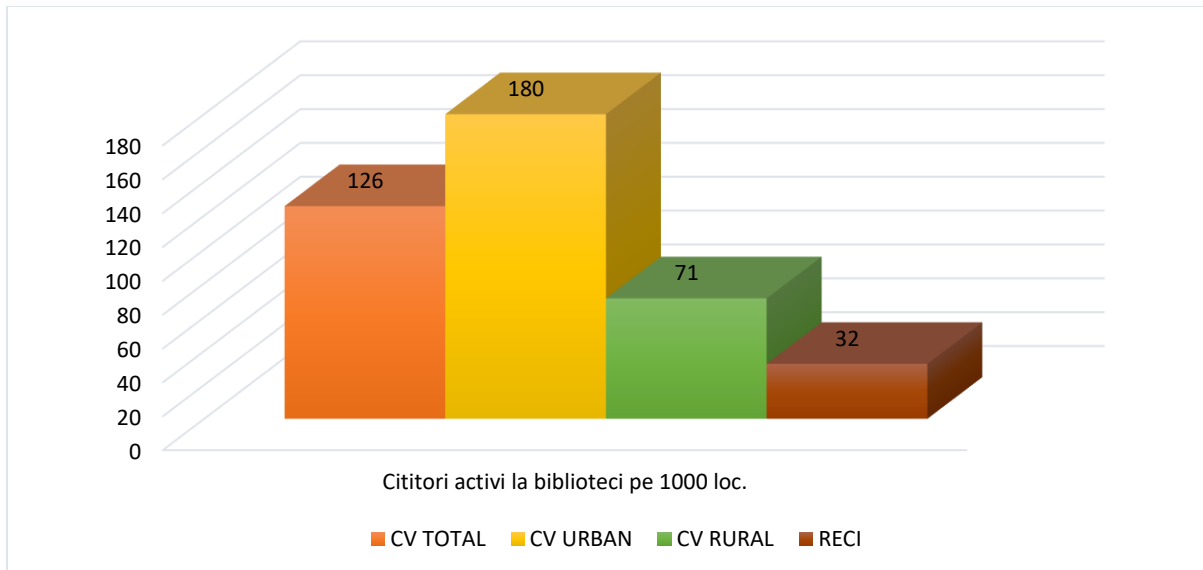
Șirul instituțiilor culturale se completează cu cele **două biblioteci**, care dețineau în anul 2014 un număr de 17995 volume. În figura de mai jos vom prezenta datele înregistrate de Institutul Național de Statistică.

Grafic nr. 24: Volume existente în biblioteci și volume eliberate pe 1000 locuitori în comuna Reci și în județul Covasna, 2019

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 25: Cititori activi pe 1000 locuitori în Reci și în județul Covasna, 2019

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

În comuna Reci există următoarele **monumente istorice** de clasă A și B, care reprezintă o resursă turistică și comunitară în același timp:

Tabelul nr. 8: Clădiri istorice aflate în evidență din Reci

Denumirea	Locația	Era	Stadiu
Castellum de la Comolău	"Cetatea. (Vár) la NV de sat, lângă DN Brașov - Bacău, pe malul drept al râului Negru (Fekete Úgy)	sec. II - III p. Chr., Epoca romană	În ruină
Situl arheologic de la Reci, punct „Telek”	"Telek., pe malul drept al Râului Negru, la 400 m est de biserica reformată		În ruină
Locuire și morminte	"Telek., pe malul drept al Râului Negru, la 400 m est de biserica reformată	Sec. IX - X, Epoca medievală timpurie	În ruină
Așezare	Telek., pe malul drept al Râului Negru, la 400 m est de biserica reformată	Sec. II - III p. Chr., Epoca romană	În ruină
Așezare	Telek., pe malul drept al Râului Negru, la 400 m est de biserica reformată	Epoca Latčne, Cultura Cucuteni - Ariușd	În ruină
Așezare	Telek., pe malul drept al Râului Negru, la 400 m est de biserica reformată	Neolitic	În ruină
Ansamblul bisericii reformate	Pe un deal, la marginea nord-est a localității, lângă cimitir	sec. XIII - XIX	utilizabil
Biserica reformată	Pe un deal, la marginea nord-est a localității, lângă cimitir	sec. XIII, ref. 1515, transf. 1857	reabilitat 2014
Conacul Antos, azi dispensar medical și locuință de serviciu	comuna Reci	825	reabilitat
Biserica reformată Saciova	În centrul localității, lângă cimitir	sec. XV, transf. sec. XVIII-XIX, turn 1824	utilizabil

Sursă: Institutul Național al Monumentelor Istorice

Salvarea monumentelor și mai ales păstrarea lor într-o stare corespunzătoare este o povară pentru proprietari, care în cele mai multe cazuri nu dispun de resursele necesare pentru realizarea întreținerilor și investițiilor necesare. În cadrul Planului Național de Relansare și Reziliență, prin componenta turism și cultură va exista posibilitatea introducerii monumentului istoric de categoria A Biserica reformată din Saciova la ruta religioasă, astfel prin intermediul unei colaborări eficiente între reprezentanții bisericii și conducerea locală trebuie făcute toate demersurile încât acest monument istoric să fie reabilitat și să fie introdus în circuitul turistic valorificând această resursă importantă a patrimoniului construit.

Renovarea, întreținerea monumentelor istorice contribuie la înfrumusețarea aspectului localității și au un rol de catalizator în dezvoltarea și funcționarea turismului local.

La nivelul **evenimentelor culturale și comunitare** din comuna Reci putem menționa următoarele evenimente:

1. Bal cu ocazia Fărșangului – luna februarie
2. Bal cu ocazia Crăciunului – decembrie
3. Concertele susținute de Fanfara locală pentru sponsori - ianuarie
4. Piese puse în scenă ocazional de grupul de teatru amator din Reci
5. Recitalurile, prezentările copiilor
6. Concertul Fanfarei de copii
7. Întâlnirea fanfarelor eveniment internațional
8. Întâlnirea Fanfarelor eveniment național
9. Întâlnirea fanfarelor de copii și tineret
10. Cantus mundi
11. Zilele Tineretului din Reci
12. Zilele comunei din Reci

Așa cum putem observa în comuna Reci oferta culturală este bogată cu un număr important de actori activi, însă întărirea coeziunii, solidarității comunitare din Reci necesită dezvoltarea ofertei culturale locale, care se poate realiza și prin creșterea numărului de evenimente culturale și comunitare, astfel în viitor, va trebui să se aibă în vedere organizarea evenimentelor actuale și stimularea actorilor culturali locali în dezvoltarea de noi evenimente pentru a relansa viața cultural comunitară din comuna Reci, care a avut de suferit din pricina restricțiilor impuse în contextul pandemiei Covid-19.

4.3. Situația învățământului local

Sistemul de învățământ local în comuna Reci este asigurat de următoarele instituții de învățământ:

- Școala Gimnazială Antos János Reci
- Școala Primară Bită
- Școala primară Aninoasa
- Școala Primară Saciova
- Școala Primară Comolău
- Grădinița Radak Kata Reci
- Grădinița Bită
- Grădinița Aninoasa

- Grădinița Saciova
- Grădinița Comolău

Așadar, în fiecare localitate ce formează comuna Reci există școală primară sau gimnazială (Reci) și grădiniță.

Tabelul de mai jos arată evoluția numărului copiilor și elevilor înscriși în grădinițe și în sistemul de învățământ în comuna Reci, pentru anii școlari 2017/2018, 2018/2019 și 2019/2020, precum și 2005/2006, 2012/2013 și 2019/2020, în funcție de nivelurile educaționale.

Tabelul nr. 9: Situația numărului elevilor în comuna Reci, 2017-2019

Denumirea școlii	Localitate	Primar			Gimnazial		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
Școala Gimnazială „Antos János” Reci	satul Reci	92	92	94	63	80	77
Școala primară Aninoasa	satul Aninoasa	25	29	32			
Școala Primară Bită	satul Bită	10	9	9			
Școala Primară Saciova	satul Saciova	6	6	6			

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Tabelul nr. 10: Numărul de copii înscriși în grădinițe și în instituțiile de învățământ din comuna Reci, 2005, 2012, 2019

	2005	2012	2019
Nr. copiilor înscriși în grădinițe	115	93	62
Nr. elevilor înscriși în sistemul de învățământ	210	218	218
Total	325	311	280

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În localitățile comunei Reci, la grădiniță au fost înscriși în total 62 de preșcolari (date din anul 2019), cei mai mulți în localitatea Reci, cei mai puțini în localitatea Saciova. Educarea copiilor preșcolari în fiecare localitate se realizează în grupe mixte, cu program normal iar limba de predare este limba maghiară. În fiecare grădiniță fiecare grupă este deservită de un cadru didactic (educator/educatoare).

În ceea ce privește învățământul primar, la școlile locale din localitățile comunei Reci sunt înscriși în total 141 de elevi (date din anul 2019), în nouă clase dintre acestea în șase învățământul se realizează în clase simultane. Cei 141 de elevi sunt educați în total de 9 cadre didactice, fiecare clasă având un învățător, iar limba de predare este limba maghiară.

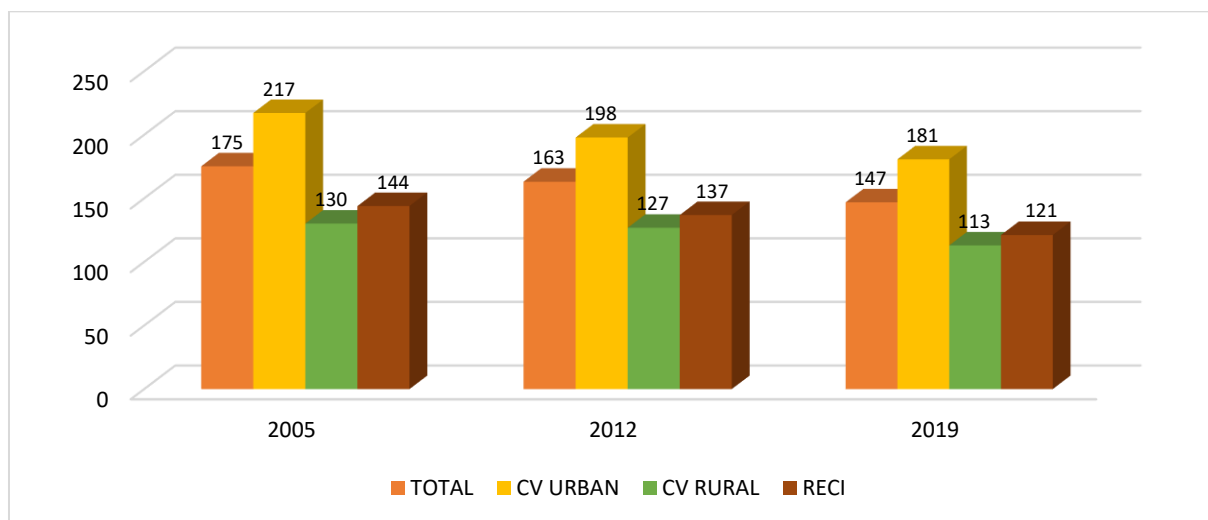
Limba de predare și în cazul învățământului gimnazial este maghiara.

DG CONSULTING

Dacă privim numărul efectiv de elevi din gimnaziile, școlile generale și liceele din județul Covasna și din zonele urbane și rurale, putem trage concluzia că numărul de copii a scăzut în ultimii 25 de ani cu cel puțin 20%.

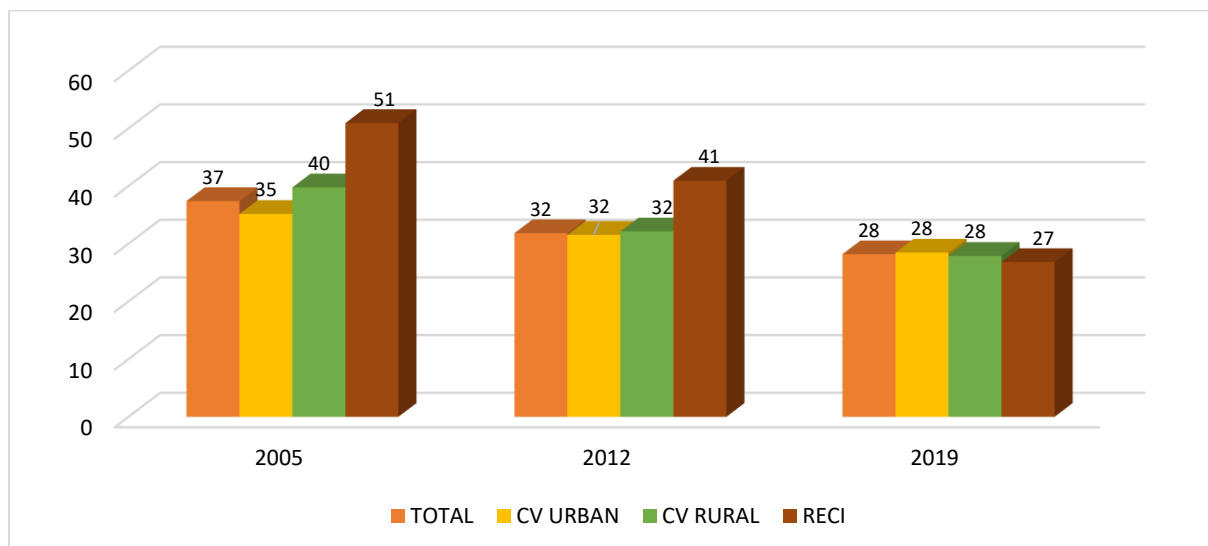
În comuna Reci în sistemul de învățământ a scăzut cu aprox. 16% efectivul de elevi între anii 2005-2019.

Grafic nr. 26: Numărul de copii înscriși în instituțiile de învățământ din comuna Reci și în județul Covasna pe 1000 locuitori, 2005, 2012, 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Grafic nr. 27: Numărul de copii înscriși în grădinițe din comuna Reci și în județul Covasna pe 1000 locuitori, 2005, 2012, 2019

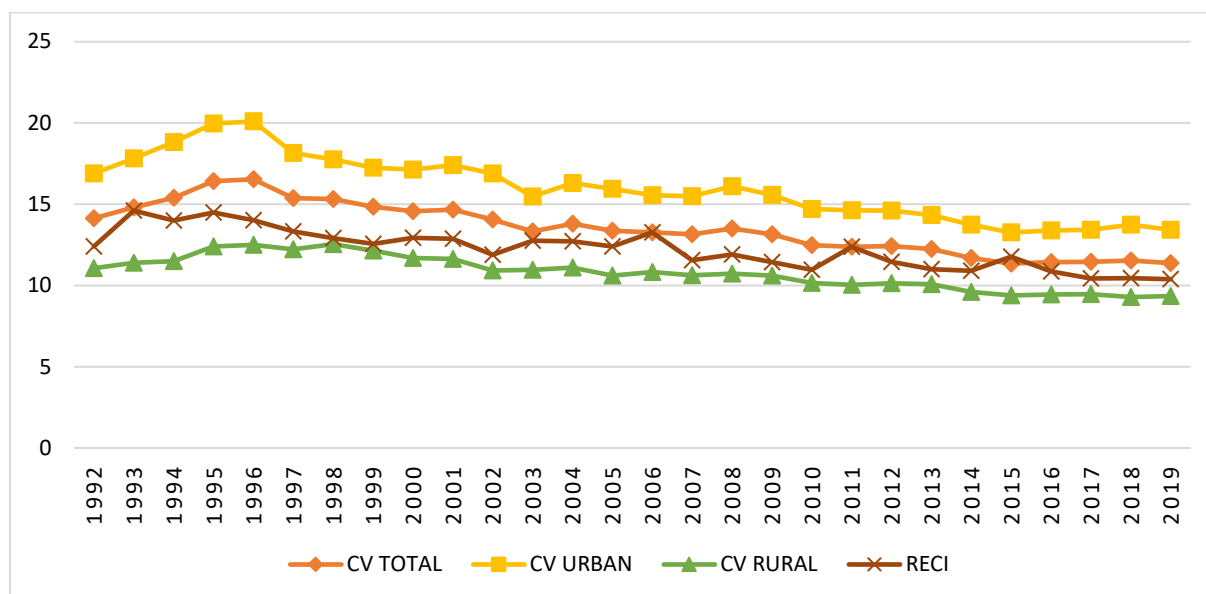

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În anul școlar 2014-2015 în comuna Reci învățământul preșcolar, primar și gimnazial a fost deservit de un număr total de 27 de cadre didactice, dintre acestea 20 de cadre didactice cu normă întreagă și 7 cu normă parțială. Din cele 27 de cadre didactice numai 17 sunt titular, 9 fiind suplinitori calificați, iar la grădinițele și școlile locale nu predă suplinitori necalificați. Aceste cifre,

raportat la o mie de persoane sunt peste media localităților din mediul rural, așa cum am semnalat situația și în graficul următor.

Grafic nr. 28: Personalul didactic pe 1000 locuitor în comuna Reci și în județul Covasna, 1992-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Infrastructura școlară cuprinde 13 săli de clasă, două săli de sport și două autobuze școlare, șoferii fiind angajați de Primăria Comunei Reci.

Școala gimnazială din localitatea Reci este dotată cu laborator de informatică, însă pentru asigurarea învățământului de calitate ar fi necesar amenajarea și laboratoarelor de fizică, biologie și chimie.

Din câte am aflat de la reprezentanții instituțiilor de învățământ local în localitatea Reci ar fi indicat lansarea grădiniței cu program prelungit.

Instituțiile școlare care au trecut la învățământul on-line din pricina restricțiilor impuse în contextul **epidemiei cu noul Coronavirus** au întâmpinat o situație în care nu există un număr de mijloace și echipamente IT de bună calitate prin intermediul cărora să se poate realiza școala on-line. Astfel, prin intermediul fondurilor disponibile în perioada de programare 2021-2027 trebuie asigurate acea infrastructură IT pentru școlile din comuna Reci pe care se poate construi învățământul în mediul on-line, și care să faciliteze și adoptarea unor metode de **e-educație** în completarea metodelor clasice de educație. Comuna Reci are un proiect aprobat însă nefinanțat în cadrul Programului operațional Competitivitate care vizează dotarea corespunzătoare a instituțiilor școlare cu mijloace și echipamente ce facilitează educația în mediul on-line și adaptarea practicilor de e-învățământ.

Învățământul local este completat de cele **două centre after school** din localitățile Reci și Aninoasa. În cadrul instituției din Reci sunt înregistrați 45 de copii, această infrastructură a fost

realizată prin proiectul integrat al comunei Reci pe măsura 322 din PNDR 2014-2020. În cadrul instituției copiii sunt îngrijiți de 3 persoane, 2 pedagogi și un asistent. Funcționarea centrului after school se realizează prin fondurile obținute de la administrația publică locală și de la firma HS Timber Group.

Centrul after school din localitatea Aninoasa este susținut de administrația publică locală de Fundația LAM și de Fundația Creștină Diakonia, iar aici sunt înregistrați 26 de copii, care sunt îngrijiți de doi pedagogi. În cadrul acestor instituții copiii primesc masă și copiii aici învață, își rezolvă temele, servesc prânzul și participă la diferite activități educative și distractive.

În afară de programul obligatoriu, școlile și grădinițele desfășoară numeroase activități extra curriculare, deosebit de benefice pentru copiii din sistemul local de învățământ. Printre aceste activități se regăsesc acțiuni de conștientizare în domeniul protecției mediului și naturii, activități culturale și sportive.

Printre planurile de viitor ale instituțiilor locale de învățământ figurează construirea unui trotuar în curtea școlii din Reci, reabilitarea parterului, reabilitarea taberei de vară, schimbarea sistemului de încălzire, dotarea școlii cu mobilier, și achiziționarea de mijloace și echipamente IT. Toate acestea vor fi cuprinse în partea strategică a documentului de dezvoltare, fiind identificate sursele de finanțare din care se pot realiza investițiile necesare.

4.4. Sănătate și asistență socială

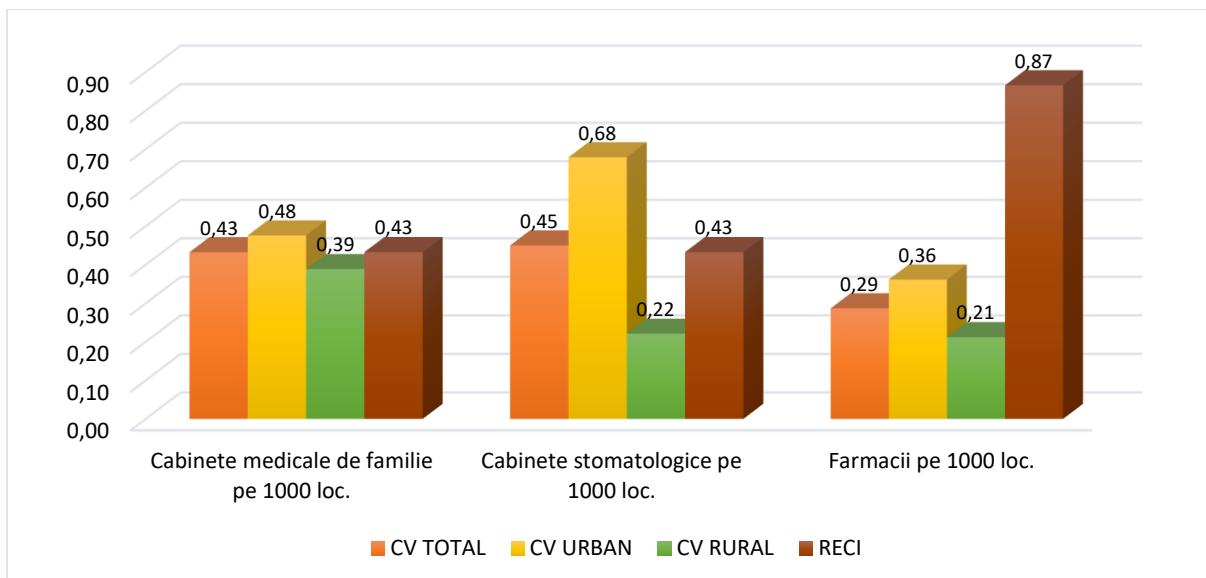
Infrastructura sanitară a comunei Reci este compusă dintr-un cabinet de medicină generală, două puncte farmaceutice și este în curs de deschidere un cabinet de stomatologie, și un cabinet de medicină veterinară.

Clădirea cabinetului medical este pusă la dispoziția medicului de familie de către administrația locală, cheltuielile de întreținere fiind suportate de către acesta.

În comună nu există centru de urgență, însă în cazul în care există situații de urgență medicul de familie asistă la rezolvarea acestora.

Pe următorul grafic se poate urmări situația unităților sanitare pe o mie de locuitori, comparând datele cu regiunile urbane și rurale ale județului Covasna. În conformitate cu datele INS din 2019 proporția medicilor pe 1000 de locuitori este de 0,43 medici pe 1000 de persoane, o valoare care este mai mare decât mediei naționale calculată pe regiunile rurale, care este de 0,39 medici / 1000 de locuitori.

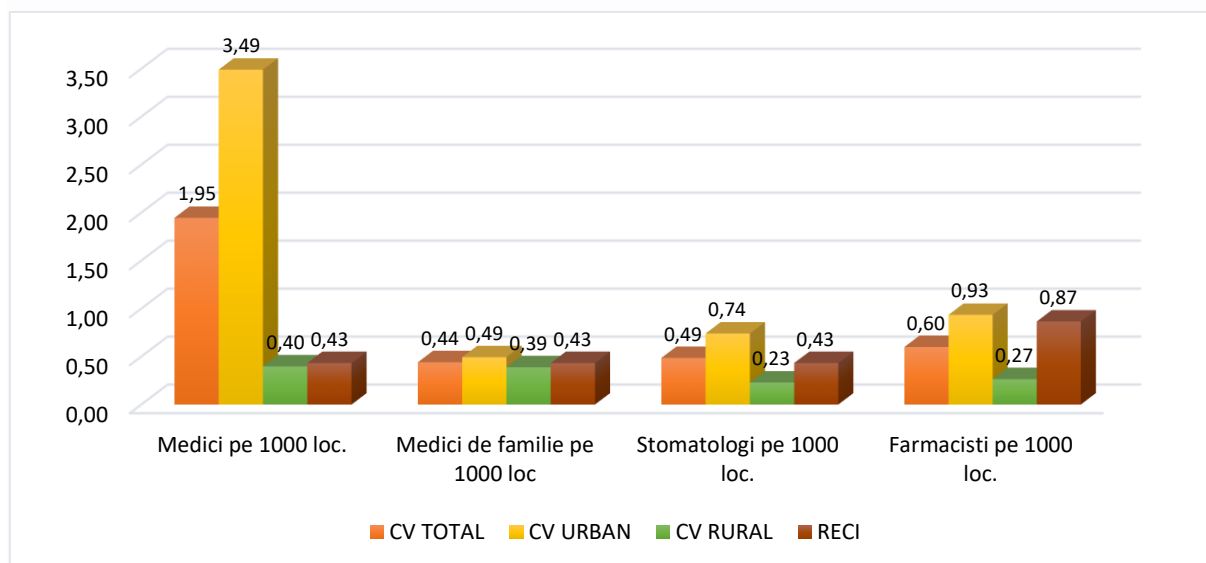
Grafic nr. 29: Unități sanitare la o mie de persoane în comuna Reci și în județ în 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Graficul de mai jos arată numărul personalului medical raportat la o mie de persoane în Reci și în județ. Pe baza datelor statistice în anul 2019 în comună a fost 1 medic de familie, 1 stomatolog și 2 farmaciști.

Grafic nr. 30: Numărul de personal medical raportat la o mie de persoane în comuna Reci și în județ, 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În comună lucrează un singur medic cu două asistente. În comună există sistem de îngrijire la domiciliu, prin **Fundația Creștină Diakonia** cu care administrația publică este în raport contractual, astfel un număr de 60 de persoane beneficiază de serviciile de îngrijire la domiciliu.

În Reci numărul beneficiarilor de **asistență socială** nu este foarte ridicat (în 2015 au beneficiat 31 de familii primesc ajutor social, iar 56 de familii au primit alocație familială).

În comună există două instituții de tip **after school**, în localitățile Reci și Aninoasa. În cadrul instituției din Reci sunt înregistrați 45 de copii, această infrastructură a fost realizată prin proiectul integrat al comunei Reci pe măsura 322 din PNDR 2014-2020. În cadrul instituției copiii sunt îngrijiți de 3 persoane, 2 pedagogi și un asistent. Funcționarea centrului after school se realizează prin fondurile obținute de la administrația publică locală și de la firma HS Timber Group.

Centrul after school din localitatea Aninoasa este susținut de administrația publică locală de Fundația LAM și de Fundația Creștină Diakonia, iar aici sunt înregistrați 26 de copii, care sunt îngrijiți de doi pedagogi.

4.5. Posibilități de recreere și viața sportivă

Posibilitatea de recreere a populației din Reci înseamnă excursiile în natură și practicarea diferitelor sporturi pe plan local.

În comună există o **sală de sport** construită în anul 2006 din fonduri guvernamentale, însă din informațiile culese pe teren am aflat că sunt probleme cu capacitatea acesteia, sala fiind prea mică pentru a satisface cerințele localnicilor dornici să practice sportul.

În comună există și **un teren de fotbal** și **o echipă de fotbal** susținută de Asociația de Tineret Sport și Cultură, aceasta participă în liga a doua a campionatului județean de fotbal.

În zona centrală a localității Reci a este amenajat **un parc** care este dotat cu o scenă, locul fiind ideal pentru activități comunitare, organizare de diferite evenimente.

Lacurile de la Reci, râurile și pâraiele locale oferă o foarte bună posibilitate de pescuit sportiv atât pentru localnici dar și pentru turiștii sosiți în zonă. În acest se dorește luarea unor măsuri adecvate pentru organizarea pescuitului în Reci.

Lacurile de la Reci reprezintă o comoară uriașă pentru comunitatea locală, fiind un loc ideal pentru activități de agrement. În strategia de dezvoltare vom destina un program complet pentru dezvoltarea acestei zone și transformarea ei într-o zonă de agrement cunoscută la nivel regional sau chiar național.

Mestecănișul de la Reci este iarăși o locație ideală pentru drumeții, plimbări, dar și pentru sport în special pentru cei pasionați de alergat sau alte exerciții cardio. Chiar și în momentul de față există exemple conform cărora locuitorii orașelor din vecinătatea comunei Reci sosesc în localitate pentru a alerga sau a face plimbări în aria naturală protejată.

În comună există **spații de joacă pentru copii** în localitățile Reci, Bită și Saciova, printre planurile conducerii locale apare construirea unui teren de joacă și în localitatea Aninoasa.

Printre planurile conducerii locale se numără construirea unui **bazin de înot**, în acest scop s-a depus solicitare de finanțare către Compania Națională de Investiții, iar acest proiect a fost introdus în lista sinteză a investițiilor și urmează trecerea sa în etapa a 2-a, cea de realizare a investiției.

5. SITUAȚIA ECONOMIEI LOCALE

Posibilitățile economice ale unei localități sunt influențate atât de “energiile locale”, cât și de cele „situaționale”. Energiile locale se găsesc în resurse și capacități endogene, iar energiile situaționale provin mai ales din situarea localității, sistemul relațional teritorial.

În ziua de astăzi succesul economic al oricărei localități depinde de capacitatea sa de acomodare la economia de piață locală, națională (și internațională) dinamică, precum și de felul în care își gestionează resursele. Ca toate localitățile, și comuna Reci își are propriile condiții locale speciale, care ori ajută, ori trag înapoi dezvoltarea economiei locale, iar aceste condiții stabilesc avantajele comunei în a reuși să atragă, să realizeze sau să mențină investiții în comună. Resursele localității utilizabile în economie pot fi împărțite în trei grupe: resurse naturale, resurse umane și resurse aflate în relațiile teritoriale.

Resursele naturale sunt acele elemente ale naturii, care pot fi valorificate prin sistemul economiei locale. O resursă naturală importantă reprezintă pădurile și terenurile agricole din zonă (mai ales terenurile arabile) ceea ce oferă trai, respectiv venituri suplimentare pentru multe familii locale. O altă categorie a resurselor locale naturale o reprezintă resursele care pot fi utilizate prin sistemul turistic local. Aici trebuie amintit râul Negru, peisajul natural, dar mai ales Mestecănișul de la Reci care este un sit de importanță comunitară, respectiv lacurile din comună, care sunt unul dintre cele mai mari lacuri artificiale ale județului și care oferă o posibilitate pentru practicarea diferitelor activități de turism (pescuit, plimbări cu barca, excursii, etc.).

După cum am făcut referire și în cadrul capitolului dedicat prezentării tendințelor demografice dimensiunea populației locale înseamnă în sine o resursă deși valoarea resursei umane se arată mai ales în volumul capitalului social, în funcționarea comunității locale, în diferitele forme de cunoaștere locale și în atitudini locale, despre care discutăm mai pe larg în capitolul referitor la comunitate. Deși trebuie menționat faptul că în cazul comunei Reci – datorită structurii spațiale și datorită identităților locale diferite - observăm mai degrabă comunități paralele. Comunitățile locale din satele aparținătoare trăiesc o viață separată, relațiile și contactele sociale, respectiv evenimentele de nivel de comună sunt foarte rare.

În cazul comunei Reci trebuie acordat o atenție specială factorilor/energiilor situaționale care derivă din poziționarea comunei. Așezarea comunei este una favorabilă din punct de vedere economico-geografic care în contextul mișcării globale a capitalului a deschis și deschide noi posibilități în dezvoltarea economiei locale.

În cele ce urmează trecem în revistă starea agriculturii locale și practica de gestionare forestieră după care facem o analiză asupra performanței întreprinderilor locale. Datorită

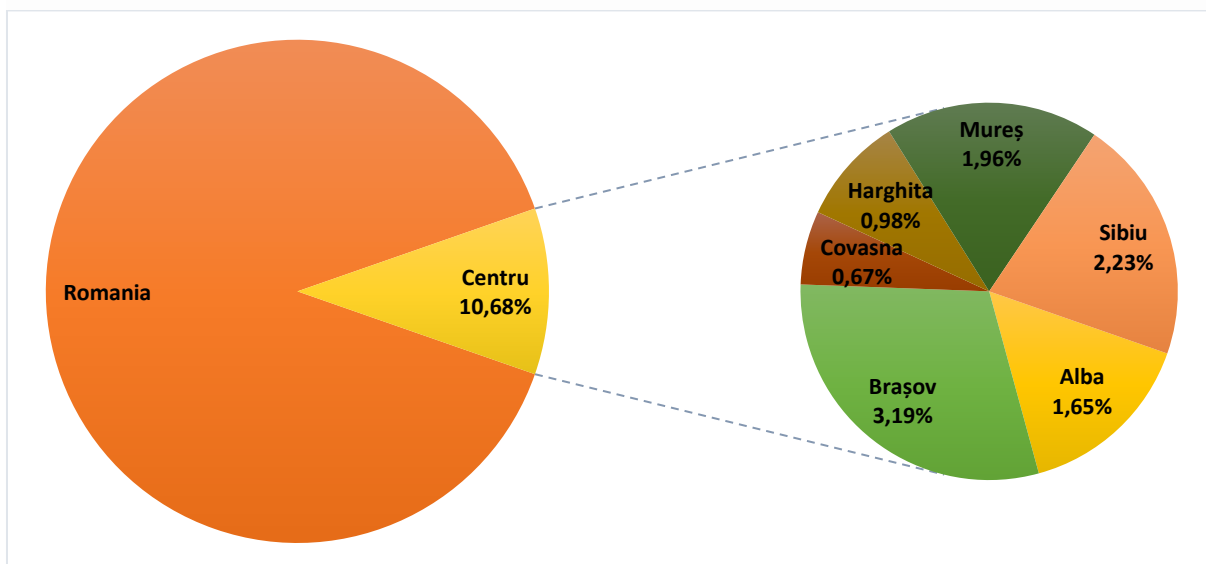
potențialului ridicat al ramurii turistice, dedicăm un capitol pentru analiza celor mai importante procese și fenomene din turismul local.

5.1. Poziționarea geo-economică a comunei

Analiza economică a comunei Reci impune analiza situării localității, respectiv analiza mediului economic mai larg și mai îngust în care se integrează localitatea. Concurența creată de celelalte localități din zonă, diviziunea teritorială economică a muncii, respectiv proximitatea și relația cu teritoriile economice dinamice, influențează posibilitățile de dezvoltare economică.

Datorită caracteristicilor rurale și densității mici a populației județul Covasna nu reprezintă o zonă dezvoltată din punct de vedere economic la nivel regional și național. Regiunea Centru contribuie cu puțin peste o zecime la nivelul GDP-ului național (11,5%), din acest procent contribuția județului Covasna este de 6,3%. În cursul anului 2018, 9% din investițiile străine, reprezentând 7331 milioane de Euro au avut ca destinație Regiunea Centru.

Grafic nr. 31: Procentul județului Covasna din GDP-ul regional și național în anul 2018

Sursa: redactare proprie pe baza datelor CNSP

Datorită caracterului rural, al accesibilității slabe și a caracterului periferic interior, județul nu poate fi considerat nici punct țință pentru investirea capitalului străin.

Deși comuna Reci se află într-un județ al țării, unde nu sunt centre economice însemnate, așa zisele poluri de dezvoltare, capabile să polarizeze și să dinamizeze mediul înconjurător, proximitatea municipiului Brașov și a drumului European E574 oferă un avantaj comparativ față de comunele situate în nordul județului. Brașovul unul dintre centrele economice cu cea mai rapidă dezvoltare și a cărei putere de organizare a spațiului crește în regiune se află la o distanță de 36 km și după cum se poate observa și pe graficul de mai jos, în zonă se manifestă efectul de polarizare a zonelor urbane într-o măsură foarte ridicată.

Grafic nr. 32: Zonele polare economice ale Regiunii Centru

Sursa: Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014 - 2020

Centrul județean, considerat un centru regional, Sfântu Gheorghe se află la o distanță de 10 minute (12 km). Proximitatea centrului județean produce un efect de ordin economic ambivalent. Pe de o parte se poate constata un efect de absorbție a capitalului uman din comună, iar pe de altă parte sunt asigurate locuri de muncă, dar crește și atractivitatea comunei ca potențial domiciliu pentru persoane care își caută un ambient de locuit mai liniștit, dar cu o bună accesibilitate a serviciilor urbane.

Comuna, prin satul Bită are o legătură feroviară și dispune de o stație CFR. Pe calea ferată Brașov - Sfântu Gheorghe - Brețcu circulă 4 curse zilnice în direcția Sfântu Gheorghe - Brețcu și 4 curse zilnice Brașov - Brețcu toate regionale. De asemenea există două companii de transport (Cserei și Transbus Codreanu) care asigură transportul persoanelor de 2 ori pe zi prin curse regulate de autobuz cu destinația Sfântu Gheorghe care se întorc spre comună pe la după amiază.

Aici trebuie să facem referire și la poziționarea favorabilă a comunei din punct de vedere turistic. Pe drumul European E574 care leagă repere turistice importante pe axa Brașov - Bacău se realizează un flux ridicat de turiști, mai ales de către turiștii autohtoni. Brașovul este extrem de popular și în rândul turiștilor sosiți din străinătate, județul aflându-se pe locul trei (după București și Constanța) în ceea ce privește sosirile și înnopțările turiștilor dintre toate județele din țară.

5.2. Situația agriculturii și gestionare forestieră

Pe vremuri potențialul agricol local a făcut posibil întreținerea populației locale, majoritatea familiilor având un stil de viață de subzistență. Schimbările structurale recente de nivel macro din domeniul agriculturii sunt prezente și la nivelul comunei Reci și se manifestă mai ales prin următoarele trei procese: 1. Reconcentrarea resurselor din agricultură care pe termen mai lung va conduce la o structură duală în cea ce privește resursele agricole respectiv la coexistența fermelor care produc pe piață și a fermelor de semi-subzistență, de dimensiuni reduse; 2. Scăderea ponderii populației ocupate în agricultură, care se leagă în mod direct de fenomenul de concentrare a resurselor; și 3. Răspândirea abordării de piață și a abordării de management în cadrul uzinelor agricole, deși datorită subvențiilor asigurate de către Uniunea Europeană, respectiv de către Statul Român și din lipsa altor perspective economice, rolul agriculturii în multe cazuri se reduce la asigurarea unui venit suplimentar pentru multe familii din comună. De asemenea la nivelul comunei Reci putem observa un fenomen mai puțin favorabil din punct de vedere al dezvoltării agriculturii locale: cumpărarea terenurilor agricole de către actori (persoane fizice și persoane juridice) sosiți din afara localității.

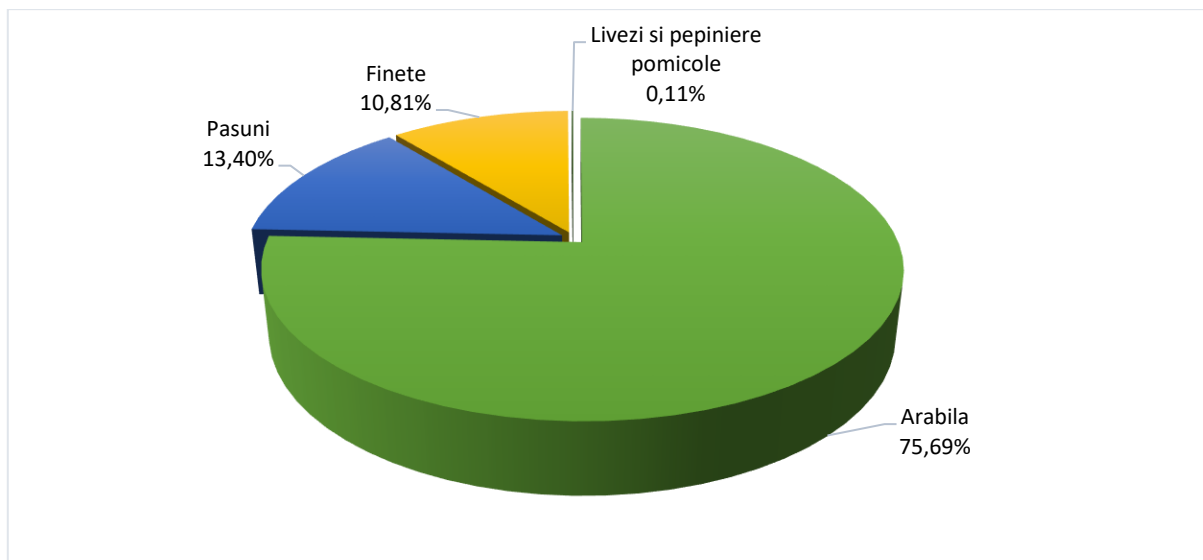
În cele ce urmează facem o analiză asupra resurselor agricole – acestea fiind una dintre cele mai importante resurse locale – asupra practicilor de producție și de valorificare a produselor agricole. Analiza de mai jos al activităților agricole se bazează pe interviurile realizate în comună, pe statisticile Recensământului Agricol din anul 2010 și pe datele Institutului Național de Statistică, precum și pe datele evidențelor locale puse la dispoziția noastră.

Conform datelor statistice ale INS suprafața agricolă totală a comunei este de 3747 hectare, comuna situându-se pe locul 24 în privința dimensiunii suprafeței agricole în rândul comunelor din județ, media județeană fiind de circa 4000 de hectare.

În ceea ce privește structura dreptului de proprietate în cazul suprafețelor agricole, 83,4% din totalul suprafețelor era în proprietate privată, restul fiind proprietate publică, cooperatistă, obștească, sau altă formă de proprietate neprivată.

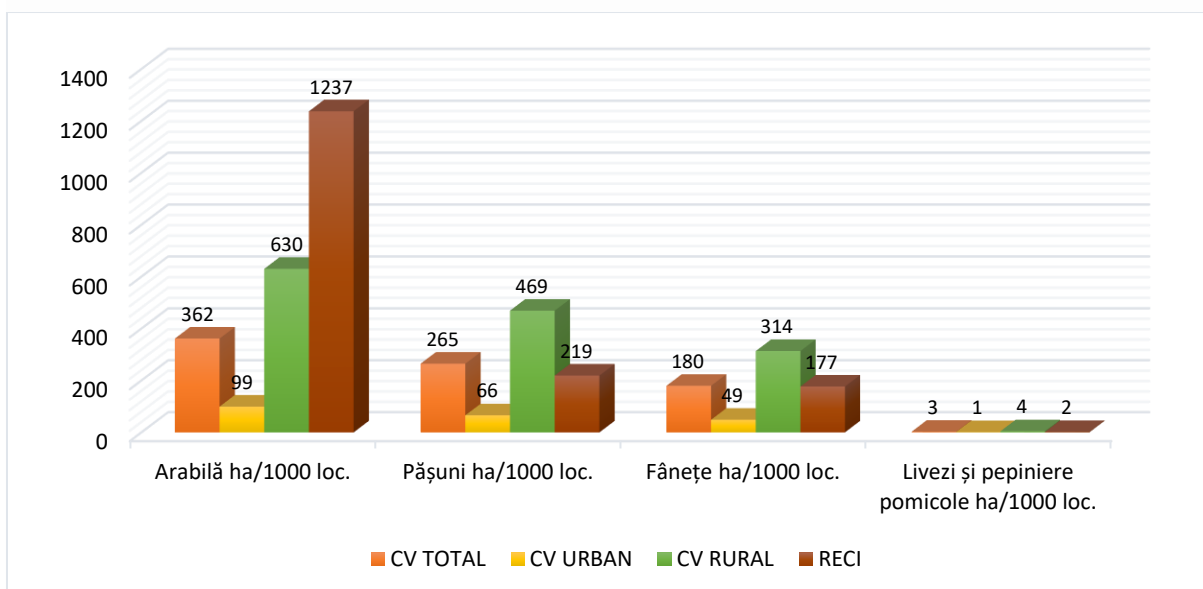
Din suprafața totală agricolă trei sferturi (76%) sunt utilizate ca terenuri arabile, **rata pășunilor și a fânețelor** per total are o pondere de 24,21%, **livezi și pepiniere pomicole** având o mărime de numai 4 hectare (0.11%). În ceea ce privește modul de deținere a terenurilor arabile utilizate, 78% erau în proprietate și aprox. 22% în arendă. Raportul dintre suprafața arabilă a comunei și numărul de locuitori denotă faptul că fiecărui locuitor îi revin aproximativ 1,24 hectare teren arabil, care poziționează comuna mult peste media județului Covasna (0,40 ha) și peste media națională (0,41 ha). Acest fapt indică un potențial agricol ridicat care în trecut asigura baza economică a comunei și o capacitate ridicată de aprovizionare a populației locale.

Grafic nr. 33: Distribuția terenurilor agricole după modul de utilizare a terenurilor, 2014

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 34: Terenuri agricole și ponderea acestora pe baza utilizării lor pe 1000 locuitori în anul 2014

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Conform datelor celui mai recent Recensământ Agricol numărul exploataților agricole, în anul 2010 a fost 833, din care 470 erau exploatații mixte (Exploatații agricole cu suprafață agricolă utilizată și efective de animale). Numărul exploataților ce dispuneau numai cu suprafață agricolă era destul de ridicat, peste 310 de astfel de exploatații fiind înregistrate la nivelul comunei, ceea ce subliniază rentabilitatea ridicată a terenurilor arabile. Potențialul de producție a terenului agricol este dat de clasa de calitate a acestuia în condițiile aplicării unor tehnologii adecvate și de cultivare cu plante agricole adaptate condițiilor climaterice ale zonei. Așadar potențialul de producție a terenurilor se clasifică în funcție de sol, relief, climă, apă freatică, pe baza notelor de bonitare naturală pentru arabil în 5 clase de calitate. Majoritatea terenurilor arabile din comuna

Reci se înscriu în clasa III respectiv II, acestea fiind terenuri cu soluri mijlociu fertile, profunde sau moderat profunde, cu textură mijlocie, mijlociu-grosieră sau fină moderat afectate de fenomene de degradare (sărăturare, acidifiere, eroziune, exces de umiditate etc.), situate pe suprafețe plane sau mijlociu înclinate, în condiții climaterice de temperatură și precipitații moderat favorabile pentru culturi.

Structura exploataților agricole după mărimea terenului arabil arată o concentrare peste media județului Covasna. În comună găsim gospodării/ferme care cultivă suprafețe de 80-90 de hectare. Dacă aruncăm o privire pe tabelul de mai jos observăm ca ponderea exploataților agricole în categoriile de peste 1 hectar sunt peste media județeană. Diferențele cele mai mari pot fi observate în clasele de mărime între 1 și 10 hectare care indică o structură sănătoasă a agriculturii cu un număr ridicat de ferme de dimensiuni medii (conform condițiilor din județ).

Tabelul nr. 11: Exploatații agricole (număr), pe clase de mărime a terenului arabil, 2010

Hectare	Sub 0,1	0,1 - 1	1 - 5	5 - 10	10 - 30	30-50	50-100	Peste 100
Județul Covasna	1466	14895.00	9374.00	1353.00	680.00	106.00	82.00	49.00
Județul Covasna (%)	5.23%	53.19%	33.47%	4.83%	2.43%	0.38%	0.29%	0.17%
Reci	11	216.00	341.00	64.00	24.00	3	2	2
Reci (%)	1.66%	32.58%	51.43%	9.65%	3.62%	0.45%	0.30%	0.30%

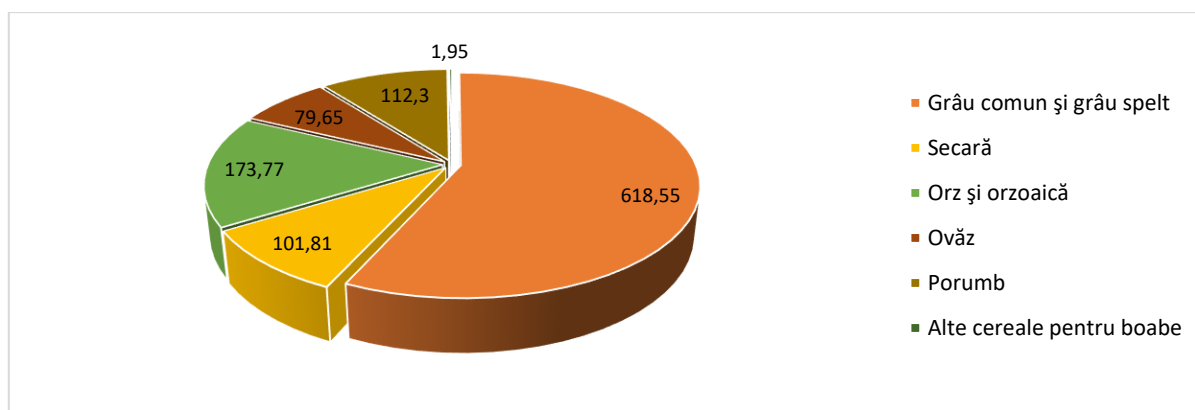
Sursa: Datele Recensământului Agricol, 2010

Totuși există o pondere destul de însemnată în ceea ce privește fermele de mică dimensiune, care își organizează activitatea de producție bazându-se pe satisfacerea nevoilor gospodăriei, produsele nefiind (sau fiind numai într-o măsură redusă) comercializate pe piață. În aceste cazuri agricultura are un rol important în asigurarea unui venit suplimentar, aceasta funcționând ca un element important al plasei sociale. În momentul recensământului agricol 227 exploatații agricole dețineau un teren arabil sub 1 hectar, iar în ceea ce privește mărimea suprafeței agricole utilizate găsim în total 123,5 hectare de terenuri agricole având o suprafață de sub 1 hectar.

Condițiile locale favorizează cultivarea plantelor, cele mai populare culturi agricole fiind culturi de cereale și cartoful. Graficul de mai jos prezintă distribuția diferitelor soiuri de cereale în anul recensământului.

Grafic nr. 35: Suprafața cultivată (hectare) cu cereale pentru boabe a suprafeței agricole utilizate

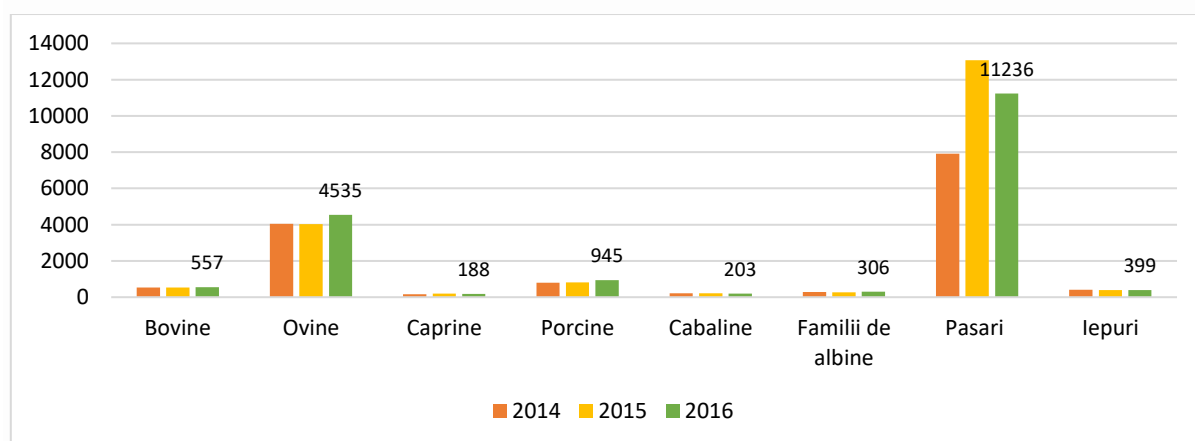

Sursa: Datele Recensământului Agricol, 2010

Cele 618 hectare de grâu au fost cultivate de 317 de exploatații agricole, și aproape 150 exploatații agricole aveau suprafețe cultivate cu orz și orzoaică. Cartoful, un produs agricol popular în regiune a fost cultivat pe o suprafață de peste 310 de hectare, iar plantele de nutreț ocupau per total 400 de hectare, din care 171 erau nutrețuri anuale pentru fân, 114 leguminoase pentru nutreț. Producția pe terenurile arabile este influențată de perioada scurtă de vegetație, față de regiunile sudice ale țării, de condiții climatice și de calitatea variabilă a solurilor, precum și de lipsa totală a sistemelor de irigații. În aceste condiții produsele (tradiționale) agricole pot fi competitive în primul rând pe piețele locale, în condițiile în care consumatorii devin mai conștienți. Cartoful reprezintă un produs agricol care este valorificat și în afara regiunii, fie prin organizarea proprie a valorificării, fie prin intermediul comercianților. Conform informațiilor culese pe teren o problemă majoră constituie importul de cartofi care ajunge în regiune prin diferiți intermediari și care îngreunează valorificarea cartofului local.

Condițiile de sol și geologice-geografice-climatice din zonă favorizează în primul rând cultivarea plantelor, respectiv creșterea păsărilor și ovinelor. Evoluția efectivului de animale în ultimii trei ani conform datelor Registrului Agricol local arată în felul următor:

Grafic nr. 36: Efective de animale în comuna Reci în anii 2014, 2015, 2016

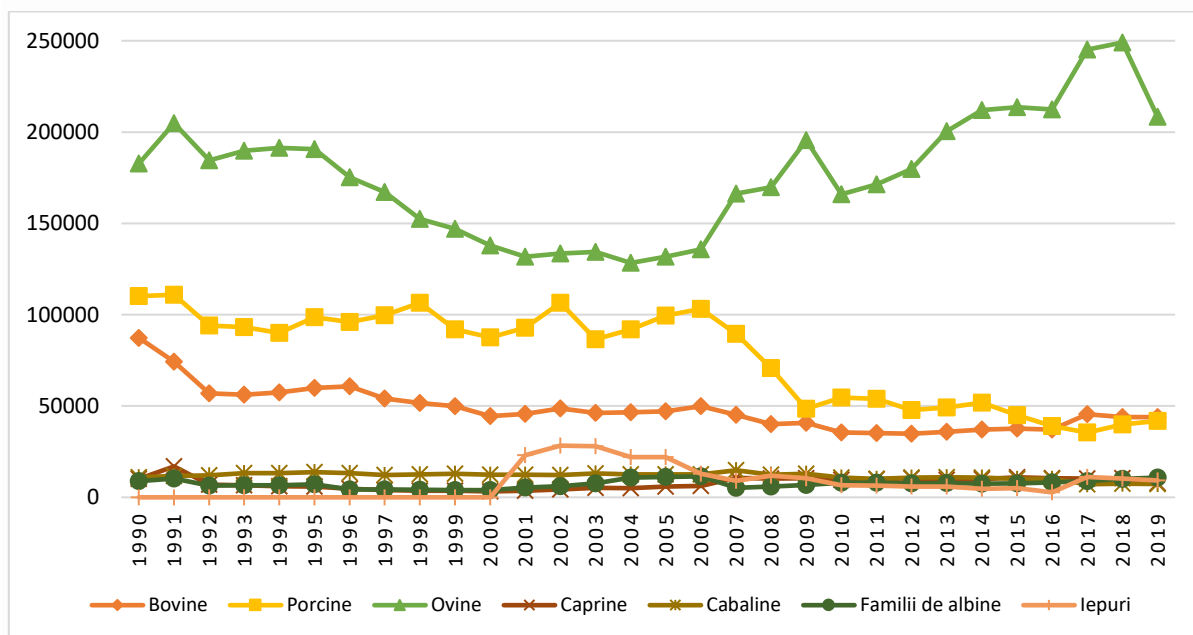

Sursa: Registrul Agricol Local

Comparând datele registrului local cu datele RGA nu putem observa o schimbare însemnată în ceea ce privește numărul de bovine, efectivul din anul 2010 fiind aproape identic cu cel din anul 2016. În același timp o creștere de aproape 400 de capete a înregistrat efectivul de ovine, un sector care împreună cu apicultura se pare că devine din ce în ce mai popular în rândul agricultorilor. În același timp putem asista la diminuarea numărului de porcine și cabaline. Aceste date indică o restructurare lentă în creșterea animalelor, o nouă traiectorie care se adaptează la condițiile locale și care este susținută și de către Politica Agrară Comunitară al Uniunii Europene. În comună sunt în funcțiune 3 puncte de colectare a laptelui în Reci, Comolău și Bită, totuși valorificarea laptelui reprezintă o problemă pentru mulți. Firma care colecta laptele (Covalact) nu mai dorește să colecteze, ceea ce va rezulta o diminuare în venitul multor gospodării.

Analiza efectivelor de animale ale județului arată, pe lângă scăderi importante în aproape toate categoriile, o trecere dinspre creșterea bovinelor și porcinelor către ovine.

Grafic nr. 37: Efectivul de animale în județul Covasna, 1990-2019

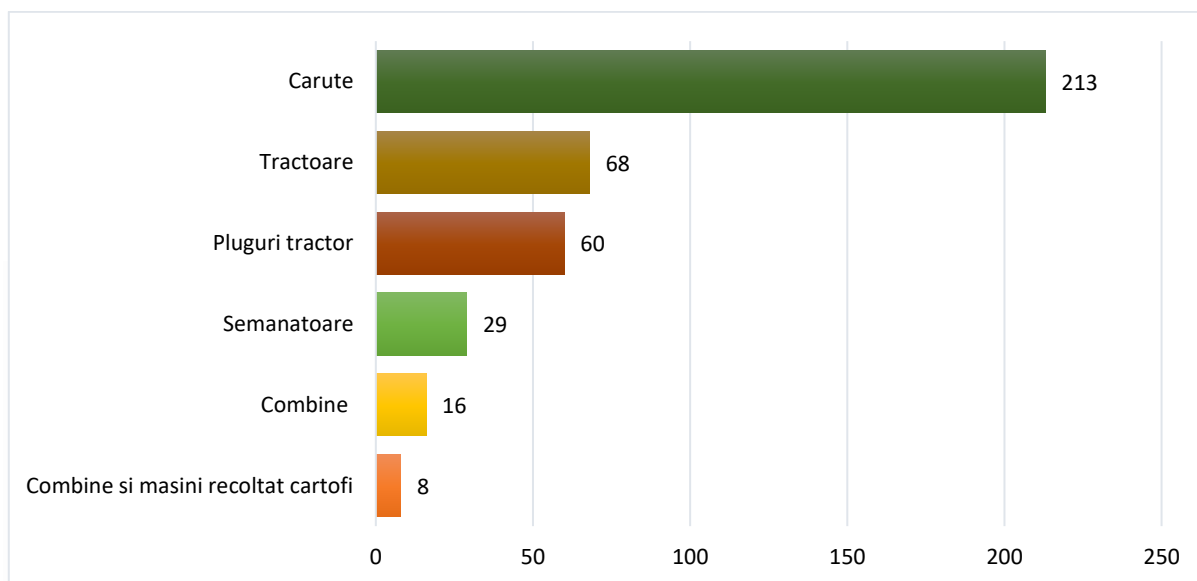
Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Efectivul de bovine s-a redus, prelucrarea produselor se realizează în afara comunei. Scăderea efectivului de ovine se datorează impulsivității de a vinde lâna. Producția de carne de porc se realizează în gospodării individuale, mai mult pentru necesitățile familiare și mai puțin pentru piață, unde se simte restrângerea cererii, cauzată de scăderea puterii de cumpărare a orășenilor și a produselor ieftine din industria cărnii.

Producția agricolă este mai puțin susținută de infrastructura locală. După cum am amintit nu există sistem de irigații, iar din cele 84,5 km de drumuri de exploatație agricolă nici un kilometru nu a fost reabilitat sau modernizat, ceea ce cauzează probleme în accesibilitatea exploataților

agricole. Nivelul de mecanizare însă este mai bună în comparație cu multe alte zone rurale ale țării, pe un tractor înmatriculat îi revin în jur de 50 hectare de terenuri agricole, numărul real a tractoarelor fiind cu mult mai mare decât celor înmatriculate. În general județul Covasna ocupă un loc foarte bun în ceea ce privește numărul de tractoare înmatriculate, însă utilajele produse înainte 1989 acoperă peste trei sferturi din total. În comună găsim atât stație de întreținere cât și punct de vânzare a utilajelor agricole și există și o moară în satul Aninoasa.

Grafic nr. 38: Parcul de utilaje agricole, 2016

Sursa: Evidențele Consiliului Local Reci

După prezentare datelor statistice prezentăm o serie de probleme cu care se confruntă agricultura și care necesită intervenții strategice.

- Prima problemă este considerată lipsa infrastructurii de prelucrare a produselor agricole care astfel părăsesc regiunea fără a produce o valoare adăugată. În comuna Reci a fost deschisă o fabrică de prelucrare a inului în anul 1942 în urma căreia au fost create în comună aproape 200 de locuri de muncă. Fabrica avea o capacitate de producție în creștere până la începutul anilor 1960. Aici anual erau prelucrate sute de tone de in care ajungeau în fabricile de textile din țară și din străinătate. Fabrica s-a închis după o perioadă de funcționare de 50 de ani, având ca consecință dispariția culturii de in din comună. Înființarea noilor capacități de prelucrare bazate pe o cooperarea între diferiți actori locali reprezintă o măsură de dezvoltare strategică.
- În zilele noastre, când pe piețele locale apar produse agricole de import, de asemenea reprezintă o provocare lipsa de organizare în valorificarea produselor agricole, care se desfășoară de regulă individual. Conform opiniilor locale producătorii nu-și pot valorifica produsele la un preț rezonabil ci la un nivel de preț stabilit de cumpărători.

- O altă problemă care va crea probleme pe termen mediu reprezintă dimensiunea relativ redusă a pășunilor în raport cu ritmul de creștere a efectivului de ovine, ce va delimita dezvoltarea acestui sector.
- Trebuie găsită o modalitate pentru sprijinirea reîntineririi populației agrare, iar pentru populația care se retrage din agricultură trebuie asigurat o alternativă de ocupare la nivelul comunei. Conform RGA ponderea populației tinere, sub 35 de ani ocupată în agricultură era (12,9%) mult sub media județeană (18,6%). Așadar trebuie sprijinite metode inovative de producție inițiate de tineri, respectiv introducerea noilor soiuri pentru care există cerere pe piață.
- Dezvoltarea parcului de utilaje, respectiv dezvoltarea infrastructurii agricole reprezintă de asemenea o provocare strategică în lipsa căroră va stagna sau chiar va scădea atât competitivitatea cât și volumul producției agricole locale. Trebuie sprijinite investiții care deservească deodată mai mulți agricultori și oferă soluție pentru mai mulți (construire hambare comune pentru cereale, punct de colectare).
- Există o deficiență în ceea ce privește nivelul de informare al fermierilor în privința fondurilor Europene. Pentru dezvoltarea fermelor locale trebuie acordat un sprijin informațional și consultanță în accesarea fondurilor destinate dezvoltării agriculturii, în special în ceea ce privește Programul Național de Dezvoltare Rurală.

5.2.1. Gestionarea forestieră

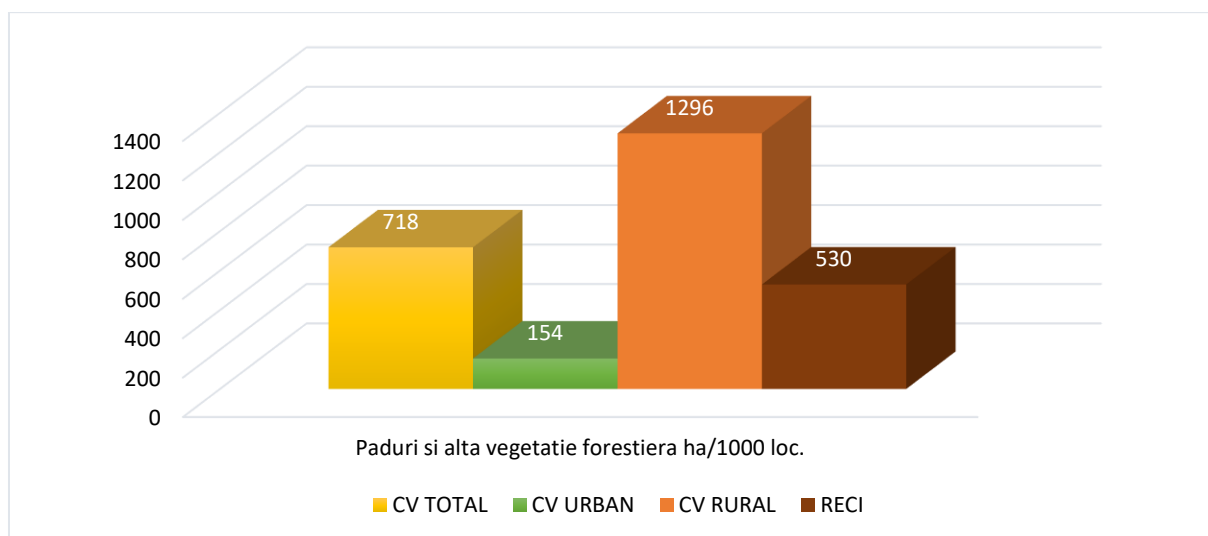
Fondul forestier al unei localități reprezintă o valoare complexă. Masa lemnoasă înseamnă sursă de biomasă, combustibil, o resursă de energie regenerabilă și o sursă importantă de materie primă. Pe de altă parte pădurile care aparțin teritoriului administrativ al comunei funcționează ca ecosisteme complexe care oferă adăpost pentru multe specii de animale sălbatice și multe soiuri de plante, ciuperci, etc.

Renumele și popularitatea comunei se datorează în mare măsură pădurii de mesteacăn, un sit de importanță comunitară (SCI) desemnat în scopul protejării biodiversității și menținerii într-o stare de conservare favorabilă a florei spontane și faunei sălbatice, precum și a unor habitate naturale de interes comunitar aflate în arealul zonei protejate. Este cea mai întinsă rezervație din județ, acoperind o suprafață per total circa 20 km². Interiorul pădurilor de mesteacăn oferă un aspect și un ambient unic, mai ales în perioada de vară, un potențial turistic unic.

În graficul de mai jos putem observa dimensiunea suprafețelor împădurite (530 ha/1000 loc.) în comuna Reci, care se află sub media regiunilor rurale (1296 ha/1000 loc.).

DG CONSULTING

Grafic nr. 39: Păduri și altă vegetație forestieră, ha/1000 locuitori în anul 2014

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică din 2014

Conform datelor statistice dimensiunea de **păduri și altă vegetație forestieră este de 1214 hectare**. La nivelul celor patru sate aparținătoare comunei au fost înființate patru composesorate în care sunt membrii proprietari persoane fizice. **Composesoratul Cseres Domb** din Reci are în proprietate 77,4 hectare de păduri, **Composesoratul „Komollói Szacsvapataki Erdő Közbirtokosság”** 79,96 hectare, **Composesoratul din Saciova** 79,01 hectare, cel mai mare composesorat după fondul forestier aflat în proprietate fiind **Composesoratul Aninoasa** cu 240,48 hectare de păduri. În pădurile din zonă specii de arbori dominante sunt fagul și bradul. O parte din masa lemnoasă exploatată anual conform planurilor de amenajament este utilizat ca combustibil de către populația locală, restul fiind valorificat pe piață.

De tema silviculturii se leagă și cea a vânătorii, care deși ascunde potențial turistic care poate fi exploatat în viitor, din cauze daunelor produse de sălbăticiuni fermierii văd mai degrabă partea negativă al acestui domeniu. Colectarea fructelor de pădure și a ciupercilor în pădurile composesoratele din comună nu se realizează în mod organizat. La nivel de micro-regiune ar fi nevoie de înființarea unei unități de colectare și de păstrare a acestora, care s-ar putea construi cu sprijinul administrației locale și a composesoratelor din comună.

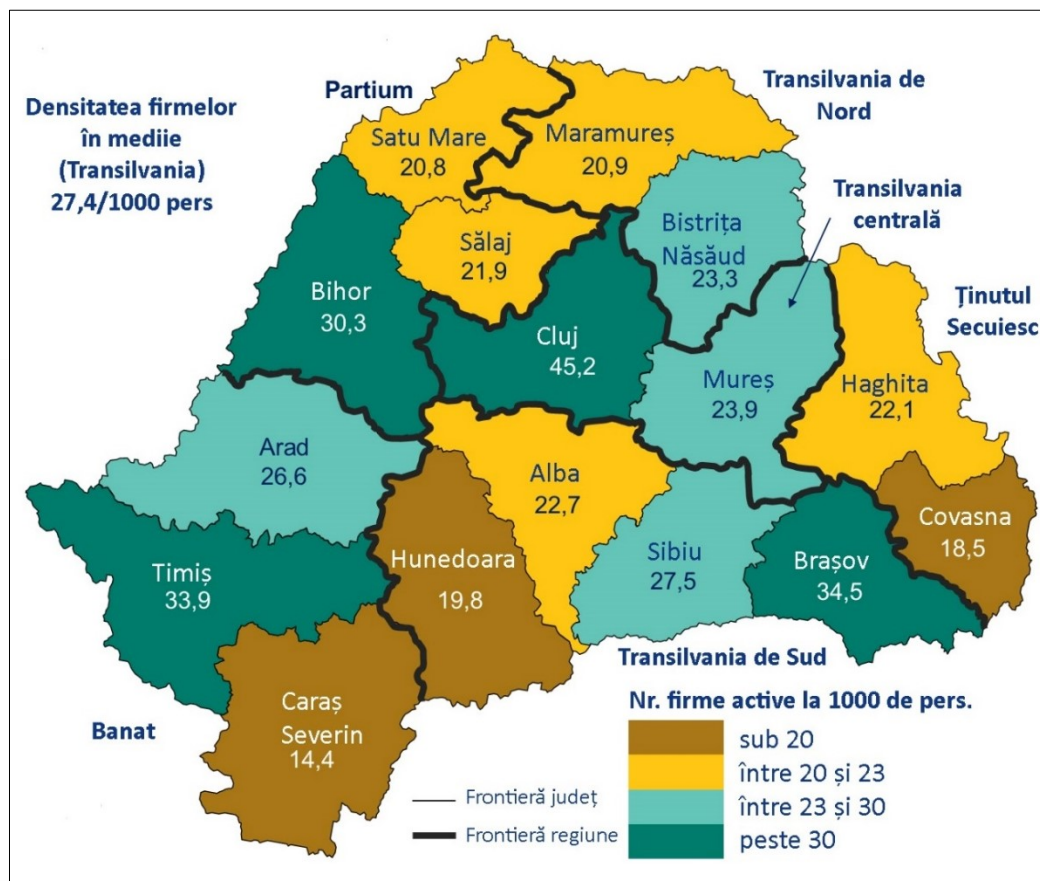
5.3. Performanța întreprinderilor locale

În 2018, întreprinderile românești au generat o cifră de afaceri totală de 1517 miliarde de lei. Din aceasta, 42% este ponderea firmelor înregistrate în regiunea capitalei și 28% a firmelor cu sediul în Transilvania.

Diferențele în regiunile transilvănene din punct de vedere al activității și performanței companiei sunt explicate în mare măsură de gradul de urbanizare. Indicatorii regiunii secuiești

sunt cei mai mici din Transilvania, atât activitatea antreprenorială, cât și cifra de afaceri a companiilor sunt sub media transilvăneană. Dezavantajul regiunii secuiești se datorează lipsei orașelor mari, iar prin filtrarea acestui efect indicatorii sunt mai bune decât în Transilvania de Nord sau Transilvania de Sud.

Grafic nr. 40: Densitatea firmelor din Transilvania în 2018 (Număr de firme active la 1000 de persoane)

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Tabelul nr. 12: Evoluția Produsului Intern Brut (PIB) al județului Covasna, 2011-2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Valoare PIB (milioane RON)	1 024	957	1 043	1 057	1 136	1 243	1 401	1 546	1 664	1 592
Proporția din PIB-ul național (%)	0,8%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%	0,7%	0,7%
PIB pe cap de locuitor (EUR)	4 868	4 571	4 993	5 078	5 487	6 042	6 857	7 616	8 241	7 947
Proporția PIB-ului național mediu pe cap de locuitor (%)	74%	69%	69%	67%	68%	70%	72%	73%	71%	71%
Clasarea județului în termeni de PIB pe cap de locuitor din cele 42 de județe al României	24	30	28	29	27	26	25	23	25	24

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

În cadrul analizei economiei locale trebuie să punem accent pe cei mai importanți actori ai economiei locale, pe activitatea și performanța întreprinderilor locale. Firmele locale ocupă un loc important în valorificarea resurselor locale, în producerea valorii adăugate, și creșterea nivelului de trai prin ocuparea forței de muncă. În cele ce urmează dorim să oferim o imagine despre firmele din comuna Reci, ținând cont de datele legate de ocuparea forței de muncă și veniturile realizate în județul Covasna cât și în comuna Reci. Subliniem faptul că datele de mai jos nu conțin rezultatele activităților întreprinderilor individuale și familiale, respectiv a persoanelor fizice autorizate care au devenit populare și la nivelul localității în rândul antreprenorilor din domeniul agriculturii, în rândul serviciilor oferite populației și a meșteșugarilor.

Locuitorii din comuna Reci pot să găsească aici produsele și serviciile de bază oferite de comercianții de la nivelul comunei. Pentru produse sau servicii mai complexe, locuitorii comunei trebuie să se deplaseze fie în municipiul Sfântu Gheorghe.

Conform Registrului Comerțului în comuna Reci au fost înregistrate 23 de companii cu personalitate juridică (2018). Acesta înseamnă 10 IMM-uri la o mie de locuitori, ceea ce este sub media județeană. În zona nu funcționează asociații sau organizații care să sprijine IMM-urilor.

În anul 2018 firmele înregistrate în comuna Reci au realizat în total venituri (cifra de afaceri) de 4 milioane de lei (aproximativ 809 de mii de euro), ceea ce înseamnă 1,7 mii lei/locuitori (media județeană fiind de 30,6 mii lei / locuitori).

Tabelul nr. 13: Firme în comuna Reci, 2018

	Nr. firmelor active	Densitatea companiilor (nr. de companii la o mie de locuitori)	Cifra (milioane RON)	Cifra la o persoana (mii RON)
Valoare absolută	23	10	4	1,7
Raport la media din Transilvania (%)		36%		3%
Raport la media județeană (%)		54%		6%

Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Societățile comerciale din punct de vedere al structurii își desfășoară activitatea în următoarele domenii: comerț, industria ospitalieră, industria ușoară, servicii intelectuale, construcții, agricultură și alte servicii.

Tabelul de mai jos arată structura economiei pe baza veniturilor realizate (cifra de afaceri) de firmele înregistrate în comuna Reci. Majoritatea societăților comerciale s-au constatat în domeniul **comerț**, reprezentând **42,2%** din totalul unităților economice, care este urmată de **alte servicii (18,6%)** și **industria ușoară (11,7%)**. Prezența slabă a **activității agricole** în veniturile

realizate și în comercializare este aparent în contradicție cu ceea ce întâlnim în viața cotidiană, însă atragem atenția asupra faptului că tabelul a fost realizat pe baza datelor înregistrate de companii, iar în cazul activităților agricole acestea apar ca și activități complementare.

Tabelul nr. 14: Structura economica în comuna Reci, 2018

Sector	Nr. firme (%)	Cifra (%)
Comerț	26,1%	42,2%
Industria grea	0,0%	0,0%
Industria ușoară	17,4%	11,7%
Servicii intelectuale	13,0%	10,3%
Alte servicii	8,7%	18,6%
Transport	0%	0,0%
Construcții	8,7%	2,0%
Agricultură	8,7%	4,2%
Minerit	0,0%	0,0%
Industria ospitalieră	17,4%	11,0%

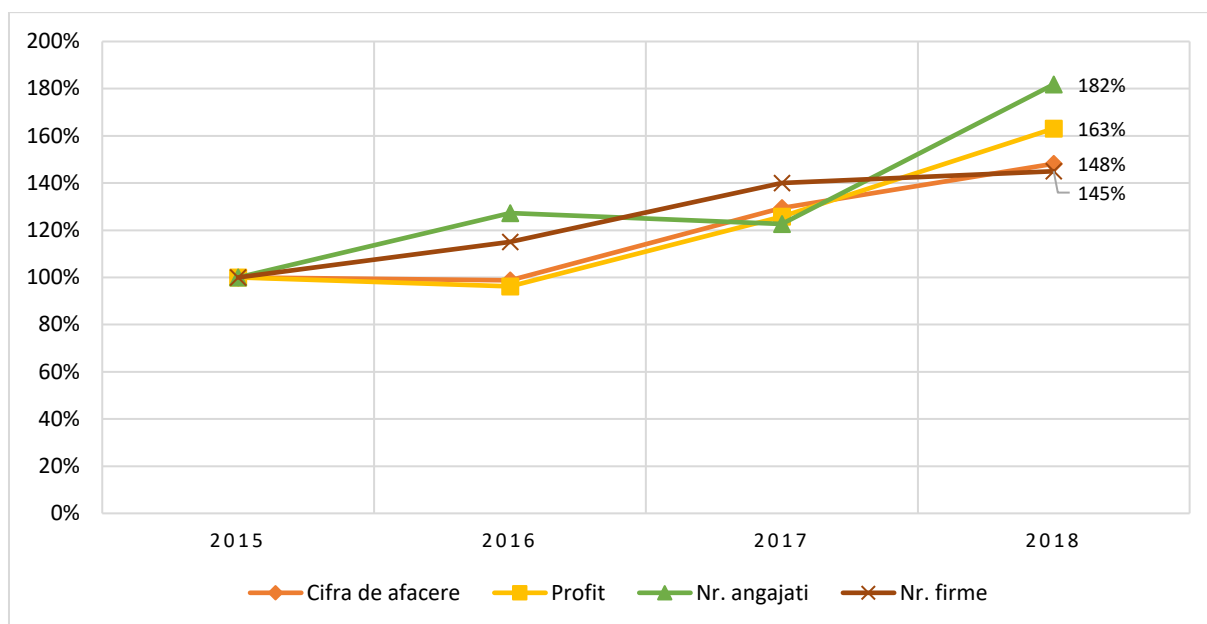
Sursa: portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Industria ospitalieră care în anul 2018 producea aproape un sfert din cifra de afaceri și a fost reprezentată de către 3 facilități de cazare, respectiv prin intermediul unui restaurant. La nivelul comunei sunt înregistrate două firme cu domenii de activitate rare în spațiul rural, firme care se ocupă cu servicii profesionale prestate către persoane juridice: servicii de consultanță pentru afaceri, și servicii contabile și audit financiar. Foarte probabil ca în cazul de față se face simțită proximitatea municipiului Sfântu Gheorghe, aceste firme având piața de desfacere pentru serviciile oferite în oraș, și sediul în comună, evitând astfel taxele și impozitele practicate mai înalte practicate în mediul urban.

Pe graficul de mai jos putem observa evoluția indicatorilor economici corectat cu nivelul inflației, anul de bază fiind 2015. Față de anul 2015, **numărul persoanelor angajate** din comuna Reci a crescut cu 82%, **cifra de afaceri realizată** a arătat o creștere de 48%, iar **numărul firmelor** a înregistrat o creștere de 45%. **Profitul** totală a firmelor din Reci în anul 2018 a arătat o creștere de 63% în ultimii 4 ani. Valorile pentru județul Covasna au fost similare în aceeași perioadă (vezi figurile de mai jos).

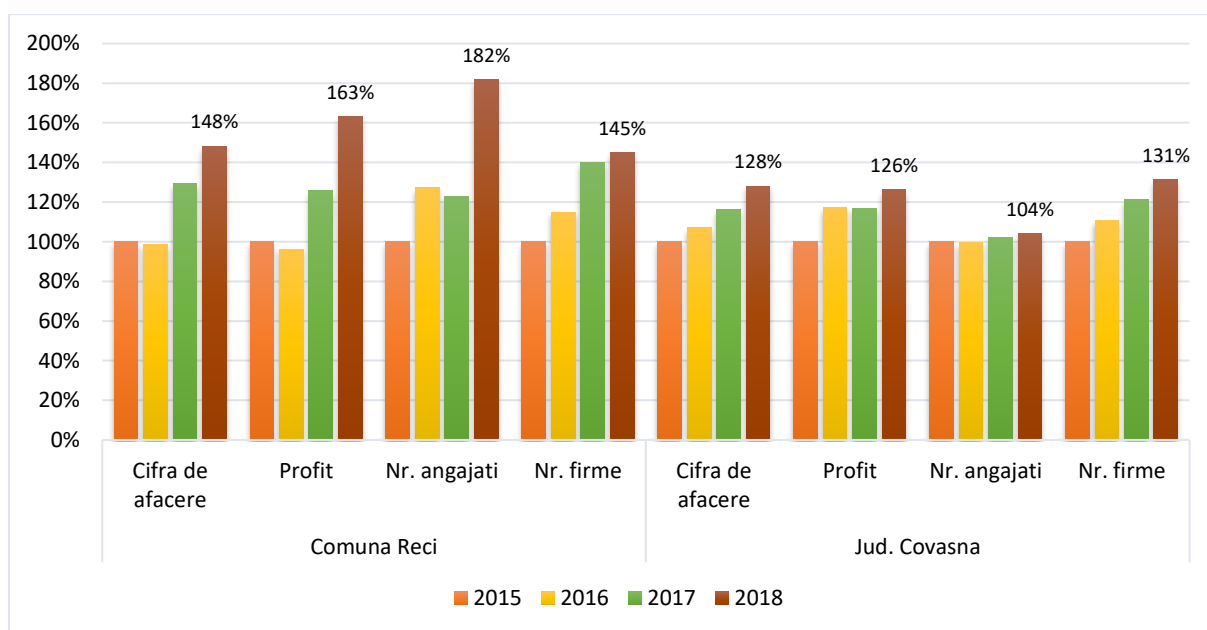

Grafic nr. 41: Indicatori economici în comuna Reci, între anii 2015-2018 (anul de bază: 2015)

Sursa: redactare proprie pe baza datelor Agenției Județene a Finanțelor Publice Covasna

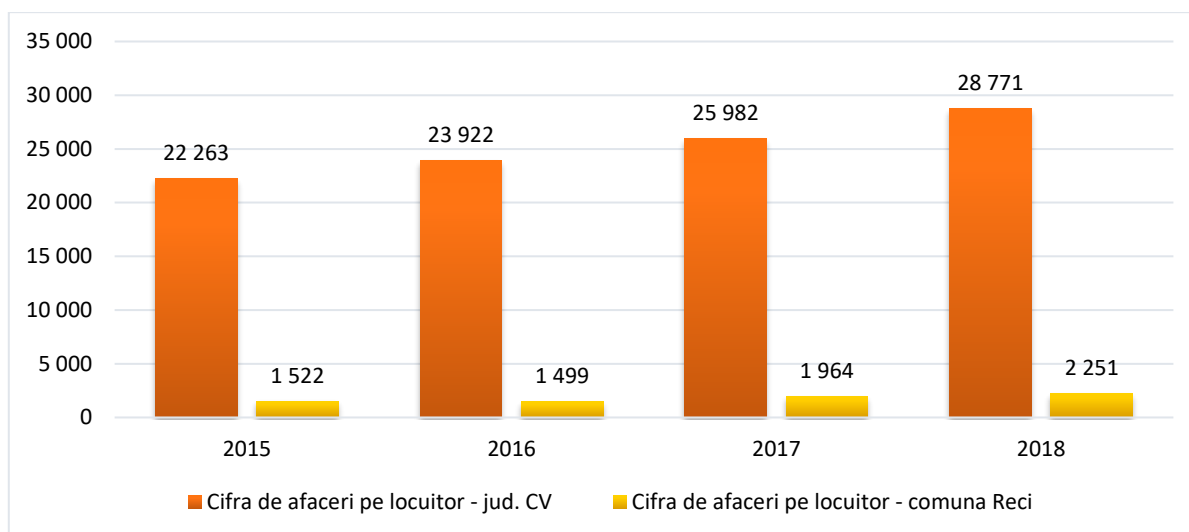
Grafic nr. 42: Evoluția numărului firmelor din comuna Reci și în județul Covasna între anii 2015-2018, a cifrei de afaceri, a profitului și numărului angajaților, comparativ cu anul 2015

Sursa: redactare proprie pe baza datelor Agenției Județene a Finanțelor Publice Covasna

Graficele următoare arată evoluția a cifrei de afaceri și a numărului angajaților pe 1000 locuitori în comuna Reci și în județul Covasna. Se poate observa, că raportat la 1000 de persoane, valorile comunei Reci sunt mult mai mici față de valoarea județeană.

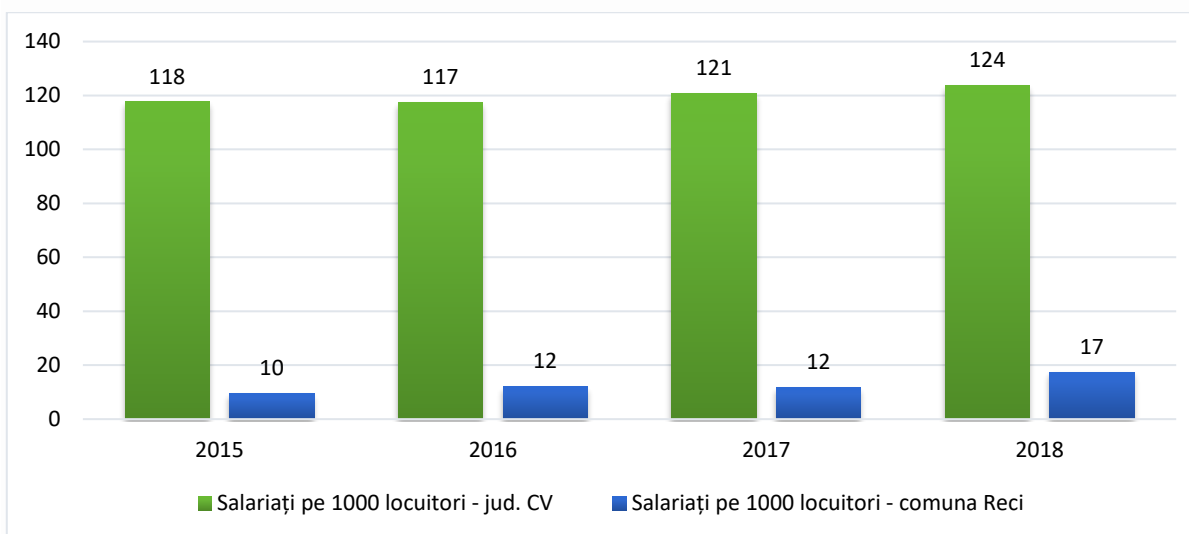
Grafic nr. 43: Evoluția a cifrei de afaceri pe locuitor în comuna Reci și în județul Covasna, 2015-2018 (lei)

Sursa: redactare proprie pe baza datelor Agenției Județene a Finanțelor Publice Covasna

Numărul angajaților la firmele locale raportat la 1000 de locuitori indică o tendință de creștere lentă, și acesta se află sub media valorilor înregistrate la nivelul județului Covasna. Stagnarea economică a județului Covasna se observă prin evoluția numărului mediu al angajaților firmelor (graficul de mai jos).

Grafic nr. 44: Evoluția numărului angajaților pe 1000 locuitori în comuna Reci și în județul Covasna, 2015-2018

Sursa: redactare proprie pe baza datelor Agenției Județene a Finanțelor Publice Covasna

Trebuie încurajat spiritul antreprenorial la nivelul localității și trebuie oferite facilități pentru firme locale. De asemenea trebuie continuată politica de menținere a taxelor locale la un nivel redus, iar pentru firmele care produc în mod constant pierderi sau se află în dificultate trebuie găsite soluții și servicii care ajută redresarea acestora pe o traiectorie profitabilă.

O altă posibilitate care trebuie ținută în cont reprezintă valorificarea relațiilor în teritoriu și poziționarea comunei (proximitatea centrului județean și conexiunea cu un Drum European care

leagă un centru și un pol de dezvoltare) atragerea investitorilor în comună pe un teren special amenajat și dotat, lângă fabrica de cherestea Schweighofer. Aceste firme asemănător firmei Schweighofer prin plata taxelor și impozitelor locale pot asigura fonduri pentru dezvoltarea infrastructurală a comunei și prin sponsorizări pot contribui la organizarea programelor de dezvoltare a întregii comunități.

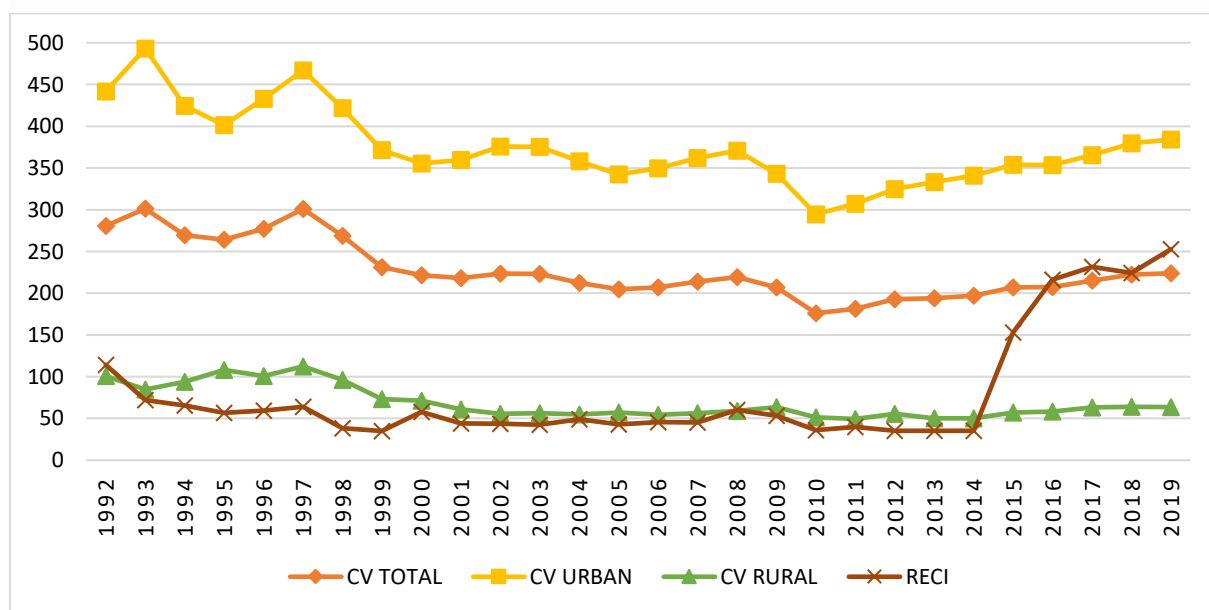
Înființarea unei societăți aflată în proprietatea autorității publice locale de asemenea reprezintă o posibilitate pentru asigurarea a unor lucrări și servicii care lipsesc cu desăvârșire, dar și din punct de vedere a producerii a unui venit propriu pentru comună utilizată apoi în scopul dezvoltării a întregii comunități.

5.4. Ocuparea forței de muncă

Nivelul de **ocupare a forței de muncă** se află în strânsă legătură cu reducerea riscului de sărăcie prin asigurarea unei surse de venit și a unui nivel de trai adecvat pentru populația locală. Ocuparea populației locale se realizează atât de către firmele și întreprinderile individuale locale, cât și de către firmele de din afara localității. Comuna Reci ca un rezultat al așezării geografice se află într-o poziție favorabilă și din ceea ce privește ocuparea forței de muncă.

Între anii 1992 și 2014 numărul forței de muncă ocupate în Reci a arătat tendințe asemănătoare cu cele întâlnite în comunele județului Covasna, însă din anul 2014 numărul forței de muncă ocupate în comuna Reci a depășit media județului. În figura de mai jos dorim să vă prezentăm această tendință, făcând vizibil numărul al salariaților pe o mie de locuitori în localitățile județului Covasna.

Grafic nr. 45: Evoluția numărului mediu al salariaților raportată la o mie de locuitori în comuna Reci și în județul Covasna, în perioada 1992-2019

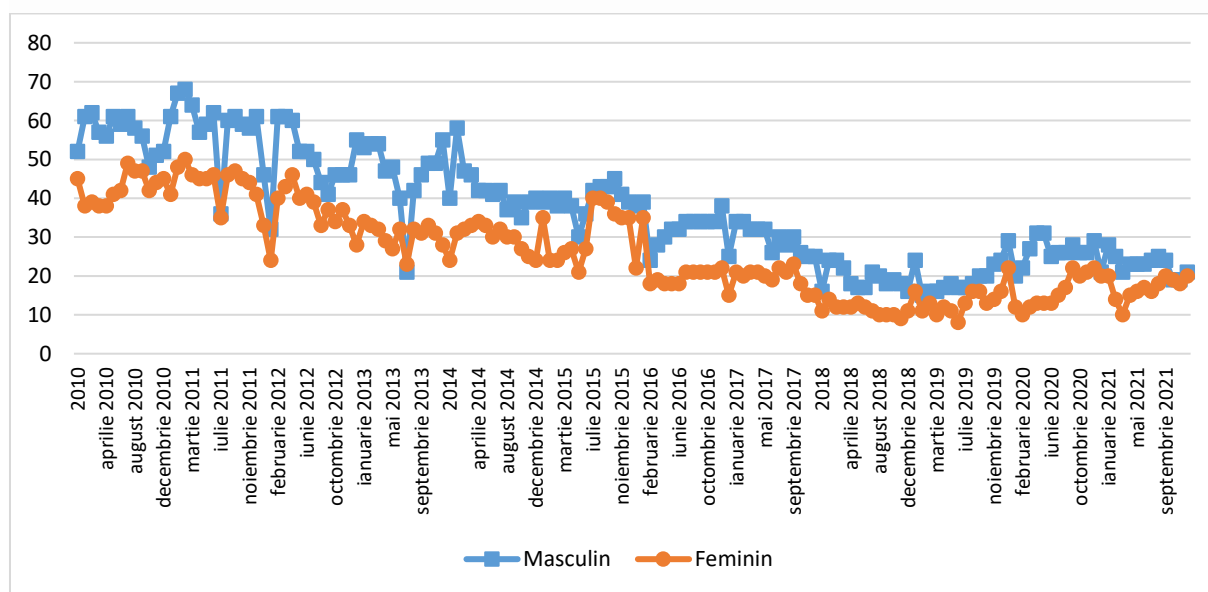
Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Proximitatea centrului județean oferă o gamă largă de posibilități de muncă pentru populația locală. Pe lângă sectorul IMM-urilor, instituțiile de învățământ, instituțiile publice asigură în mare măsură ocuparea forței de muncă.

Aici trebuie să amintim și faptul că Reci a fost aleasă ca locație de către compania HS Timber Group (Holzindustrie Schweighofer) pentru înființarea unei fabrici de cherestea, cu o investiție de 150 de milioane de euro. Firma a generat aprox. 650 de locuri de munca direct în fabrică și alte peste 2000 de locuri de muncă în regiune în industrii conexe, datorită colaborării cu alte firme. Fabrica și-a început activitatea în anul 2015. În același timp conform informațiilor locale în jur de 60-80 de oameni fac naveta la firmele din industria prelucrătoare (mai ales la fabrica de cabluri, la fabrica de volan, respectiv la firme din industria textilă) din Sfântu Gheorghe, iar restul salariaților sunt angajați la instituțiile locale (administrația publică, școala, etc.). Pentru navetiștii din Aninoasa, care sunt în jur de 20-25 de persoane nu există modalități de transport. Fenomenul migrației forței de muncă în străinătate este prezent și la nivelul comunei, mulți tineri își încearcă norocul afară, din care în ultima vreme mulți se întorc după câțiva ani.

Cu toate acestea **șomajul** este prezent și la nivelul localității, pe graficul de mai jos putem urmări numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii. Pe baza graficului de mai jos putem observa că puterea de absorbție a forței de muncă a centrului județean se manifestă mai puternic în cazul forței de muncă feminine, uzinele industriei ușoare (industria textilă și de confecție) din zonă oferindu-i locuri de muncă pentru populația feminină. În același timp ameliorarea situației șomajului masculin se datorează în primul rând lansării funcționării fabricii de cherestea și a stabilirii și dezvoltării firmelor din centru județean care absoarbă surplusul de pe piața forței de muncă din regiune.

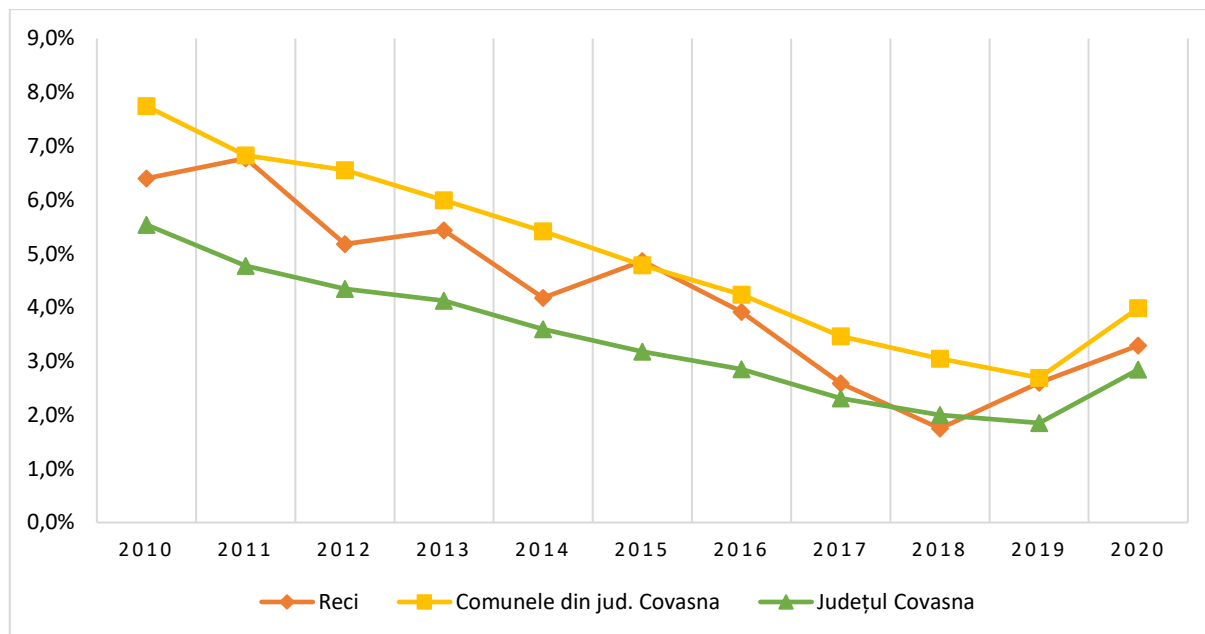
Grafic nr. 46: Numărul șomerilor înregistrați pe sexe, în perioada 2010-2021

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Nu avem la dispoziție date cu privire la rata șomajului la nivelul localității, însă putem calcula un raport între populația în vârstă activă și numărul de șomeri. Rata șomerilor în rândul populației cu vârstă activă (15-64 ani) oferă posibilitatea de a compara datele comunei cu media județeană. În această privință comuna ocupă în general un loc mai bun decât media comunelor din județul Covasna, rata șomerilor fiind egală sau mai scăzută în perioada analizată 2010-2020.

Grafic nr. 47: Rata șomajului în rândul populetei cu vârstă activă, în perioada 2010-2020

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Pentru atragerea firmelor și investițiilor care pot asigura locuri de muncă în viitor trebuie construite relații cu potențiali investitori și trebuie cumpărate, amenajate și dotate din punct de vedere al infrastructurii terenuri pentru realizarea investițiilor. De exemplu există proiecte și chiar și planuri urbanistice zonale care propun înființarea unui parc logistic în extravilanul comunei. Aceste planuri trebuie regândite/actualizate și trebuie făcute pași către creșterea atractivității comunei ca locație și sit potențial pentru firme și investitori. Atractivitatea comunei poate fi dezvoltată și prin organizarea cursurilor de formare, calificare și recalificare cea ce oferă sarcini și pentru administrația locală.

5.5. Turismul local

Conform opiniilor locale turismul reprezintă o posibilitate și un potențial de seamă în dezvoltarea comunei. Cu această afirmație oricine ar putea fi de acord după trecerea în revistă a resurselor și atracțiilor existente pe plan local. Succesul turismului în general însă nu depinde numai de existența resurselor ci și de mai mulți alți factori care împreună alcătuiesc sistemul turismului, mai ales următoarele:

- Sisteme de transport/accesibilitate;
- Structuri de cazare și sisteme de rezervare;
- Servicii conexe structurilor de cazare (servicii de agrement, oferte și produse turistice);
- Tour-operatori, intermediari și organizații turistice;
- Ghizi turistici și alte servicii specifice oferite turiștilor;
- Cooperare între agenți în domeniu pentru dezvoltarea infrastructurii și suprastructurii turistice;
- Marketing turistic și comunicare turistică.

Anterior am făcut referire la poziția favorabilă a comunei din punct de vedere al situării geografice. Municipiul Brașov situat la numai 35 de km în anul 2019 conform statisticilor INS a atras peste 680.000 de turiști, numărul înnoptărilor fiind peste 1,3 milion de nopți petrecute aici. Centrul județean, municipiul Sfântu Gheorghe este vizitată anual în jur de 15.000-16.000 de turiști, iar numărul turiștilor cazați în stațiunea turistică Covasna, una dintre cele mai importante stațiuni balneoclimaterice din țară se apropie de numărul turiștilor sosiți în Brașov. Comuna Reci așadar se situează în apropierea destinațiilor turistice de seamă, într-o zonă geografică frecventată din punct de vedere turistic și dispune de căi de comunicații importante din punct de vedere al fluxului turistic. După cum am amintit mai devreme pe drumul European E574 care leagă două mari regiuni turistice, Ardealul cu Moldova pe axa Brașov - Bacău se realizează un flux ridicat de turiști, care se deplasează atât cu autoturisme cât și cu autobuze prin intermediul diferitelor programe turistice organizate. O provocare imensă reprezintă includerea comunei în acest flux turistic atât prin dezvoltarea ofertei cât și cu ajutorul unui marketing turistic eficient. În acest proces de construcție o fundație solidă o reprezintă ansamblul elementelor naturale și antropice nedevelopate și nepropagate corespunzător în momentul de față, cu care comuna dispune:

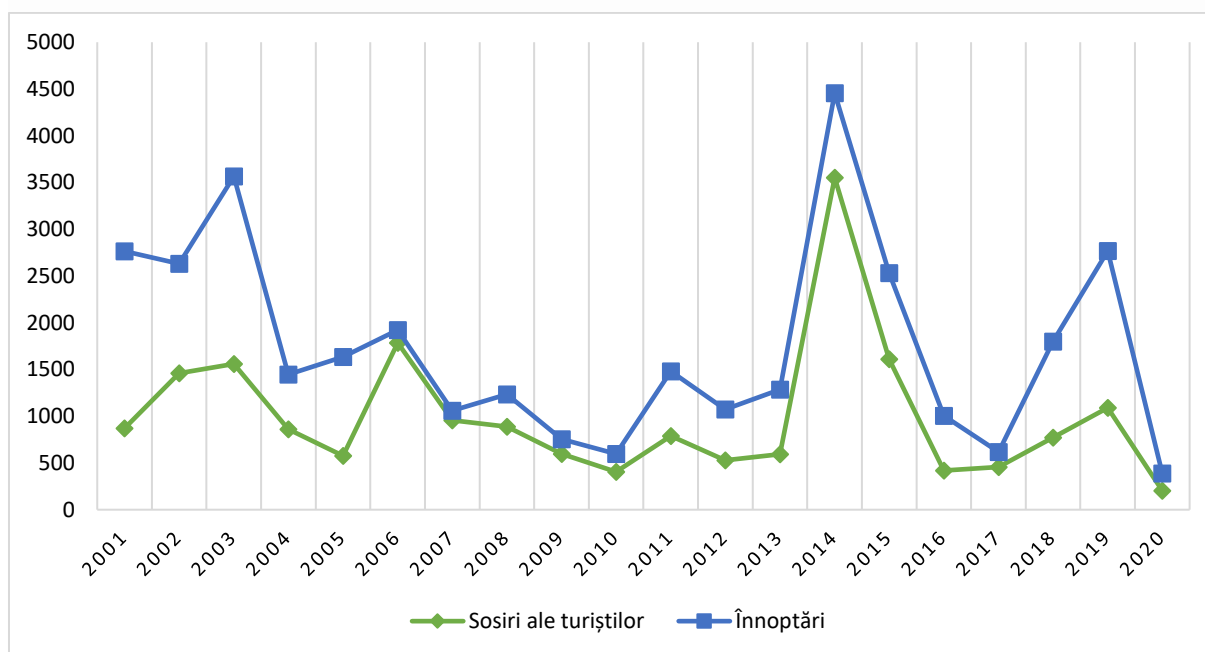
- **Elemente naturale:** peisajul și cadrul natural, mestecănișul cu o varietate înaltă de floră și faună și cu lacurile eutrofe naturale, respectiv rezervația naturală cu care aceasta se suprapune parțial, lacurile artificiale care sunt considerate cele mai mari lacuri artificiale din județ, Râul Negru și brațul mort al râului în intravilanul comunei, parcul de vânătoare din Saciova, etc.

- **Elemente antropice:** viața culturală, obiceiuri locale și taine legate de zonă, activități și produse artisanale specifice, activități agricole (prin agroturism) și gastronomia locală. În rândul elementelor antropice trebuie să amintim patrimoniul construit al comunei, biserici, conace și case tradiționale precum și alte monumente istorice de categoria A și B (Castellum de la Comolău din epoca romană, sit arheologic “Telek”, moară țărănească, etc.). Starea conacelor și bisericilor datorită unor intervenții recente este corespunzătoare.

Elementele naturale și antropice enumerate mai sus nu sunt introduse în circuitul turistic din regiune, și nu sunt sistematic organizate în produse turistice, aceștia fiind vizitate ocazional, la întâmplare și într-o măsură redusă. Oferta turistică locală se limitează în general la înnoptarea turiștilor, nu există servicii de agrement bine organizate, programe și activități de timp liber care ar prelungi perioada de ședere a turiștilor și ar contribui la creșterea atractivității comunei din punct de vedere turistic. Toate aceste lipsuri conduc la o performanță suboptimală a turismului local raportat la potențialul și resursele turistice de care dispune comuna.

Cu toate astea performanța comunei în domeniul turismului este relativ bună, comuna Reci conform datelor statistice în anul 2019 s-a poziționat pe locul 13 în rândul localităților din județ în ceea ce privește numărul turiștilor cazați (peste 1000 de turiști). Cu această valoare comuna deținea o pondere de 0,8% din totalul turiștii sosiți în județ. Lipsa programelor se manifestă și în durata de ședere generală (2,5 zi), în cazul numărul înnoptărilor (2768 din anul 2019) comuna ocupă numai locul 12 în rândul localităților din județ.

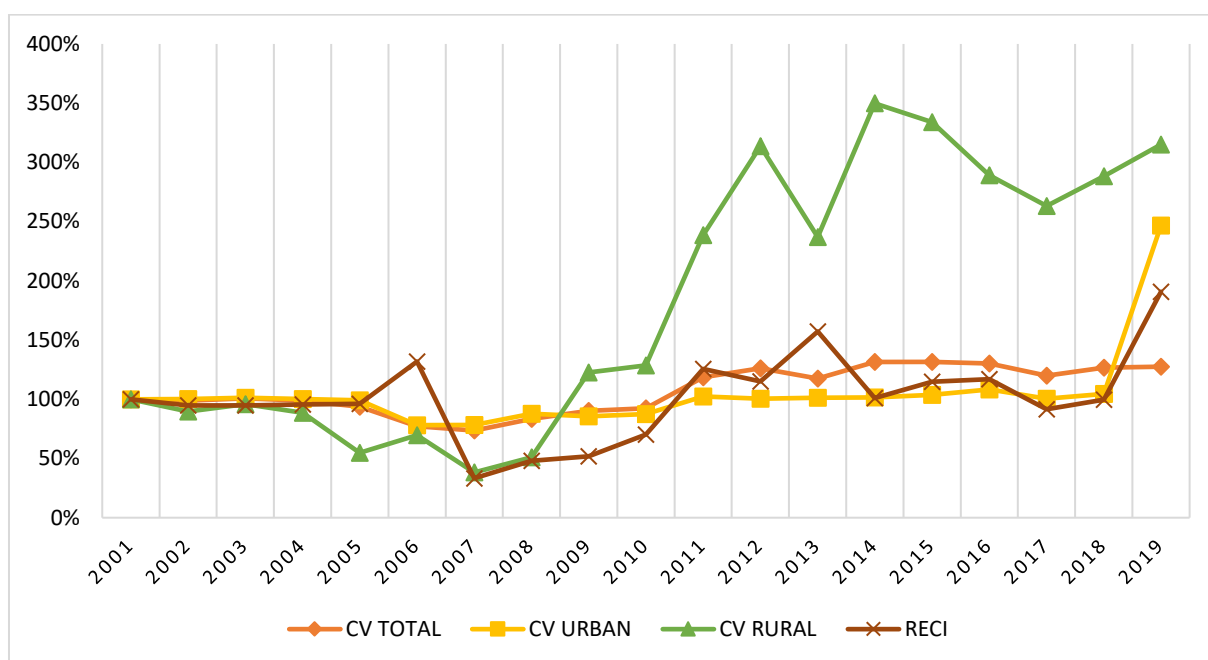
Grafic nr. 48: Numărul de sosiri și înnoptări înregistrate în comuna Reci, 2001-2020

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Pe baza graficului de mai sus se poate observa o schimbare de trend în ceea ce privește performanța turismului local, care după o traiectorie ascendentă după anul 2010 arată semne de revenire, cele mai mari valori fiind produse în anul 2014. Acest flux de turiști se realizează în total în 4-5 structuri de primire, în cele 3 pensiuni agroturistice situate în comună și în cele 2 moteluri aflate pe malul lacului Reci. Există o fluctuație sezonieră în sosirea turiștilor, majoritatea sosește în perioadă de vară și iarnă. În perioada de iarnă pârtiile de schi din județul Brașov atrag mulți turiști, costurile de cazare reduse și proximitatea destinației face ca mulți să aleagă comuna ca locație de cazare. Conform proprietarilor de pensiuni majoritatea oaspeților cazați provin din zone urbane mai ales din țară și din Ungaria.

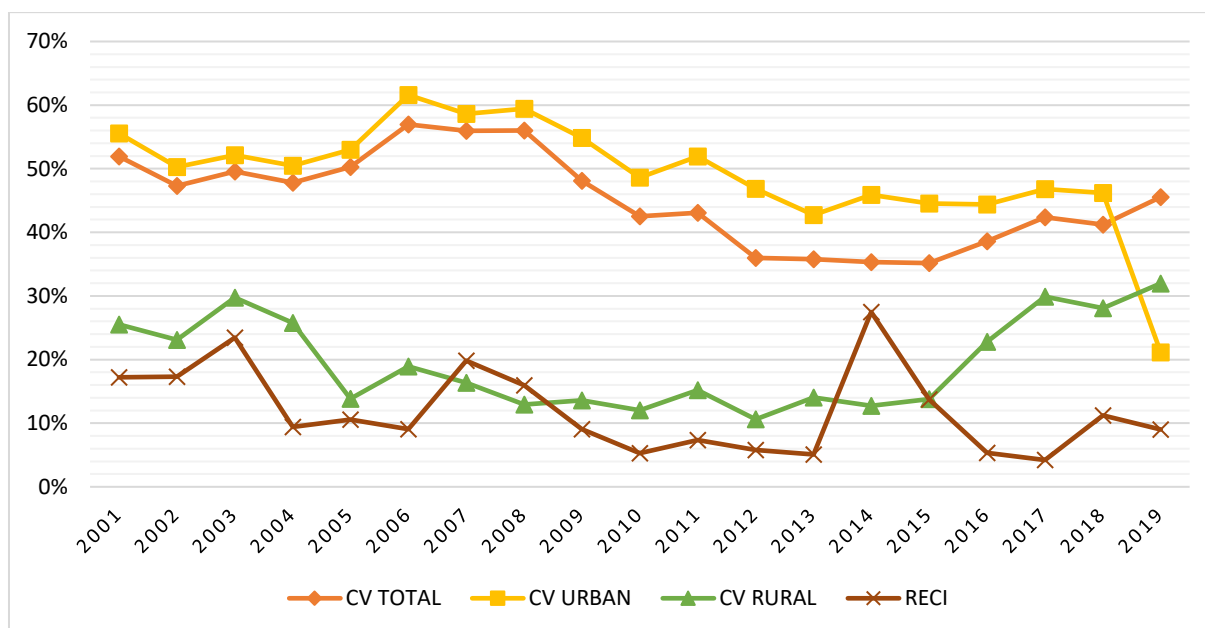
Grafic nr. 49: Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune, 2001-2019

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Capacitatea totală (teoretică) de cazare turistică a comunei a fost **de 24.820 de locuri-zile** în anul 2019, indicatorul de utilizare a locurilor de cazare fiind de numai 6,24%. **Capacitatea de cazare turistica în funcțiune** ne arată o imagine mai clară în privința utilizării reală a capacității. Această valoare a fost de **30.633 de locuri-zile**, care indică un **grad de utilizare de 9%** în anul respectiv (2019).

Grafic nr. 50: Gradul de ocupare al structurilor de cazare în comuna Reci și în județul Covasna, 2001-2019

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor INS

Practica actuală a promovării turismului nu prea sprijină creșterea fluxului de turiști, lipsuri și deficiențe pot fi găsite și în domeniul marketingului turistic. Pe pagina de web a comunei în afară de poza celor două moteluri și enumerarea a 4 obiective turistice nu sunt informații care ar interesa turiștii. Unele structuri și-au dezvoltat website-uri și profiluri de Facebook propriu, promovarea posibilităților de cazare în general se face individual, de către structuri, prin intermediul diferitelor website-uri de rezervare cazare.

Așadar după cum am putut vedea sistemul de turism necesită atât investiții de dezvoltare, cât și o abordare nouă și o cooperare mai intensă între actori. Amenajarea împrejurimii lacurilor necesită intervenții urgente, precum și reglarea nivelului de apă. De asemenea trebuie făcute intervenții (înființare servicii de ghid turistic, amenajare și marcarea poteci, panouri de informare, etc.) pentru creșterea numărului de vizitatori și pentru evitarea uscării Mestecănișului. Paralel cu dezvoltarea infrastructurii din comună trebuie dezvoltat și infrastructura de turism, dezvoltarea de noi funcții de agrement și de agrement acvatic, construire piste de biciclete, etc.. De asemenea la nivelul comunei trebuie concepute și dezvoltate produse turistice în cooperare cu diferiți actori din turism (produse de agrement, produse ale turismului cultural, produse agroturistice, etc.). Pentru stimularea acestor activități ar fi nevoie de înființarea unei asociații în domeniu respectiv de un angajament ferm din partea administrației publice locale. Intervențiile și măsurile formulate în partea strategică a prezentului document vor cuprinde totalitatea sistemului local al turismului.

6. ANALIZA SWOT

Am însumat analiza situației actuale a comunei Reci într-o așa-numită analiză SWOT (puncte tari-puncte slabe, oportunități-amenințări). Această metodologie este un important instrument al dezvoltării unei strategii, ajută la prezentarea structurată a analizei situaționale a unei localități date sau a unei regiuni în general. Perechea **Puncte tari-Puncte slabe** analizează factorii interni ai comunei iar perechea **Oportunități-Amenințări** factorii externi ai acesteia. Diferențierea ascuțită dintre factorii interni și cei externi (aprecierea punctelor tari și a punctelor slabe drept interne, respectiv a oportunităților și a amenințărilor ca factori externi) nu este întotdeauna evidentă, pentru că factorii pot avea în același timp atât aspecte interne cât și externe. Se întâmplă de multe ori ca un factor să fie considerat punct tare sau punct slab, sau ca în factorul respectiv să existe aspecte care să poată fi considerate atât oportunități cât și amenințări pentru organizația dată. În analiza SWOT nu enumerarea tuturor punctelor slabe, punctelor tari, oportunităților și amenințărilor este importantă, ci mai ales să recunoaștem pe acelea, care au legătură cu strategia care urmează a fi elaborată. Unele puncte tari sau puncte slabe pot fi mai însemnate la elaborarea strategiei decât celelalte, iar același lucru se referă și la amenințări și oportunități. Importantă este deci evaluarea listei SWOT, pentru că practic, acest lucru reprezintă legătura dintre analiza situației și planul de acțiune, asta stabilește răspunsurile formulate la diferitele probleme și pașii de urmat. În cadrul analizei este bine ca diferitele probleme să fie grupate, pentru ca cele mai importante obiective ale organizației să poată fi clar definite, iar obstacolele, piedicile să devină clar vizibile.

Evaluarea tabelului ajută la alegerea strategiei de dezvoltare, la conceperea imaginii de viitor, a obiectivelor pe termen mediu și a axelor prioritare, iar pe baza acestora ajungem la măsurile de intervenție (iar la sfârșit la lista proiectelor) formulate în vederea dezvoltării echilibrate și sustenabile a domeniilor aminti.

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Comunitate – Cultura			
• Viață comunitară lipsită de conflicte • Numeroase evenimente locale • Evenimente culturale de renume internațional • Patrimoniu cultural construit • Existența fanfarei locale de renume internațional • Existența organizațiilor femeilor • Bisericile locale au activități importante în domeniul cultural și comunitar • Asociația a tinerilor cu activități culturale și în domeniul social • Administrație locală care stimulează și sprijină evenimentele culturale • Cămin cultural modernizat și dotat • Sistemul funcțional de îngrijire a bolnavilor la domiciliu • Localități înfrățite	• Plecarea tinerilor din comună • Probleme în integrarea noilor elemente demografice • Spor natural negativ • Rata de fertilitate redusă • Solidaritate comunitară în curs de descompunere • Colaborare slabă între localitățile comunei • Nivelul scăzut al cunoașterii limbilor străine și a limbii române în rândul tinerilor • Lipsa echipamentelor în cadrul instituțiilor culturale și de învățământ • Instituții de învățământ care necesită modernizare și dotare corespunzătoare • Lipsa unei grădinițe cu program prelungit • Abandon școlar în rândul populației rome • Cerc restrâns de intelectuali	• Programe pentru menținerea tinerilor în comună • Programe pentru dezvoltarea comunității • Construirea și întărirea identității în cazul tinerilor • Resurse pentru finanțarea cursurilor pentru adulți și a grădiniței cu program prelungit, și a centrelor after school • Realizare de noi spații culturale-comunitare în zona brațului mort a Râului Negru și în zona fostului lac din Reci. • Programe pentru sprijinirea dezvoltării sistemului medical și social • Infrastructură care să servească posibilitățile sportive și de recreere • Relații viguroase de înfrățire între localități • Programe pentru sprijinirea dezvoltării locațiilor și spațiilor culturale și comunitare	• Schimbarea structurii demografice • Reducerea coeziunii sociale • Apariția noilor conflicte între cei sosiți și populația nativă • Amplificarea plecărilor cu domiciliu a tinerilor • Creșterea dependenței în rândul vârstnicilor • Continuarea scăderii numărului de copii • Întărirea proceselor migraționale • Slăbirea apartenenței comunitare • Pierderea încrederii față de instituțiile comunitare • Creșterea sărăciei în cadrul populației • Apariția conflictelor etnice • Ruinarea, pierirea monumentelor • Vulnerabilitatea instituțiilor de învățământ

• Infrastructură sportivă – sală de sport, teren de sport • Existența centrelor after school • Existența echipei de fotbal • Numărul populației este stabil • Nu se arată semne ale îmbătrânirii • Dependență demografică favorabilă • Sold migratoriu favorabil	• Alimentație nesănătoasă în rândul populației și a copiilor • Numărul redus al activităților /evenimentelor sportive • Cabinet stomatologic nefuncțional/ în curs de lansare • Lipsa sistemului de asistență comunitară	• Prevenirea îmbolnăvirii și promovarea modului de viață activ, sănătos prin programe nonguvernamentale • Modernizarea infrastructurii și a dotărilor medicale	• Creșterea densității bolilor civilizației • Ajungerea la periferie, vulnerabilitatea și izolarea populației vârstnice, bolnave
--	---	---	---

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Mediul de locuit – Infrastructura			
• Condiții peisagistice favorabile • Zone protejate și natura 2000 de mare renume (Mestecănișul de la Reci) • Existența unei resurse bogate de ape de subteran și suprafață (lacurile, râurile, pâraiele și izvorul de apă minerală) • Mediu de locuit apropiat de natură • Faună sălbatică bogată	• Valorificarea scăzută a zonelor protejate • Deșeuri menajere aflate pe terenurile agricole, albiile pâraielor, drumurile publice, ariile protejate • Străzi neasfaltate • Rețea de canalizare care nu acoperă în totalitate gospodăriile locale	• Programe de sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii rurale • Studii realizate pentru modernizarea infrastructurii rutiere locale • Programe de sprijin a reabilitării spațiilor publice și a patrimoniului construit • Reabilitarea drumurilor de exploatație agricolă	• Deteriorarea calității mediului din cauza neglijenței și a efectelor externe • Amplificarea problemelor de mediu • Creșterea daunelor provocate de animalele sălbatice • Accentuarea poluării din cauza circulației rutiere de tranzit • Efectul agresiv al turismului asupra naturii • Poluarea surselor de apă

• Biodiversitate de nivel înalt, ecosisteme valoroase • Izvoare de apă minerală • Aproximarea de orașele Târgu Secuiesc, Covasna și Sf. Gheorghe • Accesibilitate bună pe drumurile publice • Sistem de apă potabilă construit cu o acoperire de peste 50% • Rețea de canalizare cu acoperire de aprox. 50% • Legături feroviare • Curse de autobuze care satisfac nevoile de transport • Păduri valoroase din punct de vedere a calității mediului • Terenuri aflate în proprietatea consiliului local care pot fi utilizate în scop comunitar și de dezvoltare	• Sistem de alimentare cu apă care nu acoperă în totalitate gospodăriile locale • Colectarea deșeurilor menajere nu este selectivă în totalitate • Mentalitate necorespunzătoare cu privire la protecția mediului și naturii • Nevalorificarea corespunzătoare a surselor de apă de subteran și suprafață • Poluarea mediului prin arderea miriștilor și depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere • Probleme în aria naturală Mestecănișul de la Reci, aceasta fiind amenințată de secare • Probleme în alimentarea cu apă a lacurilor de la Reci, managementul nefavorabil al acestei zone/deteriorarea stăvililor • Brațul Mort al Râului Negru și zona fostului lac stău nevalorificate • Drumuri forestiere și de câmp care necesită întreținere	• Construirea rețelei județene de transport și reciclare a deșeurilor • Elaborarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate • Programe de sprijinire pentru valorificarea în scop turistic a resurselor naturale • Dezvoltarea rețelei naționale de autostrăzi • Programe de sprijin pentru protecția mediului	• Scăderea resurselor pentru dezvoltarea comunei • Scăderea atractivității comunei
---	---	---	---

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Economie			
• Așezare economico-geografică favorabilă • Proximitatea municipiului Brașov • Accesibilitatea serviciilor urbane • Terenuri agricole de bună calitate • Raport teren arabil/locuitor peste medie • Ferme viabile de dimensiuni medii și mari • Nivel de mecanizare ridicat în agricultură • Șomaj sub media comunelor din județ • Locuri de muncă accesibile în zonă • Resurse antropice și naturale existente	• Valorificarea produselor agricole se realizează neorganizat • Probleme în valorificarea anumitor produse agricole (cartof, lapte) • Lipsuri în infrastructura agricolă • Pierderi considerabile produse de întreprinderi locale • Lipsă modalităților de transport pentru navetiștii din satele aparținătoare • Resurse și atracții turistice nevalorificate • Lipsa de produse și servicii turistice • Durata de ședere redusă • Lipsă de cooperare în domeniul turismului • Capacitate redusă de atragerea fondurilor a întreprinderilor și agricultorilor	• Poziționare ce asigură avantaj comparativ • Căi de comunicații, drum European E574 • Prelucrarea produselor agricole • Dezvoltarea parcului de utilaje • Sprijin informațional pentru agricultori • Încurajarea spiritului antreprenorial • Turismul de vânatoare • Colectarea fructelor de pădure • Atragerea investitorilor în comună pe un teren special amenajat • Soluții și servicii care ajută redresarea firmelor aflate în dificultate • Sponsorizări din partea firmei Schweighofer • Înființarea unei societăți aflate în proprietatea autorității publice • Organizare cursuri de formare, calificare și recalificare • Construire relații cu destinații turistice din zonă • Creșterea cererii în cazul turismului ecologic și cinegetic	• Terenuri agricole aflate în proprietatea actorilor din afara comunității locale • Intensificarea competitivității pe piața produselor agrare • Lipsa alternativelor pentru populația care-și părăsește agricultura • Importul produselor agricole • Îmbătrânirea populației agrare • Suprapășunatul • Economie locală vulnerabilă, reducerea economiei locale • Scăderea veniturilor și al nivelului de trai • Locuri de muncă desființate la nivelul comunității • Reducerea fluxului de turiști • Creșterea șomajului

În tabelele de mai sus am însumat concluziile afirmate în diferitele capitole ale analizei de situație, grupându-le în funcție de domeniile de care aparțin. Conform metodologiei generale de planificare strategică, pe baza caracteristicilor de mai sus este nevoie de formularea obiectivelor și de stabilirea domeniilor de dezvoltare, de stabilirea celor mai importante măsuri. În mod fundamental o localitate poate construi pe punctele tari deja existente, valorificând acestea în cel mai eficient mod posibil, pe lângă faptul că, în paralel, își dizolvă punctele slabe și profită de oportunitățile care apar. La planificarea fiecărei intervenții luarea la cunoștință și tratarea amenințărilor reprezintă o parte a gestionării riscurilor.

7. IMAGINEA DE VIITOR A COMUNEI RECI PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG

Viziunea de viitor, obiectivele și prioritățile de dezvoltare precum și măsurile și proiectele au fost formulate inițial în anul 2016, strategia fiind elaborată pentru perioada 2016-2027, însă în conformitate cu metodologia de monitorizare și evaluare a documentului strategic, în anul 2022 s-a realizat o evaluare intermediară a documentului, împreună cu reprezentanții autorității publice locale, fiind inventariate principalele realizări din perioada dintre elaborarea strategiei și evaluarea acesteia, precum și actualizarea informațiilor din analiza situației, actualizarea măsurilor și introducerea de noi proiecte și activități care s-au născut pe parcursul anilor, toate acestea fiind coroborate cu noile oportunități de finanțare ce se conturează pentru perioada 2021-2027. Astfel, aceasta variantă a strategiei este varianta consolidată pentru 2021-2027 și va fi actualizată periodic în conformitate cu cele descrise în capitolul de monitorizare și evaluare.

Una dintre etapele definitorii ale planificării strategice este crearea imaginii de viitor, care chiar și față de celelalte etape ale planificării presupune o și mai strânsă, intensă cooperare cu comunitatea locală. Aici rolul specialistului desemnat pentru conducerea procesului de planificare se reduce la sprijinirea articulării imaginilor de viitor așteptate (individuale, organizaționale și la nivel local) și la apropierea imaginilor de viitor care arată spre direcții opuse. După toate acestea urmează evidențierea și sistematizarea elementelor comune, pentru a asigura susținerea socială a imaginii de viitor sintetizate. Acestea sunt în mare sarcini tehnice ale metodologiei de planificare, din punct de vedere al conținutului, în stabilirea imaginii de viitor rolul principal revine populației locale.

Imaginea de viitor ne arată cum ar dori localnicii să-și vadă comuna, pe termen lung (10-12 ani), dincolo de perioada de valabilitate a prezentei strategii. Această imagine de viitor așadar va servi ca o direcție de urmat și pentru următoarea strategie (elaborată pe următoarea perioadă de programare 2021-2027).

Imaginea de viitor a comunei Reci este deci viziunea proprie a comunității locale, care prinde contur pe baza metodologiei de planificare comunitară deja făcută cunoscut, și care se va sintetiza din elementele comune ale imaginilor de viitor individuale. Cele mai importante elemente ale imaginii de viitor, care în cadrul procesului de planificare au ieșit la suprafață sunt următoarele:

- **Comunitate participativă și solidară:** O exigență clar definită de către comunitatea locală a fost construirea unei comunități unde nivelul de coeziune este ridicată, fiecare membru al comunității primește atenție, unde nu este nimeni marginalizat, și unde oamenii participă într-un mod pro activ în organizarea și revigorarea vieții comunitare.
- **Viață socio-culturală dezvoltată:** Localnicii și-au exprimat clar dorința de a trăi într-o comună care este caracterizată de o viață socio-culturală dezvoltată, în momentul de

față viața culturală și comunitară este destul de bogată, însă se arată exigența dezvoltării acestora și apropierea comunităților din localitățile comunei prin evenimente culturale/comunitare. Creșterea simțului de confort și creșterea calității vieții al localnicilor impune dezvoltarea vieții socio-culturale.

- **Posibilități economice pe plan local:** comunitatea locală dorește să vadă comuna Reci ca fiind o comună unde toată lumea își găsește calculele, unde există posibilități multiple de înființare și de dezvoltare a afacerilor. Prin valorificarea mai eficientă a resurselor locale (implicit resurse turistice) și cu ajutorul unei administrații locale care sprijină funcționarea sferei private, va crește competitivitatea comunei și nivelul de trai al localnicilor.
- **Respect față de natură, față de mediu:** Ca parte a imaginii de viitor localnicii vor să trăiască într-un mediu frumos, ordonat și de calitate. Prin mediu se înțelege atât elemente ale mediului natural cât și elemente ale patrimoniului construit. Patrimoniul natural deosebit trebuie tratat cu responsabilitate, valorificarea acestuia și dezvoltarea infrastructurii locale trebuie realizat într-un mod viabil în conformitatea cu principiul durabilității.

Imaginea de viitor a comunei Reci stabilește liniile de orientare a strategiei de dezvoltare. Asta înseamnă definirea obiectivului referitor la viitor pe baza exigențelor prezentului, care răspunde la următoarea întrebare aparent ușoară: Cum vor să-și vadă localnicii comuna în anul 2021, respectiv în anul 2027?

Ne putem apropia de această stare vizionată prin imaginea de viitor prin valorificarea resurselor și prin îndeplinirea sistematică a sarcinilor prezente sub forma măsurilor/proiectelor. În cazul unei comune, asta presupune o coordonare fermă, unde fiecare element al sistemului, la propriul nivel, își îndeplinește sarcinile în așa fel încât în același timp să contribuie la atingerea stării comune, avantajoase pentru toată lumea. Pentru acestea așadar, imaginea de viitor trebuie să poarte următoarele note:

- Să fie integrativ, în același timp plin de conținut și atractiv pentru oameni/întreprinderi
- Să îndrume strategiile individuale/organizaționale, să funcționeze ca punct de reper
- Să așeze eficiența socială, binele comun înaintea prosperității individuale, și în același timp să stimuleze crearea de valori individuale
- Să fie înconjurat de consens social și să fie primit în rândul larg al comunității locale.

În baza celor de mai sus imaginea generală de viitor a comunei Reci poate fi însumat după cum urmează:

DG CONSULTING

În anul 2027 Reci va deveni o comună atractivă, ordonată și bine dezvoltată din punct de vedere al infrastructurii care se integrează bine în ambientul natural și care își valorifică resursele naturale într-un mod durabil. Această comună, prin activitatea de turism și agrement, activitățile agricole locale și prin valorificarea poziției favorabile în domeniul atragerii de investitori poate asigura condițiile de trai pentru populația locală și un standard ridicat de viață. Atractivitatea comunei este susținută și de o viață socio-culturală colorată, dar și de nivelul ridicat al coeziunii și al implicării comunității. Comuna va apărea pe harta turistică a țării, ca o destinație populară în domeniul turismului activ și turismului verde.

Această viziune poate fi percepută și ca o alegere de valori a comunității locale, elementele care stabilesc atributele imaginii de viitor sunt înrădăcinate în sistemul de valori al comunității, creând astfel armonia dintre acțiunile diferiților actori locali și stabilind o directivă unitară acestora.

Este important de menținut, că de natura imaginii de viitor aparține aspirația spre integrare, depășirea într-o oarecare măsură a realității, proiecția idealizată a dorințelor. Mai mult, imaginea de viitor, respectiv unele elemente ale sale, în această formulare pare să promită sarcini care trec de orizontul temporar al prezentei strategii (2027). Tocmai de aceea este nevoie de adaptarea obiectivelor de dezvoltare, a axelor prioritare și a măsurilor la orizontul temporar al planificării, de elaborarea sistemului de monitoring strategic.

Imaginea generală de viitor, respectiv defalcarea ei până în anul 2027 reprezintă o bază solidă pentru elaborarea sistemului de priorități al strategiei, pentru formularea sarcinilor pe termen scurt, respectiv mediu.

8. OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE

Imaginea de viitor a strategiei aduce la lumină acele condiții sociale, economice și de mediu, spre care comunitatea locală dorește să se miște la momentul elaborării strategiei. În această abordare noțiunea de dezvoltare nu înseamnă altceva, decât distanța măsurată de la starea actuală, apropierea de starea dorită unde se dorește să se ajungă. Această apropiere devine posibilă prin formularea obiectivelor de dezvoltare și a axelor prioritare.

Obiectivele de dezvoltare pe termen mediu ale comunei Reci organizează într-un sistem integrat gestionarea acelor probleme și valorificarea acelor posibilități, care au ieșit la suprafață în cadrul analizei situației localității. Toate obiectivele arată spre viitor, pot fi percepute ca câte o sferă al imaginii de viitor multidimensionale. Pe baza obiectivelor este ușor de planificat direcția dezvoltării și devin identificabile acele domenii, care necesită atenție sporită.

Obiectivele au fost elaborate bazându-ne pe exigențele locale formulate în timpul muncii pe teren, pe cele formulate în imaginea de viitor, dar și reflectând la direcțiile de dezvoltare zonale și politice de nivel mai înalt. În contextul mediului de planificare aderent politica rurală a Uniunii Europene merită o atenție deosebită, precum și ofertele de dezvoltare națională de punere a acestora în practică. Un sistem de obiective care să armonizeze cu acestea este important nu numai din perspectiva consistenței politicilor de dezvoltare și al armoniei dintre domenii, ci și din perspectiva reușitei strategiei și a finanțărilor exigibile.

Obiectivele de dezvoltare a comunei Reci sunt următoarele:

- 1. Comuna Reci să devină o comunitate locală cu identitate puternică, care respectă tradițiile și valorile sale**
- 2. O comunitate locală activă, care este responsabilă pentru comună și pentru membrii comunității**
- 3. O comună cu o infrastructură modernă, care oferă un nivel de trai aflat în continuă creștere**
- 4. O comună atractivă pentru locuitori, turiști și companii/investitori**
- 5. O comună deschisă către inovare, care administrează în mod eficient resursele sale naturale, culturale și economice**

9. AXE PRIORITARE DE DEZVOLTARE

Axele prioritare de dezvoltare se descompun din obiective. Prin realizarea echilibrată a măsurilor formulate în axele prioritare comuna intră pe acea orbită de dezvoltare, care reprezintă drumul spre îndeplinirea obiectivelor și spre realizarea imaginii de viitor. Dintre domeniile și sarcinile de dezvoltare axele prioritare le evidențiază pe acelea, datorită cărora, în cazul comunei Reci pot fi depășite acele prăpastii, care se află între situația actuală și starea la care se dorește să se ajungă, iar în același timp asigură un cadru pentru măsurile/proiectele de dezvoltare care au impact reciproc.

Axele prioritare oferă o directivă și pentru valorificarea resurselor, delimitând acele domenii unde se recomandă gruparea sau regrouparea lor, în vederea îndeplinirii obiectivelor propuse. Acestea stimulează alocarea adecvată de resurse nu numai la nivelul administrației locale, ci la nivelul întregii comune, mobilizând multitudinea de instrumente (resurse financiare, umane, organizaționale) și orientând într-o singură direcție ambițiile individuale, în vederea îndeplinirii strategiei. În același timp prioritățile pot reprezenta un fel de stabilitate pentru conducerea și economia comunei vulnerabile în fața ciclicității politice, și arată o directivă spre funcționarea bugetară anuală programată.

Axele prioritare ale strategiei de dezvoltare a comunei Reci sunt următoarele:

AP.1: Comuna Reci modernă și eco-conștientă - Întreținerea și modernizarea infrastructurii locale, valorificarea resurselor naturale

AP.2: Comunitate viabilă - Viață culturală activă - Dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Reci

AP.3: Reci - Economie locală viabilă, competitivitate ridicată

AP.4: Includerea comunei în circuitul turistic regional

Prioritățile strategice ale comunei Reci urgentează investiții în cele patru domenii amintite mai sus. Este important de menținut, că aici conceptul de investiție are un înțeles mai larg, vorbim aici în același timp de atragerea resurselor financiare, cât și despre mobilizarea resurselor umane și intelectuale, de aplicarea de noi modele de organizare și comunicare în diferitele domenii.

10. AXE PRIORITARE ȘI MĂSURI DE DEZVOLTARE

10.1. P1. Comuna Reci modernă și Eco-conștientă - Întreținerea și modernizarea infrastructurii locale, valorificarea resurselor naturale

Prima, și una dintre cele mai importante priorități ale strategiei de dezvoltare a comunei Reci are ca obiectiv așezarea comunei pe o cale de dezvoltare dinamică în domeniul infrastructurii locale în urma căreia populația comunei va avea acces la o infrastructură modernă, bine întreținută, la care au acces toate gospodăriile, întreținând și dezvoltând sistemul de apă potabilă, extinzând rețeaua de canalizare ca fiecare localitate componentă să fie racordată la acestea, modernizându-se rețeaua de iluminat public, iar traficul intern fiind facilitat de o infrastructură rutieră modernă, în care să se poată circula în mod eficient atât de către pietoni cât și de către circulația auto, și nu în ultimul rând fiind modernizată și infrastructura de acces agricol pentru facilitarea accesului la exploatațiile agricole din comună.

Un alt punct important al priorității este reprezentat de amenajarea și întreținerea spațiilor publice, a marginilor drumurilor, pâraului și pâraielor, a zonei de agrement și a ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci, în scopul ca locuitorii să trăiască într-un spațiu frumos și curat, iar comuna să devină atractivă pentru turiști, investitori și potențiali noi locuitori.

În ultima perioadă s-au realizat, sau au fost inițiate activități în aceste domenii, care sunt susținute și de prezentul document strategic, astfel putem spune că în comuna Reci, dezvoltarea, întreținerea și modernizarea localității în scopul creșterii confortului și calității vieții populației locale și creșterea atractivității comunei nu trebuie început de la zero, fiind necesar continuarea activităților începute deja, dar și lansarea de noi activități și finalizarea cu succes a acestora.

În cadrul evaluării intermediare realizate la începutul anului 2022, s-a concluzionat că în acest domeniu au fost implementate proiecte majore ce contribuie la modernizarea infrastructurii de bază din comune Reci, fiind în curs de finalizare modernizarea drumurilor din comuna Reci (DC 19 și DC 25), prin intermediul unui proiect de finanțare prin Programul Național de Dezvoltare Locală, a fost realizat amenajarea trotuarelor din bugetul propriu al comunei de-a lungul DN 13, sunt în curs de realizare lucrările de înființare a rețelelor de apă și canalizare către localitățile Saciova și Aninoasa, etapa I și au fost depuse proiecte de finanțare în cadrul Programului Național de Investiții „Anghel Saligny” pentru finalizarea integrală a acestor rețele tehnico-edilitare, pentru modernizarea străzilor din comuna Reci și pentru Extinderea sistemelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare menajeră, retehnologizarea sistemului de tratare și înmagazinare a apei potabile în satul Reci, totodată rețeaua de iluminat public a fost modernizată parțial prin intermediul unui proiect de finanțare prin fondurile AFM, și un alt proiect pentru modernizarea integrală este depus în cadrul aceleiași instituții.

Astfel prin intermediul măsurilor și activităților cuprinse în cadrul prezentei priorități dorim să trasăm liniile directoare prin care se poate profita de fondurile nerambursabile accesibile prin noile Programe Operaționale, Programul Național Strategic, Programul Operațional Regional, Programul Național de Redresare și Reziliență, Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”, programele de finanțare ale Administrația Fondului pentru Mediu, Programele de finanțare ale Companiei Naționale de Investiții destinate realizării investițiilor în mediul rural. Prioritatea cuprinde în general măsuri care vizează întreținerea și dezvoltarea și extinderea infrastructurii, a serviciilor comunitare de utilități publice realizate până în prezent, dar vine cu propuneri de noi investiții aducând un suflu nou în ceea ce privește aspectul general al comunei prin dezvoltarea spațiilor publice, a spațiilor verzi, și valorificarea resurselor naturale, ariilor protejate de care dispune comuna Reci.

10.1.1. Măsura 1.1: Reci, comună atractivă – dezvoltarea imaginii comunei

Scopul măsurii: Ocrotirea, întreținerea și dezvoltarea imaginii comunei Reci în scopul dezvoltării atractivității comunei în rândul localnicilor, investitorilor și turiștilor.

Descrierea măsurii: Pe parcursul muncii de teren aferente procesului de elaborare a strategiei de dezvoltare am constatat că Reci este o comună frumoasă cu importante resurse naturale, care dorește să devină un real actor al turismului din zona Covasna, dar care are numeroase lacune care trebuie soluționate, fiind necesar dezvoltarea imaginii comunei, realizarea intervențiilor de înfrumusețare pentru atragerea turiștilor și creșterea confortului locuitorilor.

Așadar, pentru un Reci atractiv se necesită implementarea mai multor activități și investiții, printre care:

- **Amenajare unui nou spațiu comunitar în zona vechiului lac:** În localitatea Reci, zona fostului lac care momentan este neutilizată, prin acțiuni eficiente de reamenajare a zonei, se poate dezvolta un spațiu comunitar multifuncțional. Prin umplerea zonei lacului se deschide posibilitatea construirii unui parc care în afară de faptul că are o contribuție importantă la extinderea numărului și suprafeței de spații verzi existente în comună, va oferi o foarte bună oportunitate localnicilor să petreacă mai mult timp în aer liber, să participe într-un mod mai activ la viața comunitară, parcul fiind un mediu favorabil diferitelor activități de socializare. Parcul necesită a fi dotat cu mobilier adecvat, să fie plantat cu vegetație care să fie în concordanță cu condițiile de climă și sol specifice zonei, în scopul asigurării sustenabilității investiției. Tot în această zonă se arată necesitatea amenajării unui teren de minifotbal contribuind astfel la dezvoltarea infrastructurii și a posibilităților în domeniul sportului în comuna Reci. Noul spațiu va fi dotat și cu un spațiu de joacă pentru copii, care va fi utilizat de copiii din comună și va însemna și un loc de întâlnire pentru familiile de tineri din Reci. În afară de faptul că acest nou spațiu va deservi locuitorii comunei în ceea ce privește activitățile comunitare, sportive dar va reprezenta și un punct de atracție turistică, putând fi folosit și de către turiștii care vizitează comuna Reci.
- **Realizare sistem de semnalizare unitar în comună:** Pentru asigurarea unui aspect unitar, dar și pentru creșterea atractivității comunei și a bunei ghidări între localități, zone de agrement, aria naturală protejată, dar și în interiorul localităților este necesar lansarea unui sistem de semnalizare unitar, prin care să fie semnalizate direcțiile către instituțiile locale, atracțiile turistice din comună și din proximitatea acesteia. Plăcuțele, indicatoarele informative și de semnalizare a direcției trebuie realizate din materiale care să fie în sincron cu aspectul localității (preferabil, din lemn).

- **Comuna Reci, conștientă și ordonată:** Așa cum am putut observa din analiza situației, comuna Reci este o comună frumoasă cu resurse naturale și culturale (patrimoniu construit bogat) dar care se confruntă cu probleme în domeniul curățeniei generale, a conștientizării importanței protecției mediului și naturii. Pentru conștientizarea populației locale cu privire la depozitarea corectă a deșeurilor, întreținerea spațiilor publice a șanțurilor, albiilor pâraielor și pâ râului, a suprafețelor agricole și forestiere dar chiar și a ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci se necesită lansarea mai multor activități de educare ecologică și conștientizare, care pe lângă creșterea gradului de sensibilitate a localnicilor în domeniul mediului și a naturii au și un rol de înfrumusețare a comunei și a promovării acesteia pe plan regional și național. La nivel local școala locală are inițiative în educarea ecologică a copiilor și tinerilor, acestea necesită sprijin din partea societății civile locale și a administrației publice, în scopul ca deja de la o vârstă fragedă locuitorii comunei să fie educați în spiritul protecției mediului și naturii. Se necesită amplasarea de coșuri de gunoi în fiecare localitate din comună, dar în special în zona lacurilor de la Reci, zona de agrement principală a comunei, pe teritoriul ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci, iar în spațiile publice, comunitare este necesar dublarea pubelelor de colectare a gunoiului și asigurarea posibilității de colectare selectivă a deșeurilor.

O metodă eficientă în acest domeniu poate fi organizarea competiției cea mai frumoasă ogradă. Competiția trebuie organizată de Primăria Locală în parteneriat cu Asociația de Tineret Sport și Cultură din comuna Reci, premiindu-se anual cea mai frumoasă și întreținută ogradă, câștigătorii fiind premiați și prezentați ca bun exemplu în rândul comunității locale. Un alt mijloc ar putea fi înscrierea comunei Reci la competiția „cea mai frumoasă localitate”, organizată de ”Asociația Cele Mai Frumoase Sate din România”. Ar fi indicat ca în anii ce urmează comuna Reci să participe la această competiție, astfel fiecare cetățean al comunei ar putea fi angrenat în procesul de înfrumusețare a comunei, iar pe de altă parte prin intermediul unor astfel de acțiuni, s-ar promova și numele comunei pe plan regional și național.

Se arată și necesitatea organizării unor acțiuni de curățire și întreținere a albiilor râurilor și pâraielor, și în special a ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci.

- **Amenajarea lacului format în brațul mort al Râului Negru:** În spațiul central al localității Reci există brațul mort al Râului Negru, care în momentul de față este într-o stare deosebit de nefavorabilă. Acest braț dăunează atât vizual cât și olfactiv deoarece nu este asigurat sursa de apă pentru schimbarea periodică a apei, motiv pentru care lacul este murdar, neigienic și nu este favorabil pentru diferite activități de sport,

distracție și timp liber. Amenajarea acestei zone ar fi ideale pentru lansarea unor activități de agrement și sport precum pescuitul, plimbările cu barca, eventual și pentru baie. Locația ar putea deveni un punct de atracție turistică și un loc excepțional pentru petrecerea timpului liber pentru localnicii din comună, pe lângă faptul că prin ecologizarea, curățirea și reamenajarea zonei s-ar înlătura și o problemă în domeniul protecției mediului și al aspectului comunei Reci.

Inițiatori și organizații vizate: Inițiatorii realizării diferitelor activități din cadrul prezentei măsuri vor fi Consiliul Local Reci, Asociația de Tineret Sport și Cultură, Școlile locale.

Parteneri externi: printre partenerii externi pot fi enumerați composesoratele locale, Asociația GAL Leader Progressio, Consiliul Județean Covasna, HS Timber Group. Acești parteneri pot fi implicați în procesele de finanțare a activităților măsurii, dar și în oferire de consultanță de specialitate.

Rezultate așteptate: Comuna Reci va deveni o localitate atractivă, ordonată cu o forță de atracție crescută în rândul turiștilor, și o comună în care localnicii se simt bine.

Indicatori de performanță: numărul competițiilor la care participă comuna, numărul spațiilor amenajate, numărul participanților la competițiile cea mai frumoasă ogradă, spațiu central amenajat, numărul evenimentelor organizate în noile spații.

10.1.2. Măsura 1.2: Reci, comuna iubitoare de natură și mediu – soluționarea problemelor în domeniul protecției mediului și a naturii

Scopul măsurii: Soluționarea problemelor din domeniul protecției mediului în scopul evitării accentuării acestora și valorificarea eficientă a resurselor naturale de pe teritoriul comunei.

Descrierea măsurii: După cum am concluzionat pe parcursul activităților de teren, în comuna Reci există probleme curente în domeniul mediului, care necesită soluții imediate. Astfel de probleme se constată în cazul ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci, acesta fiind amenințat de secare, aria naturală protejată este poluată de deșeurile menajere depozitate necorespunzător de către localnici și vizitatori, lacurile de la Reci iarăși sunt amenințate de secare din pricina deteriorării stavilelor, iar în comună se constată și o problemă în ceea ce privește practica inadecvată de ardere a miriștilor, starea necorespunzătoare a brațului mort al Râului Negru care poluează vizual și olfactiv localitatea Reci.

O altă componentă a măsurii constă în valorificarea eficientă a resurselor naturale (ariile naturale protejate de interes național și comunitar, lacurile de la Reci și apele de suprafață și subsol) în scopul dezvoltării ramurii turistice de turism activ și ecologic. În acest domeniu sunt

multe de făcut, însă activitățile sunt indispensabile pentru ca Reci să devină o comunitate iubitoare a naturii și mediului:

- **Soluționarea problemelor în cazul ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci:** Așa cum a reieșit din analiza situației realizate pe baza informațiilor culese pe teren, situația este foarte gravă în ceea ce privește viitorul ariei naturale protejate, deoarece aceasta este amenințată de secare, deoarece pâraiele care alimentează situl nu au capacitatea adecvată, astfel pe termen scurt administratorul sitului împreună cu administrația publică locală trebuie să identifice cea mai viabilă soluție pentru îndepărtarea acestei amenințări și salvagardarea acestei comori ale naturii, fără de care comuna Reci ar deveni mult mai săracă. Deja în momentul organizării dezbaterilor publice pentru realizarea strategiei de dezvoltare, reprezentanții administrației publice împreună cu administratorul sitului au vizitat situl și au început dezbaterile pentru identificarea celor mai optime soluții. În acest sens se necesită implicarea unor specialiști cu experiență în domeniu și realizarea urgentă a unui studiu de fundamentare pe baza căruia se pot lua măsurile necesare. Având în vedere că problema necesită și sume considerabile, pe baza documentației realizate administratorul va avea posibilitate de a obține fonduri de finanțare de la Administrația Fondului de Mediu din cadrul Ministerului Mediul, Apelor și Pădurilor, iar va avea la dispoziție oportunități de finanțare prin intermediul Programului Operațional Infrastructura Mare, Axa 4 Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric, dar și prin intermediul Programului LIFE. Prezenta strategie susține orice măsură formulată de specialiști în cadrul documentațiilor de specialitate, măsură care vine ca răspuns la problema care amenință acest sit deosebit de important în viața comunei Reci.
- **Soluționarea problemelor în cazul lacurilor de la Reci:** În comuna Reci există renumitele Lacuri de la Reci, cu o suprafață totală de 24 de hectare, din care 14,2 ha se află în proprietatea consiliului local Reci, iar restul în proprietatea Asociației Județene a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Covasna. Lacurile sunt utilizate în scop de agrement (pescuit, înot, etc.) iar din câte am aflat pe parcursul activităților de teren lacurile sunt în prag de a seca din pricina deteriorării stavilelor, soluționarea acestei probleme fiind imperios necesară în cel mai scurt timp. Cei doi proprietari prin unirea forțelor trebuie să găsească soluții pentru remedierea acestei situații, și salvarea uneia dintre cele mai importante resurse turistice ale comunei Reci. Investițiile necesare se pot realiza din surse proprii ale administrației locale și al AJVPSC, sau din accesarea unor fonduri de finanțare nerambursabilă. Despre valorificarea acestei zone și transformarea ei într-o

zonă de agrement arhicunoscută la nivel regional și național vom dezbate în cadrul măsurii strategice care vizează dezvoltarea turismului din comună. Prezenta măsură susține soluționarea problemei reprezentată de secarea lacurilor.

- **Soluționarea problemei brațului mort al Râului Negru:** În spațiul central al localității Reci există brațul mort al Râului Negru, care în momentul de față este într-o stare deosebit de nefavorabilă. Acest braț dăunează atât vizual cât și olfactiv deoarece nu este asigurat sursa de apă pentru schimbarea periodică a apei, motiv pentru care lacul este murdar, neigienic și nu este favorabil pentru diferite activități de sport, distracție și timp liber. Amenajarea acestei zone ar fi ideale pentru lansarea unor activități de agrement și sport precum pescuitul, plimbările cu barca, eventual și pentru baie. Locația ar putea deveni un punct de atracție turistică și un loc excepțional pentru petrecerea timpului liber pentru localnicii din comună, pe lângă faptul că prin ecologizarea, curățirea și reamenajarea zonei s-ar înlătura și o problemă în domeniul protecției mediului și al aspectului comunei Reci.
- **Stoparea activităților de ardere a miriștilor:** Din spusele formatorilor de opinie, a reieșit că în comuna Reci există o practică neadecvată de ardere a miriștilor, care dăunează atât solului cât și aerului, având consecințe extrem de negative asupra stării mediului din comună. Prin campanii locale de conștientizare organizate în parteneriat cu Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna locuitorilor din Reci trebuie să li se atragă atenția asupra consecințelor activității inadecvate, care este o practică populară la nivel local. Campaniile de conștientizare trebuie să fie însoțite și de sancționări în cazul în care activitățile sunt realizate în mod repetitiv.
- **Activități de educație ecologică pentru tineri și copii:** Susținerea activităților desfășurate de către Școlile locale și lansarea de noi activități de educație ecologică pentru copii și tineri. De ex. competiția micul ambasador al mediului, pentru tineri și copii care se implică în cele mai multe activități în domeniul protecției mediului și naturii.
- **Curățirea și menținerea în curățenie a șanțurilor, albiilor pâraielor și ariilor protejate:** Această activitate face parte din seria de acțiuni în domeniul educației ecologice, și vizează organizarea unor acțiuni de curățire a șanțurilor, albiilor pâraielor, a spațiilor publice și a ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci, dar totodată vizează și conștientizarea populației locale, că soluția nu constă numai în curățirea acestor spații publice, ci cheia succesului este reprezentat de prevenirea depozitării

necorespunzătoare a deșeurilor. Se necesită lansarea unor campanii de informare publică și prezentare de bune practici.

- **Întreținerea și valorificarea ariilor naturale protejate:** Așa cum am putut observa din analiza situației comuna Reci face parte din aria naturală protejată de interes național **Mestecănișul de la Reci și Bălțile de la Ozun-Sântionlunca** și aria **Mestecănișul de la Reci** care este un sit de importanță comunitară (ROSCI0111). Pentru a profita de apartenența la aceste arii, comuna trebuie să accepte sarcini de întreținere și valorificare a acestora. Pe de o parte se necesită menținerea în curățenie a ariilor naturale, iar pe de altă parte cuprinderea acestora în oferta turistică a comunei.
- **Reci Green Zone:** Comuna Reci dispune de resurse naturale care îi poate conferi titlul de localitate verde, naturală, sănătoasă (ariile protejate, parcul din comună, lacurile de la Reci, etc.). În acest sens spațiile verzi actuale trebuie să fie umplute cu viață, cu activități organizate pentru copii, școlari dar și pentru vârstnici. Lacurile de la Reci, și ariile naturale protejate din rețeaua Natura 2000 din care face parte comuna trebuie valorificate marcându-se în interiorul acestora poteci eco-turistice, și organizându-se aici activități de educație în domeniul biologiei, ecologiei, protecției mediului și naturii. Valorificarea spațiilor verzi ale comunei și a ariilor naturale protejate ar contribui la dezvoltarea posibilităților de sport și petrecere a timpului liber al localnicilor, dar ar facilita dezvoltarea și promovarea turismului local, atrăgând nișele care favorizează turismul în natură.

Inițiatori și organizații vizate: Inițiatorii realizării diferitelor activități din cadrul prezentei măsuri vor fi Consiliul Local Reci, Asociația Asociația de Tineret Sport și Cultură, Școlile locale, Composesoratele locale, Consiliul Județean Covasna în calitate de administrator al sitului.

Parteneri externi: printre partenerii externi pot fi enumerați Asociația Leader Progressio, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor. Acești parteneri pot fi implicați în procesele de finanțare a activităților măsurii, dar și în oferire de consultanță de specialitate.

Rezultate așteptate: Comuna Reci își va rezolva problemele din domeniul protecției mediului și va deveni o comună eco-conștientă, cu resurse naturale importante valorificate într-un mod sustenabil.

Indicatori de performanță: numărul acțiunilor de conștientizare, soluționarea problemelor în cazul Mestecănișului de la Reci, a Lacurilor de la Reci, a brațului mort al Râului Negru, numărul activităților de curățire, numărul acțiunilor și programelor care vizează valorificarea resurselor naturale în turism.

10.1.3. Măsura 1.3: Infrastructură modernă-comună viabilă

Scopul măsurii: Întreținerea și dezvoltarea infrastructurii rutiere și a spațiilor publice/comunitare în scopul ca locuitorii comunei (fiecare categorie socială) să poată circula în condiții optime pe străzile, drumurile de exploatație agricolă și forestieră și trotuarele comunei și dezvoltarea spațiilor publice care să devină spații comunitare favorabile activităților de petrecere a timpului liber și distracție pentru diferitele generații din comuna Reci.

Descrierea măsurii: Analiza situației ne-a oferit o viziune despre starea actuală a infrastructurii rutiere din comuna Reci.

Am putut observa că în ultima perioadă s-au realizat investiții masive în modernizarea infrastructurii locale, este în curs de finalizare unul din principalele proiecte de modernizare a infrastructurii rutiere, însă și în perioada următoare sunt multe măsuri de luat, deoarece străzile secundare necesită intervenții de modernizare, în scopul derulării în condiții optime a traficului pietonal și a bicicliștilor, iar în ceea ce privește drumurile de exploatație agricolă și forestieră investițiile trebuie făcute de la zero, deoarece în cazul acestora nu s-a luat nicio măsură. Noua perioadă de programare, prin oportunitățile Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”, Programul Național Strategic, oferă posibilitatea comunei Reci să rezolve sarcinile legate de modernizarea infrastructurii rutiere locale. Activități de modernizare trebuie să se realizeze în fiecare stradă din toate localitățile, dar în noua perioadă trebuie să primească importanță și investițiile care vizează și dezvoltarea spațiilor publice, și construirea unei infrastructuri pentru circulația alternativă (piste de biciclete pentru localnici și turiști - PNRR).

Măsura necesită implementarea următoarelor activități/proiecte:

- **Modernizarea străzilor locale:** Una dintre cele mai importante sarcini pentru administrația publică locală din actuala perioadă de programare constă în obținerea finanțării pentru proiectul de finanțare care vizează modernizarea integrală a rețelei de străzi din comună, depus în cadrul PNI „Anghel Saligny”. Astfel în viitor obiectivul trebuie să fie modernizarea în procent de 100% a infrastructurii rutiere, evident pe parcursul lucrărilor de reabilitare să se țină cont și de facilitarea traficului pietonal prin amenajarea trotuarelor.
- **Întreținerea drumurilor modernizate:** În perioada dintre anii 2007-2013 atât prin proiectul integrat depus și finalizat pe măsura 322 din PNDR, cât și prin finanțări obținute prin HG 577s-au modernizat parțial drumuri comunale și străzilor principale din localitatea Reci, iar momentan se modernizează drumurile comunale DC 19 și DC 25. Prezentul document strategic susține alocarea anuală a fondurilor necesare pentru întreținerea acestor căi de comunicare, în scopul evitării deteriorării acestora și în

scopul asigurării unei infrastructuri de calitate pentru localnici și pentru persoanele în tranzit prin comuna Reci. După expirarea termenelor de garanție, administrația publică locală va avea sarcina de a aloca din bugetul local anual sumele necesare pentru întreținerea acestor drumuri.

- **Reabilitarea drumului DC 19 Bita:** Acest drum comunal a reprezentat una dintre cele mai importante probleme infrastructurale la nivelul comunei, modernizarea drumului însă este în curs de finalizare prin intermediul fondurilor obținute prin Programul Național de Dezvoltare Locală. Strategia susține finalizare lucrărilor până la finalul anului 2022.
- **Modernizarea integrală a DC 25 Aninoasa-Saciova:** Proiectul de finanțare finanțat prin PNDL 2 cuprinde și acest drum comunal, lucrările sunt în curs de finalizare.
- **Dezvoltarea trotuarelor și a infrastructurii pietonale:** În paralel cu reabilitarea/modernizarea infrastructurii rutiere trebuie realizate intervenții și în asigurarea posibilității de circulație în condiții de siguranță pentru pietoni.

Din bugetul propriu al comunei Reci s-a realizat construirea trotuarului de-a lungul DN 13E, însă în cadrul proiectelor actuale și viitoare de modernizare a infrastructurii rutiere este necesar să fie amenajate infrastructurile necesare desfășurării în condiții optime și de siguranță a traficului pietonal și ciclist pe fiecare drum și strădă ce se va moderniza.

- **Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă:** Având în vedere faptul că printre prioritățile locale s-au numărat întâi drumurile comunale și străzile din comună, drumurile de exploatație agricolă nu au fost modernizate. După finalizarea modernizării infrastructurii rutiere, sau chiar în paralel cu acestea se necesită elaborarea unor proiecte care vizează modernizarea infrastructurii de acces agricolă, deoarece această infrastructură cuprinde drumuri cu o lungime totală de 84,5 km. Aceste drumuri trebuie să treacă prin ample procese de reabilitare pentru ca proprietățile agricole să poată fi accesate fără probleme. Se necesită inventarierea drumurilor care trebuie modernizate și stabilirea unei ierarhii în ceea ce privește urgența, necesitatea și oportunitatea modernizării acestora. Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă în comuna Reci se poate realiza pe două planuri: pe de o parte, drumurile care nu deserveșc proprietăți extinse (hectare) pot fi modernizate prin forțe proprii, în formă de clacă de către proprietarii suprafețelor agricole, Composesorate și Administrația Publică Locală. Celălalt plan constă în identificarea acelor drumuri care necesită modernizări ample, realizarea documentațiilor tehnice necesare și accesarea

fondurilor de finanțare ce vor fi accesibile după anul 2023. Drumurile astfel modernizate, în afară de rolul lor în accesul la proprietățile agricole, pot fi o parte importantă și în infrastructura de sport și de turism din Reci, ele putând fi utilizate de localnici și de turiști pentru ture de biciclete.

- **Dezvoltarea spațiilor comunitare:** În cadrul prezentei strategii am făcut de mai multe ori referiri la faptul că în comuna Reci există posibilitatea și necesitatea amenajării unor noi spații publice. Acestea sunt: Brațul mort al Râului Negru, Zona fostului lac din localitatea Reci, zona Lacurilor din Reci. În aceste zone momentan există probleme de mediu sau administrative, înlăturarea acestora poate conduce la amenajarea unor zone de interes major atât pentru populația locală cât și pentru turiști. Astfel se vor realiza noi spații comunitare în care se pot lansa diferite activități sportive, comunitare și de distracție în aer liber. Despre acestea am făcut referiri în cadrul măsurii 1.2, iar zona de agrement care trebuie dezvoltată în proximitatea lacurilor de la Reci va fi descrisă detaliat în cadrul măsurii strategice referitoare la dezvoltarea sectorului turistic. De spațiile comunitare aparțin și spațiile de joacă, prezenta măsură susține și amenajarea de spații de joacă, unul va fi amenajat în spațiul comunitar format în urma ecologizării locației fostului lac din localitatea Reci, iar având în vedere faptul că Aninoasa este singura localitate din comună în care copiii și familiile cu copii mici nu au acces la o asemenea infrastructură, se arată necesitatea amenajării unui teren de joacă și în localitatea Aninoasa.
- **Reci pe două roți:** Această activitate are mai multe obiective. Primul ar fi dezvoltarea infrastructurii locale prin construirea pistelor de bicicliști, ce va contribui la creșterea atractivității comunei, la dezvoltarea posibilităților de circulație și la posibilitățile practicării sportului. În al doilea rând aceste piste de bicicliști ar avea un rol și în dezvoltarea și promovarea modului de viață sănătos, în rândul populației locale (în special în rândul tinerilor), iar nu în ultimul rând ar putea deveni și o resursă valorificabilă în turism, putând fi conectate la diferite pachete tematice ce se vor oferi potențialilor turiști. Pistele de bicicliști trebuie planificate și realizate în așa fel încât să atingă și locurile cu o frumusețe deosebită de pe teritoriul ariilor naturale protejate din Reci, și să facă legătura între localitățile comunei cu acces la principalele obiective turistice. Totodată, în parteneriat cu Municipiul Sfântu Gheorghe și comunele din apropiere trebuie realizate piste de biciclete care să facă legătura între oraș și comune prin intermediul fondurilor disponibile în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență.

Inițiatori și organizații vizate: Consiliul Local Reci, Composesoratele Locale, Organizațiile neguvernamentale, agenții economici din comună

Parteneri externi: Consiliul Județean Covasna, Asociația Leader Progressio, localitățile membre în ariile Natura2000, HS Timber Group

Rezultate așteptate: activitățile și proiectele prezentei măsuri vor solda dezvoltarea infrastructurii rutiere și a spațiilor publice din comuna Reci. Prin realizarea acestora comuna va deveni una modernă, atractivă atât pentru locuitori, dar și pentru tineri și potențialii turiști.

Indicatori de performanță: numărul de km asfaltați, numărul de km. al trotuarelor construite, piste de biciclete, spații comunitare funcționale, numărul evenimentelor organizate în noile spații, etc.

10.1.4. Măsura 1.4: Întreținerea și dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice

Scopul măsurii: Întreținerea și modernizarea rețelei de apă potabilă și canalizare, extinderea rețelelor în localitățile în care accesul nu este asigurat, în scopul atingerii unui procent de 100% în ceea ce privește racordarea gospodăriilor locale la cele două rețele până în anul 2027. Măsura vizează și modernizarea integrală a rețelei de iluminat public și construirea rețelei de alimentare cu gaze naturale.

Descrierea măsurii: În momentul de față, conform evidențelor locale, în din localitățile Reci și Comolău 295 de gospodării sunt racordate la rețeaua de apă potabilă, iar în localitatea Bită sunt racordate 15 gospodării. Din totalul gospodăriilor din comuna Reci, un procent de 56% sunt racordate la rețeaua de canalizare și 42% sunt echipate cu baie în interiorul caselor de locuit.

Pentru creșterea calității de viață și îmbunătățirea sănătății publice, în perioada următoare se necesită ca procentul de racordare a gospodăriilor locale la rețeaua de apă și canalizare să urce undeva în apropierea procentului de 100%. Pentru atingerea acestui obiectiv este necesar construirea rețelei de apă și canalizare în localitățile comunei în care acestea lipsesc cu desăvârșire și extinderea și modernizarea rețelelor existente, deoarece pe parcursul activităților de teren am aflat că deseori există probleme tehnice ale acestor rețele.

Măsura vizează și construirea rețelei de alimentare cu gaze naturale, în scopul asigurării unor soluții alternative pentru populația locală pentru termoficarea locuințelor și schimbarea practicilor actuale de încălzire. Noua perioadă de programare și realitatea din actuala perioadă scoate la iveală importanța asigurării independenței energetice. În comuna Reci există posibilitatea dezvoltării unui parc fotovoltaic și trebuie demarați toți pașii necesari pentru modernizarea și creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și a clădirilor rezidențiale.

Și în cazul acestei măsuri au fost realizați pași importanți, fiind depuse în cadrul PNI Anghel Saligny următoarele proiecte: „Înființarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare menajeră în comuna Reci, satele Aninoasa și Saciova” și „Extinderea sistemelor de alimentare cu apă potabilă și canalizare menajeră, rețehnologizarea sistemului de tratare și înmagazinare a apei potabile în satul Reci. Din bugetul local al comunei Reci s-a inițiat realizarea lucrărilor din etapa 1 din proiectul ce vizează extinderea rețelelor edilitare în localitățile Aninoasa și Saciova.

Rețeaua de iluminat public a fost modernizată parțial prin intermediul unui proiect de finanțare prin fondurile AFM, și un alt proiect pentru modernizarea integrală este depus în cadrul aceleiași instituții.

Implementarea măsurii necesită derularea următoarelor acțiuni/proiecte:

- **Întreținerea sistemului de alimentare cu apă:** Întreținerea rețelei existente și realizarea lucrărilor de modernizare necesare este o sarcină importantă pentru administrația publică locală și pentru perioada 2021-2027. Populației locale trebuie să i se asigure accesul la acest serviciu de calitate la un preț convenabil, să se remedieze eventualele defecțiuni tehnice pe parcursul anilor. Toate acestea vor necesita alocări financiare importante din bugetul local.
- **Înființarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare menajeră în comuna Reci, satele Aninoasa și Saciova:** Prin intermediul fondurilor din bugetul local al comunei Reci, se realizează lucrările din etapa I în cazul acestui proiect, însă este vorba doar de un tronson cu o dimensiune redusă, necesar întră pentru finalizarea corespunzătoare a proiectului PNDL prin care se modernizează drumurile pe acest sector. S-a depus o solicitare de finanțare în cadrul PNI Anghel Saligny pentru realizarea integrală a acestei investiții, însă trebuie identificate noi surse, în special Planul Național de Redresare și Reziliență, din care trebuie atrase fondurile necesare acestei infrastructuri.
- **Extinderea rețelei de apă și canalizare, rețehnologizare sistem de tratare și înmagazinare apă potabilă:** Este întocmit un proiect de finanțare necesar extinderii actualei rețele de alimentare cu apă potabilă și canalizare. Obiectivul este ca până în anul 2027 procentul de racordare a gospodăriilor din fiecare localitate la rețeaua de apă potabilă și la sistemul de canalizare să fie în procent de 100%, aceste este obiectivul proiectului depus în PNI Anghel Saligny, cât și eficientizarea sistemului actual prin rețehnologizarea sistemului de tratare și înmagazinare a apei potabile al comunei Reci. Asemănător proiectului anterior și în cazul acestei investiții este necesar atragerea de fonduri externe nerambursabile accesibile prin PNRR, deoarece valoarea investiției este una considerabilă ce depășește capacitățile de finanțare ale Programelor Guvernamentale.

- **Construire rețea de alimentare cu apă și sistem de canalizare în zona caselor de vacanță din Reci:** După ce în localitățile comunei s-a realizat integral racordarea la rețeaua de alimentare cu apă potabilă și cea de canalizare. în scopul dezvoltării comunei și în ceea ce privește activitățile din weekend, turismul de scurtă durată, se necesită construirea rețelelor de apă și canalizare în zona caselor de vacanță din Reci. Astfel se pot valorifica mai ușor terenurile din această zonă, iar pot fi atrași locuitorii orașelor din apropiere să construiască în zonă, petrecând din ce în ce mai mult timp în Reci.
- **Dezvoltarea rețelei de alimentare cu gaze naturale:** Probabil una dintre cele mai importante măsuri pentru perioada viitoare este cea a construirii rețelei de alimentare cu gaze naturale. Aceasta este o voință a conducerii locale, bazată pe o exigență în creștere permanentă din partea populației locale. Aceasta se poate realiza în parteneriat cu comunele din apropiere, prin formarea unei Asociații de Dezvoltare Intercomunitară, și depunerea unui proiect comun, prin valorificarea oportunităților de finanțare prin intermediul PNRR și al altor programe identificate în cadrul calendarului surselor de finanțare atașate. Este în curs de dezvoltare un proiect comun cu localitățile Moacșa și Ghidfalău pentru obținerea de finanțare pentru rețeaua de gaze naturale prin intermediul Programului Național de Investiții Anghel Salignyo.
- **Modernizarea rețelei de iluminat public:** În momentul evaluării intermediare a strategiei a fost realizată modernizarea parțială a rețelei de iluminat public și este întocmit un proiect de finanțare pentru modernizarea integrală, lucru care este necesar deoarece întreținerea actualei rețele de iluminat public necesită alocarea unor sume considerabile din bugetul local. Pentru diminuarea costurilor de întreținere, de consum se necesită modernizarea sistemului public de iluminat, prin implementarea de soluții ecologice, în spiritul eficienței energetice (există tehnologii prin intermediul cărora se pot economisi cca. 40% din consumul inițial de energie). Sumele economisite cu ajutorul modernizării sistemului de iluminat public vor putea fi destinate către alte domenii, cum ar fi dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Reci.
- **Înființarea parc fotovoltaic:** în primă fază este necesar identificarea unui teren favorabil, aflat în domeniul public al comunei Reci care se poate utiliza în scopul realizării investiției în parcul fotovoltaic. După identificarea terenului se va realiza PUZ pentru această zonă, și se va realiza studiul de fezabilitate care să cuprindă dimensiunea, capacitatea parcului și se vor întocmi studiile de specialitate. După realizarea acestor activități de natură administrativă și de proiectare prin intermediul Programului Operațional Dezvoltare Durabilă, aferent perioadei 2021-2027, prin OS

Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și OS
Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E se
necesită depunerea și implementarea unui proiect de finanțare, Beneficiarul acestui
proiect va fi comuna Reci, prin Administrația publică locală.

- **Dotarea clădirilor publice cu sisteme de energie regenerabilă, creșterea eficienței energetice a clădirilor publice:** Performanța energetică a clădirilor publice din Reci nu este corespunzătoare, consumul de energie finală al acestor clădiri este mare și nu au fost realizate investiții în creșterea eficienței energetice acestor clădiri. Prin intermediul AFM, și al Programului Operațional de Dezvoltare Durabilă, PNRR Fond Local și Valul renovării din actuala perioadă de finanțare este necesar să fie modernizate din punct de vedere energetic clădirile școlii locale, sediul Primăriei, clădirea căminelor culturale din satele componente și clădirea dispensarului medical, acestea vor fi reabilitate termic, și vor fi dotate cu sisteme de producție și valorificare a energiei din surse regenerabile.
- **Înființarea și dezvoltarea unor sisteme de energie regenerabile individuale:** această intervenție sprijină înființarea unor sisteme de energie regenerabile (panouri solare, cazane care funcționează cu surse de energie regenerabile, etc.) în cazul gospodăriilor, pensiunilor, prin atragerea fondurilor, prin acordarea facilitată a autorizațiilor și prin prezentarea bunelor practici.
- **Reabilitarea termică, eficientizarea energetică a locuințelor multifamiliale din Reci:** În comună există blocuri de locuit care nu au fost reabilitate, modernizate de la momentul construirii. Acestea au un efect negativ asupra peisajului, imaginii de ansamblu a localității și au costuri de întreținere ridicate. prin intermediul Planului Național de Relansare și Reziliență, componenta Valul renovării există posibilitatea renovării și eficientizării energetice a acestor clădiri, cu o finanțare nerambursabilă în proporție de 100%, astfel această oportunitate trebuie valorificată urgent, primul pas fiind reprezentat de înființarea asociației proprietarilor și elaborarea documentației tehnice necesare depunerii proiectului.

Inițiatori și organizații vizate: Consiliul Local Reci,

Parteneri externi: Consiliul Județean Covasna, Aquacov

Rezultate așteptate: Implementarea activităților și proiectelor va conduce la întreținerea, dezvoltarea și extinderea rețelelor de apă potabilă și canalizare, gospodăriile locale având acces la acestea. Prin racordarea gospodăriilor acestea vor putea trăi în condiții de igienă și sănătate publică în conformitate cu cerințele secolului XXI, se vor diminua cheltuielile și consumul de

energie electrică prin modernizarea sistemului de iluminat public, iar prin racordarea la rețeaua de gaze naturale vor scădea costurile de încălzire a gospodăriilor și instituțiilor publice. Comuna totodată va intra într-un proces de modernizare prin intermediul proiectelor ce vizează reabilitarea energetică a clădirilor și valorificarea surselor de energie regenerabilă.

Indicatori de performanță: numărul gospodăriilor racordate la rețeaua de apă și canalizare, numărul de km. al rețelilor, raportul preț-calitate al serviciilor, diminuarea gradului de poluare a mediului, creșterea nivelului de sănătate publică în rândul localnicilor, scăderea costurilor de funcționare a rețelei de iluminat, scăderea costurilor de încălzire etc., parc fotovoltaic dezvoltat, suprafața clădirilor modernizate și eficientizate energetic.

10.1.5. Măsură 1.5: Dezvoltarea rețelei Tehnologiei Informației și Comunicațiilor

Scopul măsurii: Dezvoltarea rețelei tehnologiei informației și comunicațiilor în scopul asigurării accesului populației, a mediului de afaceri și a instituțiilor publice la internet, dezvoltarea de proiecte în domeniul TIC.

Descrierea măsurii: Uniunea Europeană are printre obiective în domeniul TIC indicatori pentru anii următori precum: acces în bandă largă pentru toți până în anul 2013 (obiectiv nerealizat), accesul tuturor la viteze mult mai mari (30 Mbps sau mai mari) până în 2020, iar obiectivul pentru 2020 este ca cel puțin 50% din gospodăriile au conexiuni cu > 100 Mbps. De la aceste obiective nu poate face derogare nici comuna Reci, iar până în 2027 va trebui să realizeze investiții în dezvoltarea infrastructurii TIC, atât în ceea ce privește accesul la internet pe bandă largă, cât și acoperirea rețelilor de telefonie mobilă 3G și 4G.

Tot de acest domeniu se leagă și dezvoltarea unor proiecte de e-guvernare, e-comerț, aplicații inteligente pentru turismul rural, astfel în perioada 2014-2027 atenția Consiliului Local Reci trebuie să se orienteze și asupra acestui domeniu în lipsa căruia economia locală, turismul nu se pot dezvolta în condiții optime.

Implementarea măsurii necesită derularea următoarelor acțiuni/proiecte:

- **Dezvoltarea sistemelor TIC cu capital privat:** atragerea de investitori, sau lansarea unor afaceri cu capital local în domeniul tehnologiei informației și comunicației. Dezvoltarea afacerilor în domeniul TIC, asigurarea accesului populației locale (contra-cost), la rețeaua TIC.
- **Rețea de internet cu capital public:** există unele zone (în general din mediul rural), unde din pricina așezării geografice, a structurii demografice (număr de potențiali utilizatori, etc.) nu este rentabilă dezvoltarea rețelei de internet din fonduri private. În aceste cazuri este indicat dezvoltarea rețelei de internet și asigurare conectării

gospodăriilor la internet, de către administrația publică locală. Printre planurile cu orizontul 2027, ale administrației publice locale trebuie să apară și realizarea unor investiții în acest domeniu.

- **E-guvernare, TIC în educație, sănătate, cultură:** realizarea unor proiecte privind dezvoltarea sistemelor TIC în domenii precum administrația publică locală, educație, sănătate, cultură, etc.

Inițiatori și organizații vizate: Consiliul Local Reci, instituțiile, organizațiile locale

Parteneri externi: investitori din afara regiunii

Rezultate așteptate: Măsura va avea ca rezultat asigurarea accesului la infrastructura și serviciile TIC, contribuind la dezvoltarea gradului de utilizare a mijloacelor Info-comunicaționale atât în rândul populației cât și a instituțiilor publice

Indicatori de performanță: numărul gospodăriilor cu acces la internet, acoperirea rețelelor 3G, 4G, numărul și valoarea proiectelor depuse și implementate privind dezvoltarea infrastructurii TIC în rândul instituțiilor și întreprinderilor locale.

10.2. P2. Dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Reci

În cazul unei comune ca Reci, îmbunătățirea traiului local, creșterea confortului locuitorilor și creșterea atractivității comunei nu se poate realiza exclusiv prin dezvoltarea fizică a comunei, prin intervenții de tip hard (dezvoltarea infrastructurii locale), ci este imperios necesar să se adopte măsurile adecvate pentru dezvoltarea vieții culturale și comunitare în scopul dezvoltării solidarității și a coeziunii sociale, toate acestea extrapolându-se într-o comunitate omogenă și puternică.

În lipsa unor intervenții bine gândite și implementate cu succes poate conduce la depopularea comunei, la emigrarea tinerilor și a intelectualilor, la degradarea vieții culturale și la decăderea relațiilor inter-personale, ceea ce atrage după sine o serie de probleme comunitare acute.

Atunci când vorbim despre dezvoltare comunitară, materia primă cu care trebuie să lucrăm este viața culturală, aceasta fiind și una dintre principalele surse ale educației comunitare. Acțiunile și evenimentele culturale sunt acea bază de experiență comună care reprezintă punctele esențiale de legătură ale unei comunități.

Așadar, strategia de dezvoltare locală a comunei Reci trebuie să formuleze obiective și măsuri pentru dezvoltarea spațiilor, locațiilor cultural-comunitare, dotarea acestora cu infrastructura necesară și acordarea de noi funcții, și pentru lansarea și organizarea sistematică a evenimentelor, întâlnirilor manifestațiilor în domeniul cultural și comunitar.

Un alt punct important al prezentei priorități trebuie să fie domeniul educației, formării tinerilor, care reprezintă singura posibilitate de menținere a comunității și în viitor.

Sistemul de învățământ de stat din păcate este subfinanțat și nu este capabil în toate cazurile să pregătească tineri pro-activi care să contribuie eficient la dezvoltarea și evoluția comunității locale, astfel se necesită măsuri locale și pentru pregătirea, formarea tinerilor în scopul ca aceștia să facă față provocărilor vieții comunitare și a pieței muncii.

Și nu în ultimul rând, o comunitate funcțională trebuie să fie și o comunitate sănătoasă, drept pentru care în cadrul prezentei priorități am inclus și un set de măsuri care vizează dezvoltarea și extinderea serviciilor medicale și sociale și a vieții sportive.

10.2.1. Măsura 2.1: Reci, o comună educată – o comunitate competitivă

Scopul măsurii: Societatea bazată pe informație și cunoaștere, este o realitate a zilelor noastre, față de care nici o așezare nu se poate izola fără a avea urmări foarte grave. Fără pregătirea pentru viață a generației următoare și fără asigurarea posibilității de educație a adulților, șansele de competitivitate pe piața muncii și de generare de venituri al persoanelor care formează comunitatea, vor scădea excesiv.

Din păcate acest proces poate fi observat și în comuna Reci, mediul intelectual fiind restrâns, tinerii se confruntă cu lipsă de cunoștințe (în special în ceea ce privește cunoașterea limbilor străine), iar populația activă a comunei este vulnerabilă în fața schimbărilor de pe piața muncii. O altă problemă identificată este lipsa de cunoștințe financiare și antreprenoriale (cu mici excepții pozitive) în rândul populației locale din Reci.

Sistemul actual de învățământ nu poate din păcate intra în această competiție de pregătire a copiilor și tinerilor pentru participarea cu succes pe piața muncii, sau asigurarea unor mijloace și posibilități pentru adulții din comună pentru reconversie profesională, formare, perfecționare, etc. motiv pentru care administrația locală împreună cu societatea civilă trebuie să își valorifice toate pârghiile existente pentru soluționarea acestei lacune, scopul fiind lansarea și implementarea măsurilor care contribuie la lărgirea posibilității de informare, educare a populației locale, cu accent deosebit pe tineri și copii. În afară de acestea, evident măsura trebuie să se orienteze și asupra dezvoltării învățământului formal, motiv pentru care au fost introduse acțiuni și pentru acest domeniu.

Descrierea măsurii: Pe plan local se necesită realizarea unui inventar, a unei analize care să vizeze identificarea problemelor din domeniul resurselor umane, pe baza acestora fiind planificate acțiunile de educație non-formală, care vor veni ca un răspuns pentru soluționarea lacunelor din actualul sistem de învățământ. După acest inventar se vor lansa programele de formare și pregătire, care se vor orienta în continuu spre nevoile și exigențele locale.

O altă componentă importantă a măsurii constă în realizarea acelor intervenții care contribuie la dezvoltarea actualului sistem de învățământ local, care cuprinde acțiuni atât în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de învățământ cât și acțiuni menite să dezvolte și să diversifice oferta educațională locală.

Măsura vizează realizarea următoarelor activități/proiecte:

- **Învățământul local, poarta spre succes:** Am putut observa din analiza situației că școlile și grădinițele locale (în special școala Gimnazială Antos Janos din Reci) , în afara de programa școlară obligatorie desfășoară numeroase activități în domeniul cultural sau al educației ecologice. Acestea sunt exemple deosebit de pozitive și se necesită continuarea lor, dar este și mai important lansarea de noi inițiative asemănătoare și asigurarea copiilor și tinerilor informații în domeniul educației antreprenoriale, contribuind astfel la dezvoltarea spiritului antreprenorial al acestora. Educația antreprenorială se poate realiza eficient prin implicarea bunelor exemple din comună (tineri, întreprinzători locali) și din afara comunei prin organizarea unor vizite de studii/excursii la întreprinderi înființate și puse în practică de tineri din afara comunei.

Aceste acțiuni se pot realiza sistematic sau periodic în cadrul săptămânii "școala altfel". O altă acțiune ce poate fi lansată în parteneriat cu Asociația de Tineret Sport și Cultură este bursa ideilor de afaceri, în cadrul căruia copiii și tinerii din Reci pot veni cu idei de afaceri care ar trebui înființate pe plan local, cele mai bune idei fiind premiate și tinerilor să li se acorde sprijin în ducerea la bun sfârșit a ideii de afaceri. În afara educației antreprenoriale tinerii trebuie să primească informații concludente și în domenii precum: înființarea de organizații neguvernamentale, educație ecologică, organizare de evenimente culturale și comunitare, dezvoltarea și promovarea turismului, etc.

- **Modernizarea, reabilitarea, eficientizarea energetică și dotarea cu mobilier și echipamente și mijloace IT a instituțiilor de învățământ:** Clădirile instituțiilor de învățământ și a grădinițelor necesită o modernizare continuă, eficientizare energetică cu scopul ca activitățile educative să se desfășoare într-un mediu cât mai adecvat și confortabil. Modernizarea dotărilor, echipamentelor și mijloacelor educaționale este o sarcină care revine periodic și care trebuie să fie o necesitate a proiectelor de modernizare. Măsura susține reabilitarea, eficientizarea energetică și dotarea cu mijloace și echipamente IT necesare activității de educație digitală pentru fiecare clădire școlară din comuna Reci. Modernizarea infrastructurii școlare din comuna Reci trebuie să cuprindă și amenajarea corespunzătoare a curții clădirilor a infrastructurii sportive școlare.
- **Educație non formală – forță de muncă performantă:** În cadrul acestei activități sunt incluse realizarea proiectelor pentru formarea adulților și a tinerilor (prin colaborarea administrației publice locale, ONG-urilor locale) prin organizarea de cursuri pentru cunoașterea limbilor străine (în special limba română), cunoștințe de bază în educația antreprenorială, cunoștințe financiare, etc. Cursurile de educație non-formală trebuie să se bazeze pe exigențele locale în domeniul forței de muncă, să ofere posibilitatea populației locale să se perfecționeze sau să se califice în noi domenii de activitate. Cursurile non formale trebuie să vizeze în mod evidențiat domeniul turismului, care a fost identificat ca fiind prioritar în economia comunei din viitor.
- **Înființarea grădiniței cu program prelungit:** Sistemul local de învățământ trebuie să se extindă prin construirea și înființarea unei grădinițe cu program prelungit. Având în vedere programul de lucru încărcat al tinerilor părinți cu copii mici, în scopul ca aceștia să poată face față cerințelor de la locul de muncă, iar copiii să fie într-un mediu sigur și benefic, este indicat lansarea grădiniței cu program prelungit, unde copiii să beneficieze de un program până seara și în care să primească masă.

- **Susținerea funcționării centrelor after school:** Așa cum a reieșit din analiza situației, în comuna Reci funcționează două centre after school, în localitățile Reci și Aninoasa. În zilele noastre programele pentru copii care vizează rezolvarea temelor și învățarea sau participarea la diferite activități educative după masă, în afara programului școlar sunt deosebit de importante și oferă o șansă în plus tinerilor/copiilor proveniți din familii locale care se confruntă cu probleme sociale, financiare. Menținerea în stare de funcționare a celor două centre este foarte importantă, în acest sens se necesită menținerea bunelor relații cu actualii sponsori, și identificarea unor noi finanțatori pentru dezvoltarea serviciilor prestate de cele două centre after school.
- **Organizare de campanii împotriva abandonului școlar și părăsirii timpurii a școlii:** Una dintre problemele importante ale comunității rromice este rata ridicată a abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii, iar această problemă trebuie luată în calcul în cadrul planificării viitorului comunei și comunității locale. Se necesită organizarea de prezentări, dezbateri, filme, expoziții tematice, discuții libere pe tema unor studii de caz, jocuri de rol și activități educaționale speciale care să implice atât copiii și tinerii de etnie rromă cât și familiile acestora, activități care au ca rol demonstrarea valorii și importanței educației pentru viitor dar și prezentarea consecințelor negative ale abandonului școlar. O bună oportunitate este depunerea unui proiect de finanțare pentru activitățile prezentate prin intermediul Programului Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS) finanțat de Planul Național pentru Redresare și Reziliență al României (PNRR).

Inițiator: Proiectele locale în acest domeniu trebuie să se realizeze prin conlucrarea eficientă a trei actori: administrația locală, școala locală și societatea civilă din comuna Reci.

Parteneri: Inspectoratul Școlar Județean, ONG-uri, ONG-uri din zonă, Composesorate, localitățile înfrățite, Fundația Diaconia, Fundația LAM, HS Timber Group.

Efecte și rezultate așteptate: Învățământul din comuna Reci, se va realiza într-un mediu modern și eficient, iar prin îmbinarea educației formale cu cea non formală, copiii, tinerii și adulții vor beneficia de programe educative și informative de bună calitate prin intermediul cărora vor putea participa mult mai eficient pe piața muncii.

Indicatori de performanță: numărul programelor organizate, numărul cursurilor organizate, numărul calificărilor obținute, numărul firmelor noi înființate, clădiri modernizate, numărul și tipul dotărilor, etc.

10.2.2. Măsura 2.2: Viață culturală bogată – comunitate viabilă

Scopul măsurii: Măsura vizează dezvoltarea vieții cultural-comunitare din comuna Reci în scopul creșterii solidarității și coeziunii sociale de pe plan local.

Descrierea măsurii: Din analiza situației a reieșit că în comuna Reci există o viață culturală și comunitară bogată cu programe de calitate și foarte variate. Acestea se datorează unor actori culturali cum ar fi Fanfara Kovats Andras sau Asociația de Tineret Sport și Cultură, dar și datorită faptului că instituțiile de învățământ și administrația publică locală se implică activ în susținerea vieții culturale și comunitare din Reci.

Perioada trecută, cea cuprinsă între momentul elaborării strategiei și evaluării intermediare a acesteia a fost caracterizată de lipsa evenimentelor comunitare, culturale și sociale din pricina Pandemiei cu Covid-19. Măsura are rolul de a susține relansarea și funcționarea acestor activități (care se organizau în perioada pre pandemică) dar sprijină și dezvoltarea infrastructurii comunitare și culturale, și lansarea unor noi activități și evenimente în domeniu care au rolul de întărire a comunității, a coeziunii și solidarității sociale, dar și cel de promovare a comunei Reci pe plan local, național și internațional. Așadar, cercul proiectelor care vizează atingerea obiectivelor amintite, se pot împărți în două: investiții, care necesită resurse financiare mai mari și vizează dezvoltarea infrastructurii culturale și comunitare, și inițiativele civile (evenimente, programe), care în primul rând, necesită actori locali devotați, pregătiți pentru realizări.

Măsura vizează realizarea următoarelor activități/proiecte:

- **Întreținerea căminului cultural din localitatea Reci – stâlpul protecției valorilor culturale:** Renovarea, modernizarea căminului cultural a fost finalizată și prin intermediul unui proiect de finanțare s-a realizat dotarea integrală a acestuia cu mobilier, echipamente și mijloace de lumini și sonorizare, instrumente muzicale, etc. . Acest cămin cultural trebuie să reprimească rolul de centru cultural local, și să fie concentrate aici evenimente numeroase și variate în scopul revigorării vieții socio-culturale din comuna Reci.
- **Reabilitarea, eficientizarea energetică a căminelor culturale din localitățile Aninoasa și Saciova:** Clădirile căminelor culturale din aceste două localități sunt în stare necorespunzătoare și nu facilitează realizarea unor evenimente socio-comunitare de înaltă calitate. Principala problemă a acestora este legată de eficiența energetică a clădirilor și lipsa dotărilor corespunzătoare. Este necesar realizarea auditării energetice a clădirilor, întocmirea de documentații tehnico-financiare pentru a putea obține fonduri de finanțare pentru reabilitarea clădirilor prin intermediul componentei 10 – Fondul Local al PNRR sau prin intermediul programelor de eficientizare energetică a clădirilor publice finanțate de Administrația Fondului pentru Mediu.

- **Valorificarea spațiilor comunitare existente și amenajarea de noi spații:** În zona centrală a localității Reci a este amenajat un parc care este dotat cu o scenă, locul fiind ideal pentru activități comunitare, organizare de diferite evenimente. Am precizat de mai multe ori că în comună se pot realiza spații comunitare și zone de agrement în zona Brațului Mort al Râului Negru, în locația fostului lac din Reci, și în zona lacurilor actuale. Toate aceste zone trebuie să treacă prin procese intense de modernizare, să fie dotate cu mobilier și infrastructură multifuncțională. Existența în sine a spațiilor comunitare nu garantează și succesul acestora, ele trebuie să fie umplute cu viață, fiind necesar organizarea de diverse evenimente, activități culturale, sociale, comunitare și sportive, la care pot participa deopotrivă locuitorii comunei dar și cei ai localităților din apropiere sau turiștii care vizitează comuna.
- **Valorificarea monumentelor locale:** În cadrul analizei situației am prezentat că în comuna Reci există situri și monumente istorice de clasă A și B, acestea trebuie renovate prin intermediul surselor de finanțare existente prin intermediul Programului Operațional Regional 2021-2027, în scopul salvării moștenirii culturale și valorificării culturale și turistice a acestora, contribuind astfel atât la dezvoltarea infrastructurii culturale cât și la creșterea atractivității comunei prin diversificarea paletei de oferte turistice.
- **Susținerea Fanfarei Kovats Andras:** Fanfara locală este un fel de ambasador al comunei Reci, numele acesteia fiind arhicunoscută în țară și în străinătate. Viața culturală a comunei Reci depinde foarte mult de activitățile acestei fanfare, astfel se necesită susținerea morală și financiară a acesteia în scopul ca fanfara să funcționeze și în viitor și să realizeze evenimente și produse culturale de înaltă calitate, cu o forță de atracție uriașă. În perioada dintre 2014-2020 s-a realizat dotarea corespunzătoare a Fanfarei cu instrumente muzicale, mobilier pentru sala de ședințe, uniforme, etc. În noua perioadă Fanfara trebuie susținută pentru organizarea de evenimente, participare la evenimente, asigurare microbuz pentru deplasări, etc.
- **Susținerea evenimentelor culturale/comunitare lansare de evenimente noi:** Numărul evenimentelor culturale și comunitare organizate în comuna Reci a fost relativ mare înaintea pandemiei COVID-19, în viitor trebuie să se asigure reorganizarea acestora, printre acestea numărându-se zilele localității, diferitele baluri tematice, zilele tineretului, întâlnirea internațională a fanfarelor, piesele grupului de teatru, concertele cu diferite ocazii ale fanfarei locale, etc. Însă, o viață culturală bogată necesită lansarea unor noi evenimente și organizarea sistematică a acestora, printre aceste evenimente putem aminti următoarele:

- **Întâlnirea generațiilor în Reci** – tinerii având posibilitatea de a cunoaște personalitățile din comună, să se familiarizeze cu veteranii fanfarei locale, meșteșugarii locali, profesori și educatori veterani, etc., să învețe din experiențele acestor personalități, etc.
- **Zilele voluntariatului:** În jurul Zilei Internaționale a Pământului, se pot organiza zile ale voluntariatului care au rolul de a întări coeziunea socială, acestea putând fi organizate în jurul a diferite teme cum ar fi de exemplu: curățirea spațiilor publice, ajutor pentru persoanele nevoiașe, marcarea de trasee de biciclete, etc.
- **Dacă e weekend, e distracție:** În vara fiecărui an se poate selecta un sfârșit de săptămână în care să se organizeze diferite jocuri, competiții pentru fiecare generație din Reci. În acest sens pot fi valorificate spațiile comunitare în care se pot organiza competiții precum: șah, remi, minifotbal, talent show pentru tineri și copii, cărți, recitaluri, cântece, dansuri. În cadrul evenimentelor fanfara locală va susține recitaluri, crescând astfel nivelul acestora și atrăgând un număr cât mai ridicat de participanți.
- **Întâlnirea satului:** Eveniment organizat pentru localnici, cu accent deosebit pe persoanele care s-au mutat din Reci sau sunt în străinătate. Un prilej deosebit pentru localnici pentru a se întâlni cu persoanele care odinioară au făcut parte din comunitatea locală.
- **Ședințe și dezbateri publice:** Periodic, administrația publică trebuie să organizeze acțiuni de informare pentru populația locală în cadrul cărora să prezinte realizările făcute dar și planurile de viitor, populația locală având posibilitatea de a se implica în planificarea viitorului comunei. În acest caz trebuie să se pună un accent deosebit pe implicarea mediului de afaceri local, eventual organizarea unor întâlniri separate pentru acest segment.
- **Finanțarea activităților culturale și comunitare:** Administrația publică locală, în temeiul legii are posibilitatea de a finanța din bugetul propriu activitățile desfășurate de organizații non profit în diferite domenii. Ar fi indicat ca în primă instanță administrația locală să realizeze un program de finanțare pentru organizațiile cu activități în domeniul cultural-comunitar și turistic, putând fi astfel finanțate inițiative importante care ar contribui la dezvoltarea vieții cultural-comunitare din Reci.
- **Construire muzeu al satului:** În comuna Reci în urma săpăturilor arheologice s-au descoperit numeroase materiale arheologice aparținând mai multor culturi din diferite ere. Atractivitatea comunei și oferta turistică ar putea fi dezvoltată prin înființarea unui muzeu al satului în care să fie expuse exponatele descoperite în urma săpăturilor, dar

În acest muzeu se pot prezenta și obiceiurile și tradițiile specifice localității Reci, expodate care se leagă de fabrica de in, fotografii ale fanfarei locale și instrumentele vechi ale acesteia.

Inițiatori: Sarcina primordială a administrației publice locale Reci în domeniul activităților culturale-comunitare, este crearea condițiilor pentru realizarea investițiilor necesare, sprijinirea și ajutorul inițiativelor locale agreeate de comunitate. Includerea și implicarea organizațiilor nonguvernamentale în acest domeniu este tot atât de important ca și a altor segmente din domeniul dezvoltării comunității.

Parteneri: ONG-uri locale și zonale, localități înfrățite, Consiliul Județean Covasna, GAL Leader Progressio, Centrul Cultural Județean, HS Timber Group.

Efecte și rezultate așteptate: Susținerea evenimentelor și lansarea de noi evenimente, creșterea numărului programelor comunitare și generarea a noi spații culturale-comunitare, dezvoltarea funcțiilor, a cărui efect va fi creșterea coeziunii comunitare și dezvoltarea solidarității.

Indicatori de performanță: Numărul evenimentelor organizate, numărul participanților, numărul finanțărilor acordate, valoarea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii culturale și comunitare.

10.2.3. Măsura 2.3: Reci, o comună activă – dezvoltarea vieții sportive

Scopul măsurii: Dezvoltarea vieții sportive locale în scopul creșterii nivelului de sănătate a populației locale și nu în ultimul rând dezvoltarea coeziunii sociale și întărirea identității locale.

Descrierea măsurii: Viața sportivă dintr-o comună este o latură deosebit de importantă a vieții comunitare, din acest motiv în cadrul măsurii care vizează dezvoltarea vieții culturale și comunitare am introdus o submăsură care vizează dezvoltarea vieții sportive locale. Așa cum am putut observa din datele prezentate în analiza situației, și în acest domeniu sunt multe de făcut. Deși în comună s-a construit o sală de sport și există echipă de fotbal, viața sportivă locală nu poate fi considerată ca una activă, cu rezultate semnificabile. În afară de faptul că prin promovarea unui stil de viață activ, sănătos prin intermediul sportului, acesta are un real rol și în dezvoltarea vieții comunitare, în întărirea identității locale.

Realizarea submăsurii necesită implementarea următoarelor activități/proiecte:

- **Construire teren de fotbal cu gazon sintetic/artificial:** În comuna Reci, în locația fostului lac există spațiu favorabil în care se poate amenaja un teren de fotbal cu gazon sintetic. În acest sens trebuie realizate studiile și planurile tehnice necesare realizării acestei investiții și atragerea de fonduri pentru finalizarea acesteia. Terenul de fotbal

va trebui să fie accesibil atât pentru membri echipei locale de fotbal, dar și pentru grupurile de prieteni, fotbaliști amatori care au ca scop petrecerea timpului în mod calitativ, prin mișcare. Tot această infrastructură trebuie să fie utilizată și de copiii și tinerii din comună, pasionați de fotbal, care vor putea asigura continuitatea și sustenabilitatea echipei locale de fotbal.

- **Întreținerea și dezvoltarea sălii de sport:** Una dintre principalele elemente ale infrastructurii sportive locale a comunei Reci este formată din sala de sport construită de către administrația locală. După cum am aflat pe teren, există probleme cu starea acestei săli și dimensiunea sa. Se necesită realizarea lucrărilor de întreținere/reparație și extindere, după care va fi indicat și întocmirea unui regulament de utilizare a sălii sportive din care să reiasă orele în care sala este utilizată și persoanele/grupurile responsabile pentru eventualele probleme ivite în starea fizică a sălii de sport. Totodată se necesită și lansarea unor programe fixe în diferite ramuri sportive (ex. handbal, baschet, zumba, aerobic, etc.) pentru mai multe categorii interesate de pe plan local.
- **Construire bazin didactic de înot în comuna Reci:** Odată cu creșterea numărului de locuitori, se înregistrează și creșteri ale numărul copiilor de vârstă școlară, fapt ce este justificat și prin faptul că în anul școlar 2020-2021 sunt înscriși 228 de copii la instituția de învățământ locală, iar pentru a asigura o infrastructură educațională, sportivă și de agrement necesară tinerelor familii din Reci, administrația publică locală dorește realizarea unei investiții ce constă în construirea unui bazin de înot prin intermediul finanțării CNI. În acest scop a fost depusă o solicitare de includere în PNCIPS, investiția fiind inclusă în lista sinteză a CNI. Se dorește realizarea unei construcții după un proiect tip, care se va adresa uzului didactic, cu posibilă utilizare publică în perioada de timp în afara orarului școlii din comună. Bazinul de înot va avea o adâncime variabilă între 1,20 și 1,80 m și o dimensiune de 25*12,5 m, va fi prevăzut cu 5 culoare de 2,5 m lățime și cu blocstarturi la capătul de 1,80m adâncime în conformitate cu normele europene. De asemenea, elevii care vor folosi acest bazin de înot vor avea acces la 2 vestiare, diferențiate pe sexe, prevăzute cu dotări moderne, dușuri și grupuri sanitare, iar profesorii vor avea propriul vestiar. Totodată, în clădirea care va adăposti bazinul de înot se va regăsi și un cabinet de prim ajutor. Capacitatea acestuia va fi de 65 de persoane, construcția se va proiecta pentru a fi utilizată simultan de două clase de elevi, împreună cu profesori și personalul de întreținere. Astfel, conducerea locală are printre planuri construirea unui bazin de înot, având la dispoziție un teren favorabil pentru această investiție. În afară de construirea bazinului de înot, investiția cuprinde și amenajarea zonei acestuia prin realizare parcare, alee pietonală, amenajare bănci și vestiar.

Așadar, obiectivul general al proiectului vizează reconversia funcțională a terenurilor agricole în scopul revitalizării mediului rural al Comunei Reci, valorificarea acestora și creșterea oportunităților de educație sportivă în domeniul înotului, dezvoltarea posibilităților de practicare a sportului pentru populația locală. Investiția propune revitalizarea zonei actuale care are funcție de teren arabil, însă este teren intravilan, situat în imediata apropiere a clădirii școlii, crearea unui pol de atractivitate care la urma să genereze alte investiții care să ridice calitatea serviciilor din comună.

- **Prin Reci, pe două roți:** Această activitate are mai multe obiective. Primul ar fi dezvoltarea infrastructurii locale prin construirea pistelor de bicicliști, ce va contribui la creșterea atractivității comunei, la dezvoltarea posibilităților de circulație și la posibilitățile practicării sportului. În al doilea rând aceste piste de bicicliști ar avea un rol și în dezvoltarea și promovarea modului de viață sănătos, în rândul populației locale (în special în rândul tinerilor), iar nu în ultimul rând ar putea deveni și o resursă valorificabilă în turism, putând fi conectate la diferite pachete tematice ce se vor oferi potențialilor turiști. Pistele de bicicliști trebuie planificate și realizate în așa fel încât să atingă și locurile cu o frumusețe deosebită de pe teritoriul ariilor naturale protejate din Reci, și să facă legătura cu cele mai importante atracții turistice din proximitatea comunei. Așa cum am menționat și în cadrul punctului anterior, modernizarea drumurilor de exploatare agricolă poate fi un pas important și în dezvoltarea infrastructurii de sport. În interiorul ariilor naturale protejate pistele vor fi doar marcate, în aceste zone nu se vor construi piste pentru biciclete.
- **Susținerea echipei locale de fotbal:** Exigența locală cere susținerea echipei de fotbal din comuna Reci în scopul participării echipei în campionatul zonal de fotbal. Trebuie identificate posibilitățile locale de finanțare a acestei echipe, prin contribuția administrației publice locale dar și prin identificarea sponsorilor de pe plan local, printre care se poate număra firma HS Timber Group.
- **Organizare competiții sportive:** Comuna Reci, datorită resurselor sale poate deveni o locație favorabilă organizării unor competiții pentru amatori și profesioniști în diferite ramuri sportive. În zona lacurilor și pe Râul Negru pot fi organizate competiții de pescuit, înot, etc. în Mestecănișul de la Reci competiții de alergat în aer liber, competiții pentru bicicliști, etc. iar în sala de sport și terenul de fotbal competiții în diferite ramuri sportive, cum ar fi fotbalul, handbalul, voleiul, etc. După construirea bazinei de înot se vor putea organiza și competiții de înot. Prin astfel de competiții, comuna Reci își poate promova numele de localitate activă, și atractivă, care oferă numeroase posibilități în multe domenii, printre care și sportul, atât pentru localnici cât și pentru vizitatori.

Inițiatori: Inițiatorii acestei submăsurii vor fi, Asociația de Tineret Sport și Cultură ,tinerii locali care doresc să participe activ în domeniul dezvoltării vieții sportive din Reci.

Parteneri: Administrația Publică Locală, întreprinzători locali, Composesoratele locale, GAL LEADER Progressio, CNI; HS Timber Group.

Rezultate așteptate: Comuna Reci va beneficia de o viață sportivă dinamică, bine dezvoltată care va contribui la îmbunătățirea sănătății publice a localnicilor dar și la dezvoltarea vieții comunitare.

Indicatori de performanță: Teren de sport construit, bază de sport reabilitată și extinsă, plan de utilizare, bazin de înot construit, numărul persoanelor care participă la activități sportive, numărul tinerilor care participă în echipa de fotbal, numărul competițiilor, numărul pistelor pentru biciclete, numărul evenimentelor/competițiilor sportive.

10.2.4. Măsura 2.4: Dezvoltarea vieții sociale și sanitare

Scopul măsurii: Dezvoltarea condiției generale sociale și medicale a comunității și a sistemului sanitar și social din Reci. Pe lângă dezvoltarea mediului fizic și a vieții intelectuale, este esențial și îmbunătățirea condiției de sănătate, care se poate realiza prin informare și disponibilitatea serviciilor medicale locale.

Descrierea măsurii: Așa cum am aflat pe parcursul activităților de teren starea generală în domeniul sanitar a populației din Reci este asemănătoare cu cea a locuitorilor din localitățile rurale a județului Covasna.

O problemă identificată pe plan local este alimentația nesănătoasă a copiilor și tinerilor, în consecința căreia numeroși copii sunt diagnostizați cu anemie, în acest scop se necesită lansarea unor campanii pentru promovarea alimentației sănătoase.

Din lipsa informațiilor și a prevenției conștientizării populației în privința sănătății este minimă, astfel pe lângă dezvoltarea bazei de instrumente (echipamente) necesare cabinetului medical, este o sarcină strategică introducerea activităților de informare și a testelor de screening finanțate din bugetul local, întrucât așteptând reformele sistemului de stat, poate să devină mai tragică starea generală de sănătate a comunității, care se va reflecta negativ asupra activităților economice și comunitare.

Cea de a doua latură a măsurii vizează susținerea și extinderea serviciilor sociale pentru generația vârstnică pentru asigurarea unei bătrâneți demne și pentru prevenirea singurătății.

Măsura vizează realizarea următoarelor activități/proiecte:

- **Proiectele care servesc extinderea serviciilor medicale și îmbunătățirea echipamentelor:** Pot fi enumerate aici toate acele activități și proiecte, care servesc ca medicul de familie și cabinetul de stomatologie ce va fi lansat, să-și poată profesa meseria în apropierea domiciliilor, să poată efectua consultații într-o gamă largă și să intervină în caz de nevoie cu instrumente (echipamente) adecvate, moderne. Disponibilitatea serviciilor medicale este aspectul-cheie în primul rând în îngrijirea populației mai puțin mobile cu vârsta înaintată. Proiectul vizează atât modernizarea cabinetelor medicale cât și dotarea acestora cu echipamente și mijloace performante.
- **Activitate de prevenire medicală:** Întrucât sistemul de prevenire a statului este minimă, în afara vaccinurilor și consultărilor obligatorii, nu există screening, iar angajații subfinanțați din sănătate nu sunt motivați pentru a organiza voluntar campanii de informații. Așadar este important atragerea altor resurse în activitatea de informare sistematică și pentru realizarea screening-ului. Deci, acele proiecte fac parte a măsurii, care ajută activitățile de prevenire. În aceste activități pot fi implicate relațiile internaționale, localitățile înfrățite. Activitățile care servesc prevenirea formării bolilor, se compun din mai multe elemente, precum campaniile de promovare a stilului de viață sănătos (alimentație, mișcare, activitate zilnică corectă, etc), descurajarea (obiceiuri nocive, conștientizarea efectelor dependenței) și evenimentele cu scop educațional a copiilor (sport, etc). Măsura sprijină orice proiect care se încadrează în aceste prevederi. În realizare pot participa școala locală, ONG-uri și medici. Este important transmiterea sistematică a mesajelor create în acest sens, către toată societatea.
- **Înființarea sistemului de asistență comunitară rurală:** Este un sistem care servește funcțiile sociale și care completează activitățile implementate de Fundația Diaconia, în domeniul îngrijirii la domiciliu (bolnavi, vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane care locuiesc la periferia comunei, etc) și ajută la satisfacerea exigențelor zilnice și sociale(aprovizionare, cumpărături, informații, plata facturilor, etc.). Peste îndatoririle sociale , sistemul poate fi un instrument important în relația populație- primărie.

Inițiator: Consiliul Local Reci

Parteneri: Medicul de familie, cabinetul de stomatologie lansat în curând, organizații sociale, localități înfrățite, HS Timber Group

Indicatori de performanță: proiecte de modernizare și dotare a cabinetelor de medicină și stomatologie, numărul acțiunilor de prevenire, screening, numărul persoanelor deservite de sistemul de asistență comunitară, etc.

10.3. P3. Reci – Economie locală viabilă, competitivitate ridicată

Analiza situației existente atrage atenția asupra faptului că economia locală necesită o serie de intervenții strategice. Fără a enumera încă o dată tendințele nefavorabile ce se manifestă pe plan local trebuie subliniat faptul că intervențiile de remediere a problemelor vor avea rezultate numai dacă acestea sunt concepute și implementate în parteneriat. Acest parteneriat trebuie să cuprindă întreprinderile locale, respectiv întreprinderile ce urmează să se stabilească în comună și administrația publică locală. Investițiile realizate de către administrația publică trebuie realizate în acel fel încât să corespundă și nevoilor sferei private și să faciliteze funcționarea și dezvoltarea întreprinderilor.

Pornind de la o utilizare mai eficientă a resurselor locale (fond funciar, terenuri agricole, fond forestier, resurse naturale și antropice, cunoștințe locale, etc.) prioritatea cuprinde un set de măsuri și intervenții care vor contribui la creșterea spiritului antreprenorial și la creșterea competitivității întreprinderilor locale. Resursele locale în momentul de față sunt valorificate lângă o eficiență moderată (sau nu sunt valorificate deloc), firmele locale se confruntă cu lipsă de capital și lipsă de inițiative inovative de creație/producție. Relansarea și dezvoltarea economiei locale reprezintă o activitate complexă care necesită mai multe intervenții și investiții. Această activitate trebuie să cuprindă întregul sistem, începând de la înființarea unui mediu de afaceri favorabil, până la aprofundarea relațiilor economice sau la sincronizarea proceselor legate de cerere și ofertă. Totodată presupune deschiderea față de noile tehnologii și cunoștințe care asigură o producție cu valoare adăugată mai mare, înființarea relațiilor de cooperare și sprijinirea accesării piețelor de desfacere.

Comuna Reci dispune și de un avantaj comparativ față de majoritatea comunelor din județ, ce se derivă din poziționarea favorabilă a comunei. Situată în apropierea unui pol de dezvoltare și în vecinătatea unui centru județean cu legături rutiere excepționale, comuna Reci prin urma unei politici locale consecvente poate deveni un posibil sit pentru firme și investitori sosiți din afara regiunii sau un centru logistic de seamă.

Măsurile de dezvoltare formulate în cadrul prezentei axe prioritare, pornind de la sectorul agricol și până la sectorul serviciilor (în afara sectorului de turism căruia dedicăm o axă prioritară distinctă) cuprinde toate sectoare ale economiei și solicită intervenții din partea actorilor cheie. De asemenea aici discutăm intervențiile care vizează eradicarea problemelor legate de ocuparea forței de muncă și de calitatea resursei umane. Formarea, calificarea sau recalificarea poate induce rezultate în creșterea competitivității comunei și poate contribui la creșterea nivelului de trai al localnicilor prin îmbunătățirea șanselor de ocupare și în același timp cresc atractivitatea comunei în rândul investitorilor/firmelor.

10.3.1. Măsura 3.1: Creșterea competitivității în agricultură

Scopul intervenției: Intervenția vizează creșterea competitivității sectorului agricol prin realizarea unor investiții publice și sprijinirea investițiilor private bazat pe o cooperare avantajoasă pentru toți actori din domeniu

Descrierea intervenției: Terenurile agricole, mai ales terenurile arabile reprezintă una dintre cele mai importante resurse ale comunei. Totuși venitul obținut în urma activităților agricole oferă un nivel de trai adecvat pentru un număr redus de familii locale. În ultima vreme, mai ales după aderarea României la Uniunea Europeană agricultura locală a suferit schimbări importante. Noile tendințe în cererea și oferta pe piața europeană, importul de produse agricole, cotele de producție respectiv sprijinul financiar acordat anumitor sectoare în urma abordării Politicii Agricole Comune a influențat și activitatea fermierilor din comună. Adaptarea greoaie la aceste noi condiții a făcut ca mulți fermieri să-și lase de activitatea agricolă și să-și încearcă să-și câștige existența în alte sectoare. Ca urmare o parte din terenuri agricole sunt lăsate în paragină și în comuna Reci și în paralel cu acest fenomen crește cota parte a utilizatorilor străini de terenuri agricole. Pentru stoparea acestor fenomene, respectiv pentru utilizarea mai eficientă a potențialului agricol local strategia propune următoarele:

- **Trebuie sprijine acele activități care sunt în concordanță atât cu condițiile de producție locale cât și cu cerințele de azi (și de mâine) ale pieței, respectiv sunt în linie cu Politica Agricolă Comună (există surse de finanțare).** Pentru dezvoltarea sectorului trebuie stimulat apariția și dezvoltarea fermelor de dimensiuni medii care pot fi viabile și în condițiile de piață. De asemenea strategia sprijină inovațiile în agricultura locală, cultivarea noilor culturi/soiuri pe terenuri arabile, și aplicarea noilor procese de producție/prelucrare.
- **Sprijinirea cooperării în producerea și valorificarea produselor agricole:** odată cu creșterea economiei de scară crește și rentabilitatea activităților agricole. O colaborarea între actori (prin înființarea cooperativelor agricole) ar oferi noi posibilități și în accesarea piețelor și realizarea unor investiții, asigurarea condițiilor de producție/prelucrare a produselor agricole.
- **Noi posibilități în valorificarea produselor:** strategia propune înființarea unei piețe pentru valorificarea produselor agricole și agroalimentare locale. În alegerea locației pentru piață trebuie ținut cont de traficul de tranzit realizat pe Drumul European E574 și de accesibilitatea ușoară a pieței de către populația urbană.

- **Înființarea unui centru de colectare și depozitare a produselor agricole:** în momentul de față din lipsa posibilităților de depozitare marea majoritate a produsele agricole sunt valorificate imediat după cultivare la un nivel de preț redus.
- **O prelucrare a produselor agricole la un nivel mai înalt:** Dacă problema depozitării produselor este rezolvată trebuie sprijinite acele activități care vizează prelucrarea produselor primare. Prin investiții realizate în unități/mașini/tehnologii și diverse procese de prelucrare fie vorba despre produse vegetale sau zootehnice, crește rentabilitatea și valoarea adăugată a sectorului și noi locuri de muncă pot fi înființate. Realizarea acestor investiții trebuie realizate cu sprijinul administrației publice locale prin utilizarea fondurilor ale Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020.
- **Creșterea gradului de mecanizare a agriculturii:** După cum am putut vedea nivelul de mecanizare al agriculturii este unul ridicat în comparație cu multe alte comune din regiune. Strategia sprijină creșterea gradului de mecanizare prin modernizarea parcului de utilaje agricole, prin achiziționarea și aplicarea de noi tehnologii în agricultură.
- **Dezvoltarea infrastructurii agrare:** intervenția prevede investiții în dezvoltarea drumurilor de exploatare agricolă, construire sere, respectiv în construirea unui sistem de irigații la nivelul comunei.
- **Informarea fermierilor:** creșterea eficienței activităților agricole nu este posibilă fără facilitarea introducerii și circulația noilor informații și tehnologii cu privire la sisteme de producție (sămânță, soiuri, aplicarea pesticidelor, furaje, cultivare, etc.), de depozitare respectiv prelucrare a produselor provenite din agricultură. De asemenea trebuie oferit un sprijin informațional fermierilor și în ceea ce privește posibilitățile de finanțare accesibile atât prin intermediul programelor guvernamentale, cât și prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020.
- **Conștientizarea rolului multiplu (cu accent pe rolul ecologic și social) al agriculturii:** conștientizarea rolului multiplu al agriculturii trebuie să înceapă încă de la o vârstă fragedă cu implicarea școlilor locale. Propunem organizarea unor seminare pentru agricultori pe această temă și prezentarea bunelor exemple respectiv oferirea informațiilor cu privire la înverzire și eco-condiționalitate.

Inițiator: fermieri locali, asociația crescătorilor de animale (relansată)

Parteneri: Administrația Locală, Școala, proprietari de terenuri agricole

Efecte și rezultate așteptate: Ca urmare a intervențiilor va crește nivelul de cooperare între agricultori locali, iar datorită investițiilor realizate în infrastructura agricolă va crește eficiența și

productivitatea respectiv rentabilitatea activităților agricole. Investițiile vor contribui la creșterea gradului de procesare a produselor și la creșterea valorii brute adăugate, iar prin lărgirea posibilităților de valorificare vor crește veniturile realizate din agricultură.

Surse de finanțare: PNS, Programe Guvernamentale, surse proprii, buget local, sponsorizări

10.3.2. Măsura 3.2: Sprijinirea întreprinderilor din comună și creșterea spiritului antreprenorial

Scopul intervenției: Intervenția vizează relansarea economiei locale și creșterea venitului obținut de către populația locală prin sprijinirea funcționării întreprinderilor existente și prin facilitarea înființării noilor întreprinderi

Descrierea intervenției: Pentru dezvoltarea economică a comunei este imperios necesar susținerea inițiativelor locale, sprijinirea spiritului antreprenorial. Afacerile pornesc din idei, iar dezvoltarea acestora necesită abilități și competențe specifice. Prin intervențiile prezentei strategii comuna Reci va oferi un mediu prietenos pentru afaceri, o comună care stimulează și îndeamnă transformarea ideilor în afaceri de succes. Pe de altă parte măsura pune accent pe susținerea și sprijinirea activităților întreprinderilor existente, pe crearea unor condiții și a unui mediu adecvat pentru funcționarea și dezvoltarea întreprinderilor și agenților economici. Măsura propune următoarele:

- **Educație antreprenorială:** familiarizare cu noțiuni în domeniu și dezvoltare competențe specifice. Utilizarea unor concepte specifice pentru explicarea și interpretarea unor procese și fapte din viața reală, aplicarea unor cunoștințe specifice în anumite situații caracteristice economiei de piață și în analiza posibilităților de dezvoltare personală, etc. Prin implicarea școlilor locale organizare de jocuri, concursuri care își dezvoltă competențe antreprenoriale ale tinerilor.
- **Organizare forumuri și prelegeri în domeniu:** invitarea experților în domeniu să țină prelegeri cu privire la înființarea și managementul eficient al firmelor, respectiv în domeniul legislației cu privire la funcționarea societăților comerciale respectiv în domeniul fondurilor de finanțare destinate firmelor. Un rol important în organizarea asemenea de evenimente îi revine asociației locale de tineret.
- **Administrația locală în sprijinul firmelor:** administrația locală trebuie să-și asume un rol în facilitarea înființării și funcționării firmelor, prin asigurarea unei administrații eficiente la nivel local și prin facilități de taxe și impozite oferite firmelor nou înființate. La nivelul comunei trebuie susținute atât prin instrumente administrative (nivelul taxelor locale, rezolvarea promptă a problemelor administrative, asigurare teren necesar pentru dezvoltarea activităților, etc.) cât și prin alte instrumente (ex: informare)

- **Administrație antreprenorială:** pe baza exigențelor locale strategia propune înființarea unei societăți comerciale aflată în proprietatea administrației publice locale, cu rol multiplu. Societatea pe de o parte poate presta servicii care în momentul de față lipsesc cu desăvârșire, iar pe de altă parte poate avea un rol în administrarea investițiilor publice (lucrări de întreținere și mentenanță asupra clădirilor publice, operator local în domeniul apei potabile și canalizare, etc.). Fără a reprezenta concurență față de firmele locale societatea poate contribui la creșterea venitului propriu al administrației publice locale.
- **Dezvoltarea sistemului de relații între agenți economici și între agenți și administrația locală:** strategia sprijină înființarea unui club pentru antreprenori locali și organizarea sistematică de întâlniri între reprezentanții celor două sfere (de ex. bilunar, prezentarea bugetului local pentru întreprinzători la începutul unui an, etc.). Clubul cu timp poate deveni o structură locală care reprezintă interesele membrilor în diferite situații.
- **Sprijin acordat în accesare piețelor de desfacere:** creșterea și dezvoltarea firmelor depinde de măsura în care acestea își pot accesa piețele de desfacere, în măsura în care își pot valorifica serviciile/produsele. O piață de desfacere relativ ușor accesibilă pentru produsele locale îl reprezintă municipiul apropiat. Prin înțelegeri stabilite prealabil trebuie asigurate (pe piețele agroalimentare, în diferite magazine, etc.) spații/suprafețe pentru produsele/servicii locale. Pentru realizarea acestei sarcini este nevoie de o structură care reprezintă interesele agenților economici locali, care adună cerința, care poate să-și poartă discuții cu terți, etc.
- **Susținerea investițiilor realizate:** Ca o investiție publică autoritatea publică locală poate sprijini înființarea firmelor și supraviețuirea start-up-urilor prin construirea "Casei întreprinderilor" unde birouri special amenajate și dotate adecvat sprijină lansarea afacerilor și dezvoltarea întreprinderilor nou înființate. Intervenția pe de altă parte sprijină realizarea investițiilor efectuate (în dezvoltarea condițiilor de producție/ofere servicii) de către întreprinderi locale prin intermediul programelor de finanțare.

Inițiator: Autoritatea publică locală, asociația de tineret, școala

Parteneri: instituții locale, tineri cu inițiativă

Efecte și rezultate așteptate: Rezultatele și efectele setului de intervenții formulat mai sus vor fi vizibile pe termen mediu-lung, prin numărul crescut de start-up-uri respectiv prin creșterea ratei de profitabilitate și de supraviețuire a firmelor locale. Ca urmare a intervențiilor resursele comunei vor fi utilizate printr-un grad mai ridicat, iar comuna Reci va deveni o comună prietenoasă pentru întreprinderi. În același timp firmele locale vor deveni mai competitive și vor accesa mai ușor piețele de desfacere din zonă. Activitatea aprinsă de antreprenoriat din comună până la urmă va contribui la creșterea nivelului de trai al localnicilor.

Surse de finanțare: PNDR, PNS, PNRR, Programe Guvernamentale, surse proprii, buget local, sponsorizări

10.3.3. Măsura 3.3: Dezvoltarea mediului de afaceri și atragerea investitorilor/firmelor

Scopul intervenției: Măsura dorește să pună în valoare poziționarea favorabilă a comunei prin intervenții care cresc atractivitatea comunei în rândul agenților economici care își caută un site pentru realizarea investițiilor/desfășurarea activităților economice

Descrierea intervenției: În cadrul analizei situației existente am dedicat mai multe alineate prezentării poziționării oportune a comunei din punct de vedere geo-economic. Ca o regulă generală capitalul își caută destinația în zone concentrate din punct de vedere economic, unde efectul economiei de scară se poate manifesta. Comuna Reci situată într-o zonă unde efectul de polarizare a zonelor urbane se manifestă într-o măsură foarte ridicată dispune și de căi de comunicații strategice. Evident pentru atragerea investitorilor aceste condiții nu sunt suficiente, însă reprezintă elemente de bază în alegerea locațiilor. Când vine vorba de alegerea unei locații pentru un posibil sit, investitorii iau în seamă mai multe aspecte economice, sociale și logistice. Unele aspecte nu pot fi influențate de politici locale, altele da. Un astfel de element, care poate contribui la creșterea atractivității reprezintă calitatea mediului de afaceri. Calitatea mediului de afaceri reprezintă un sistem complex cu elemente hard (resurse existente, calitatea infrastructurii, distanța față de piața de desfacere, etc.) și elemente soft (calitatea forței de muncă, relația cu administrația locală, nivelul taxelor, etc.) importantă atât din prisma atragerii investițiilor cât și din prisma dezvoltării firmelor locale, așadar intervențiile enumerate mai jos au o relevanță incontestabilă.

Măsura propune următoarele:

- **Organizare consultări publice în domeniu:** trebuie asigurat un dialog între administrația publică locală și populația comunei Reci pentru ca localnici să fie de acord cu măsurile și strategia comunei privind atragerea noilor firme/investiții.
- **Elaborare strategie și proiect pentru atragerea firmelor/investitorilor:** aceste documente vor conține lista ramurilor industriale și a activităților economice (de preferat activități cu influență minoră asupra mediului natural) care vor fi permise și sprijinite, desemnarea locației pentru un parc logistic sau industrial.
- **Desemnarea și achiziționarea unui teren adecvat pentru sit-uri:** pe baza unui Plan Urbanistic Zonal trebuie desemnat zona respectivă în care sunt așteptate în primul rând firmele de producție. Dacă nu se află în proprietate publică un teren adecvat pentru înființarea unei astfel de parc propunem achiziționarea acestuia.

- **Amenajarea și dotarea terenului din punct de vedere infrastructural:** pentru ca un teren respectiv să poată funcționa ca un sit/parc este nevoie de conectarea acestuia la rețelele de infrastructură. Intervenția propune asigurarea condițiilor de bază (amenajarea terenului, conectare la rețele de infrastructură, etc.) pentru înființarea unui parc logistic/industrial/business prin investiții publice.
- **Administrație locală în sprijinul investitorilor/firmelor sosite:** autoritatea publică locală trebuie să facă eforturi pentru ca agenți economici care vor să se mute, respectiv care s-au mutat deja în parc să se simtă bine, să-și aibă la dispoziție facilități de taxe și impozite cu privire la impozitele locale, etc. În măsura posibilităților, la nivelul administrației publice locale trebuie desemnat o persoană în sarcina căreia vor cădea atribuțiile cu privire la pregătirea și organizarea negocierilor, atribuții cu privire la activități de marketing, etc.
- **Marketingul localității:** Poziționarea comunei ca o localitate adecvată pentru firme/investiții necesită un marketing adecvat. După ce sunt finalizate lucrările de amenajare a teritoriului parcului și terenul este dotat cu infrastructură urmează promovarea sitului printre potențiali investitori autohtoni și străini. Marketingul se va realiza prin intermediul mai multor canale de comunicare, prin cataloage, materiale imprimate (materiale despre comună, despre regiune respectiv despre sit) localității, prin participare la târguri și expoziții organizate în domeniu și prin promovarea în spațiul on-line a comunei prin intermediul unei website tematic.

Inițiator: Autoritatea Publică Locală

Parteneri: instituții publice locale, proprietari de terenuri, firme locale

Efecte și rezultate așteptate: Comuna Reci a devenit o localitate țintă pentru un investitor internațional chiar și în lipsa unui marketing conștient. Atu-urile comunei ce derivă din așezarea favorabilă vor fi exploatate la un nivel mult mai ridicat în urma unei serii de intervenții și investiții propuse mai sus. Ca urmare a acestor intervenții comuna va dispune de un parc special amenajat pentru investiții/activități economice, va crește numărul firmelor stabilite în comună, activitățile economice vor fi concentrate în spațiu, reducând astfel efectul acestora asupra ambientului natural. Firmele stabilite în comună înseamnă taxe locale și locuri de muncă ceea ce vor contribui la dezvoltarea comunei și la creșterea nivelului de trai a populației.

Surse de finanțare: Program Operațional Regional, Programe Guvernamentale, Buget local

10.3.4. Măsura 4.4: Creșterea calității resursei umane

Scopul intervenției: Intervenția vizează dezvoltarea resursei umane din comuna Reci prin organizarea unor seminare de dezvoltare a diferitelor competențe și prin programe de calificare și recalificare oferite persoanelor fără locuri de muncă/care-și doresc să schimbe locul de muncă

Descrierea intervenției: Calitatea resursei umane se corelează direct cu nivelul de dezvoltare al unei localități, aptitudinile și capacitățile populației locale putând fi ușor convertite în avantaje economice. În același timp calitatea resursei umane constituie un factor important și în atragerea investitorilor, firmele fiind mai dispuși să-și aleagă locații unde indicele dezvoltării umane arată valori mai favorabile. După cum am prezentat anterior strategia de dezvoltare a comunei Reci sprijină înființarea unui parc în domeniu în care se pot stabili companii/societăți dornici să se investească în zonă și pot desfășura diferite activități economice. Activitățile prezentate mai jos cuprind mai multe elemente ale dezvoltării resursei umane, pornind de la dezvoltarea competențelor generale organizate prin cadrul unor forumuri, până la dobândirea unor skill-uri mai specifice dobândite prin programe de calificare/recalificare atestate. Măsura cuprinde următoarele:

- **Cunoștințe facultative introduse în curriculum-ul școlar:** pe lângă curriculum-ul obligatoriu introducerea unor noi cunoștințe (istoria locală, aptitudini antreprenoriale și cunoștințe legate de organizarea gospodăriei, introducerea în meserii și artizanat, educație privind protecția mediului, etc.).
- **Servicii de orientare în carieră pentru tineri:** orientarea către o anumită carieră trebuie să înceapă încă de la o vârstă fragedă. Prin cadrul diferitelor proiecte derulate în comun de către școlile locale și autoritatea publică locală propunem prezentarea diferitelor meserii cu ajutorul meșterilor/întreprinzătorilor locali și invitați. În procesul de orientare trebuie pus accent pe crearea imaginilor de viitor care proiectează un viitor la nivelul comunei.
- **Înființare clubul intelectualilor locali:** înființarea unui club pentru studenți și intelectuali locali în cadrul căruia se poate organiza dezbateri pe diverse teme, și unde pot fi formulate propuneri pentru dezvoltarea localității.
- **Cartografierea necesităților de pe piața muncii din regiune și organizare programe de calificare/recalificare** pentru șomeri, pentru populația care se retrage din agricultură și pentru cei care sunt amenințați de pierderea locului de muncă sau cei care vor să-și schimbe locul de muncă.

- **Cartografierea necesităților cu privire la programe de formare și calificare** și organizarea acestor programe cu ajutorul fondurilor nerambursabile și prin implicarea formatorilor atestați.
- **Programe/forumuri/seminare de perfecționare pentru diferite grupuri țintă:** agricultori, producători de produse alimentare, pentru reprezentanții diferitelor servicii, prelucrarea lemnului, etc.
- **Organizare programe de calificare pe baza necesităților firmelor/companiilor care vor muta sau vor să-și deschide puncte de lucru în comună.**
- **Învățarea unui meșteșug pentru membrii populației romă și sprijinirea meseriilor populației romă existente.**
- **Organizare seminare prelegeri pe tema elaborării proiectelor de finanțare și atragere de fonduri pentru ONG-uri și firme locale.**
- **Sprijinirea mobilității forței de muncă.**

Inițiatori: Autoritatea publică locală

Parteneri: Asociația de tineret, școala locală, firme și meșteri din comună

Efecte și rezultate așteptate: Intervențiile enumerate mai sus vor contribui la îmbunătățirea și înlărgirea bazei de cunoștințe a diferitelor actori locali/grupuri țintă. Prin introducerea noilor forme de cunoștințe și prin organizarea diferitelor cursuri va crește calitatea resursei umane din comună, crescându-se în același timp șansele de integrare pe piața muncii a celor care își caută un loc de muncă sau doresc să-și schimbe locul de muncă. Ca un alt efect al intervențiilor, va crește atractivitatea comunei în rândul investitorilor/companiilor care își caută noi locații pentru desfășurarea activităților.

Surse de finanțare: POCU, surse proprii

10.4. P4. Includerea comunei în circuitul turistic regional

Prioritatea propune intervenții la toate nivelele ale sistemului de turism local pornind de la realizarea investițiilor și extinderea capacității, prin susținerea cooperărilor între actori în domeniu, până la conceperea și introducerea noilor produse turistice în circuitul turistic, respectiv valorificarea acestora prin metode și canale inovative. Pe lângă intervențiile care vizează tratarea lipsurilor prezentate în cadrul analizei situației, prezenta prioritate cuprinde și un set de măsuri inovative care își propun o nouă abordare în organizarea sistemului de turism și în conceperea noilor produse turistice.

În zilele noastre sectorul turismului este foarte des apostrofat ca o ramură, pe baza căruia se poate relansa traiectoria economiei naționale sau economia unei regiuni. În cele mai multe cazuri însă fie că nu există resurse adecvate fie că lipsesc aptitudinile necesare în ceea ce privește punerea în valoare a resurselor și de organizare a sistemului de turism. În cazul comunei Reci găsim resurse turistice din belșug, cele menționate în prima parte a prezentei strategii ofer o bază solidă pe care se poate construi. Faptul că fluxul de turiști a rămas moderat în comparație cu potențialul turistic se datorează faptului că sistemul local de turism este neorganizată, sunt deficiențe majore în infrastructura și suprastructura turistică. Aceste lipsuri împiedică creșterea profitabilității sectorului de turism, sectorul neputând contribui la creșterea economiei locale și la ocuparea forței de muncă.

Prioritatea nr. 4 vizează valorificarea resurselor turistice naturale unice și a resurselor antropice de care dispune comuna Reci prin valorificarea poziționării favorabile a comunei. Prioritatea construiește pe fluxul de turiști ce se realizează în destinațiile apropiate (Stațiunea Covasna, municipiul Brașov și municipiul Sfântu Gheorghe) la care se poate conecta prin intermediul unor serii de intervenții. Destinațiile oferă pachete, produse și servicii speciale (produse balneoclimaterice, produse culturale, turism urban) la care comuna Raci s-ar putea alătura cu o serie de produse complementare. Aceste produse pot fi dezvoltate mai ales în domeniul ecoturismului, în domeniul turismului de weekend și în domeniul agroturismului (a turismului rural) prin organizarea produselor și activităților eco-turistice, culturale și de timp liber.

În cazul comunei Reci tot ce se realizează în sistemul turismului se realizează individual fără puncte de conectare între obiective, actori și țeluri. Așadar o condiție de bază în dezvoltarea sectorului turismului reprezintă dezvoltarea cooperăției între diferiți actori din comună și din localitățile din regiune (pensiuni, moteluri, artizani, prestatori, administratori ai ariilor protejate, administrațiile publice, etc.) și stabilirea unor obiective și planuri de acțiune comune.

10.4.1. Măsura 4.1: Crearea condițiilor de bază și dezvoltarea infrastructurii turistice

Scopul intervenției: Crearea condițiilor de bază pentru practicarea anumitor forme de turism și dezvoltarea infrastructurii turistice existente la nivelul comunei. Intervenția vizează asigurarea bazei tehnico-materiale necesare pentru desfășurarea activităților turistice.

Descrierea intervenției: Organizarea turismului necesită o infrastructură care poate asigura buna desfășurare a activităților ospitaliere. Această infrastructură cuprinde totalitatea dotărilor tehnice și edilitare, structurile de primire și de alimentație publică, structurile de agrement și structurile care oferă servicii speciale. Într-o abordare mai largă a infrastructurii turistice această cuprinde și elemente ale infrastructurii generale, de ex.: străzi și drumuri, sistemul de apă potabilă, sistemul de canalizare, sistemul de iluminatul public, serviciile medico-sociale, servicii bancare, etc. deoarece turiști sosiți la o anumită localitate sau destinație utilizează totalitatea acestor servicii. Așadar în planificarea infrastructurii tehnico-edilitare și în organizarea serviciilor de bază pe lângă necesitățile populației locale trebuie ținut cont și de necesitățile turiștilor, deoarece impresiile despre comună vor fi formate pe baza tuturor acestor elemente de infrastructură. Intervențiile cu privire la dezvoltarea infrastructurii locale am discutat anterior în cadrul axei prioritare 1. Prezenta măsură vizează dezvoltarea acelor elemente care aparțin infrastructurii turistice într-un sens mai restrâns. În rândul intervențiilor trebuie sprijinite următoarele:

- **Planificare turistică și amenajare teritorială:** ca un prim pas trebuie inventariate care sunt acele locuri din comună unde ar fi nevoie/ar fi indicată realizarea unor investiții turistice, iar pentru aceste locații trebuie realizate (unde există trebuie actualizate) planurile urbanistice zonale și studiile, acordând o atenție sporită conservării valorilor peisagistice și evitând introducerea elementelor și formelor care nu se integrează în peisajul existent. Trebuie desemnat și reglementat ca atare o zonă de agrement în împrejurimea lacurilor.
- **Elaborare plan urbanistic zonal și amenajarea zonei caselor de week-end:** pentru a evita construcțiile haotice de case de week-end și reducerea impactului asupra mediului propunem desemnarea unei zone special destinată pentru aceste construcții și reglementat corespunzător prin Planul Urbanistic General.
- **Consolidarea sistemului de baraje în cazul lacurilor, asigurarea unui nivel constant al apei și asigurarea calității acesteia.**
- **Amenajarea împrejurimii lacurilor:** pentru dezvoltarea turismului de week-end realizat pe malul râurilor este nevoie de intervenții de amenajare. Ca un prim pas

terenurile aferente lacurilor trebuie introduse în domeniu public pentru asigurarea unei administrări adecvate. Pe baza unui plan de amenajare trebuie realizate intervenții de amenajare a zonei prin accesibilizarea mai bună a acesteia, prin conectarea la infrastructură tehnico-edilă, prin desemnarea diferitelor zone de folosință (mal, activități și terenuri sportive, strand, pescuit, unități de alimentație, zone de activități libere, parc, popasuri și pasarelă pietonală în jurul lacului, zona de camping, zona caselor de week-end, etc.).

- **Amenajarea brațului mort al Râului Negru:** în primul rând trebuie curățat și asigurat un flux de apă pentru prevenirea poluării brațului. Pe malul brațului mort trebuie instalat infrastructură pentru pescuit (construire dig-uri,) și adecvat pentru activități de timp liber (plimbare, mobilier stradal, bănci, etc.).
- **Conservarea, accesibilizarea și valorificarea turistică a monumentelor istorice (castellum de la Comolău, situl arheologic și biserici reformate, conace):** după realizarea planurilor de conservare/amenajare, trebuie începută amenajarea împrejurimii acestor atracții, plasarea panourilor informative inscripționate în mai multe limbi în legătură cu aceste obiecte.
- **Accesibilizare și construire/reabilitare infrastructură în Mestecăniș:** pentru reducerea impactului cauzat de turism și pentru valorificarea ariei protejate prin ecoturism este nevoie de înființarea unei infrastructuri cu mai multe elemente: punct de informare, muzeu de prezentare a speciilor ce trăiesc în aria protejată, creare pasaje pietonale și piste pentru bicicliști, amplasare panouri de informare, amenajare popasuri, etc.
- **Extinderea capacității de cazare prin înființarea noilor structuri de primire** (pensiuni, pensiuni agroturistice, camping-uri, amenajare camere pentru oaspeți la nivelul gospodăriilor, etc.). Extinderea capacității trebuie sprijinită atât în cazul actorilor privați cât și în cazul administrației publice locale (realizare camere pentru oaspeți în clădiri aflate în proprietatea consiliului local).
- **Tabăra de tineret:** construirea unei tabere de tineret cu scop educațional.
- **Dezvoltarea structurilor de agrement:** terenuri de sport, piste pentru bicicliști, căi și accesorii pentru turism ecvestru, infrastructură de timp liber, crearea unui pasaj pentru plimbare la malul râului Negru, scenă de aer liber, înființarea unui parc de agrement.
- **Construire puncte pentru observarea animalelor sălbatice în păduri, accesibilizarea și dotarea parcului de vânătoare din Saciova.**

- **Infrastructură auxiliară, amenajarea parcurilor și popasurilor de-a lungul principalelor trasee turistice și în apropierea obiectivelor turistice.**

Inițiatori: Autoritatea publică locală, pensiuni și firme din domeniul turismului

Parteneri: Instituții și ONG-uri locale

Efecte și rezultate așteptate: Datorită intervențiilor mai sus prezentate la nivelul comunei Reci vor fi create condițiile de bază pentru practicarea diferitelor forme de turism. Construind pe o infrastructură turistică bine dezvoltată pot fi create programe și produse turistice de calitate. În urma măsurilor prezentate vor fi realizate investiții care pot contribui la protecția valorilor naturale și culturale, precum și la punerea în valoare a acestora. Totodată ca urmare a acestor intervenții se va îmbunătăți gradul de accesibilitate al atracțiilor turistice, va crește gradul de utilizare a resurselor existente și va crește nivelul de atractivitate a comunei în rândul turiștilor. Rentabilitatea investițiilor va putea fi măsurată prin creșterea numărului sosirilor turistice și prin extinderea duratei de ședere.

Surse de finanțare: Surse locale, PNDR, PNS, PNRR, POR, alte programe UE

10.4.2. Măsura 4.2: Dezvoltarea produselor turistice și oferirea unor servicii turistice performante

Scopul intervenției: Măsura vizează crearea pachetelor turistice, organizarea diferitelor elemente în produse turistice și dezvoltarea serviciilor existente construind pe buna cooperare între actori în domeniu

Descrierea intervenției: Măsura prezentată mai sus asigură infrastructura necesară organizării turismului. Contrar celor prezentate în cadrul măsurii precedente, unde accentul a fost pus pe crearea condițiilor *hard*, prezenta măsură sprijină elemente *soft* ale sistemului de turism. Elementele soft ale sistemului de turism necesită creativitate și impun activități de organizare, conciliere și comunicare între actori. Măsura cuprinde un set de intervenții care sprijină dezvoltarea elementelor de suprastructură ale turismului local contribuind astfel la creșterea competitivității comunei pe piața turistică autohtonă și internațională. Ca un prim pas trebuie definit profilul comunei din punct de vedere turistic pornind de la resursele comunei și posibilitățile de practicare a turismului. În această ordine de idei comuna poate oferi produse turistice mai ales în domeniul turismului ecologic, turismului week-end axat pe utilizarea lacurilor și în domeniul turismului rural (respectiv agroturism). Aceste produse pe termen mediu pot fi completate cu servicii și pachete de oferte aferente turismului cultural. Succesul măsurii nu poate fi închipuit fără o cooperare între actori. Cele mai importante elemente ale măsurii cuprind:

- **Înființarea unei organizații turistice (asociație) cu rol multiplu în organizarea, managementul și promovarea turistică a localității.** Această organizație ar oferi un cadru instituțional pentru stimularea cooperării în domeniu și sub umbrela acestei organizații ar putea fi concepute și implementate proiecte comune.
- **Servicii de agrement în zona lacurilor:** trebuie asigurate servicii complexe de agrement pentru turiști sosiți în zona lacurilor. Pe lângă asigurarea scăldatului în condiții adecvate trebuie oferite alte posibilități de petrecere a timpului liber, ca de ex.: plimbări cu barca, plimbări cu biciclete de apă, închirieri bicicletă și alte echipamente sportive. De asemenea în jurul lacului pot fi organizate diferite programe dedicate turiștilor: exerciții aerobice în apă, diferite competiții și evenimente sportive, concursuri de gastronomie, etc.
- **Asigurarea unui ghid pentru prezentarea Mestecănișului prin implicarea administratorului ariei naturale protejate.**
- **Pachete eco-turistice complexe:** în zona ariilor protejate propunem organizarea drumețiilor, traseelor tematice, image hunting, observarea animalelor sălbatice, etc.. Organizare vizite în Mestecăniș prezentând tainele naturii (specii rare de plante, diversitatea florei și faunei, etc.) incluse în sejururi de 2-4 nopți cu servicii incluse, excursii ghidate, etc.
- **Pachete turistice care promovează agroturismul și turismul rural:** viața de la țară și activitatea agricolă poate reprezenta un mod ideal pentru petrecerea timpului liber populației din zonele urbane. Este important ca primirea turiștilor să se desfășoare în mod organizat, în special în locații unde există toate condițiile pentru practicarea agroturismului. Trebuie să acordăm o atenție specială implicării turiștilor în viața gospodăriei, în procesele de muncă și pe programele destinate celor mici, prin intermediul cărora pot dobândi informații utile. Programe ecvestre pot colora oferta turismului rural local.
- **Produse ale turismului cultural:** organizare vizite ghidate la monumentele istorice existente, la meșteri și artizani locali, prezentări ale ansamblului de dans și al fanfarei locale, înființarea muzeului satului și expunerea artefactelor culturale (produse culturale, prezentarea istoriei comunei și a fanfarei).
- **Organizare evenimente culturale și muzicale de mare anvergură care pot contribui la creșterea renumelui comunei,** de ex: tabere, întâlnirea fanfarelor, festivaluri tematice în domeniul muzicii.

Inițiatori: Autoritatea publică locală, firme locale, moteluri actorii din domeniul turismului

Parteneri: autorități publice din regiune, instituțiile locale, meșteșugarii, asociația turistică urmată a fi înființată, Consiliul Județean Covasna

Efecte și rezultate așteptate: Măsura contribuie la valorificarea potențialului turistic local, la conceperea extinderea, respectiv diversificarea ofertei turistice existente. Toate acestea reprezintă bazele ca localitatea să devină o atracție frecventată de turiștii implicând în mai multe programe turistice și petrecând astfel în localitate un timp mai îndelungat. Comuna Reci va atrage un număr ridicat de turiști sosiți în orașe și destinații adiacente. Dezvoltarea ofertelor bazate pe produse turistice va influența gradul de profitabilitate atât în mod direct (prin valorificarea unor produse), cât și în mod indirect (prin extinderea duratei șederii și prin creșterea numărului sosirilor turistice). Asociația turistică urmată a fi înființată va crește nivelul de cooperare între agenți turistici.

Surse de finanțare: Surse proprii, PNDR, PNRR, PNS, POR, alte surse UE

10.4.3. Măsura 4.3: Conceperea și sprijinirea activităților de marketing turistic

Scopul intervenției: Construirea unui brand turistic propriu, sprijinirea poziționării a comunei ca o mini-destinație în domeniul ecoturismului pe piața turistică din România.

Descrierea intervenției: În zilele noastre competiția de pe piața turistică are loc mai degrabă între locații și destinații și nu între operatori de servicii turistice. Comunele pot participa în această competiție fie individual (în cazul în care dispun de atracții turistice unice și deosebite și o infrastructură turistică bine dezvoltată) fie în parteneriat cu alte localități, în acest caz prin destinație turistică se va înțelege o anumită regiune bine definită. Comuna Reci dispune de un potențial turistic ridicat și valoros care îndreptă comuna să devină o mini-destinație turistică independentă. Pentru a deveni cunoscută în primul rând pe piața turistică autohtonă (să nu menționăm piața turistică internațională) trebuie depuse eforturi pentru crearea și promovarea unui brand turistic. În jurul valorilor naturale excepționale de care dispune comuna și prin dezvoltarea infrastructurii turistice și a unor serii de produse turistice (oferte/programe/activități) prezentate în cadrul măsurii anterioare comuna Reci poate devenii în viitor o mini-destinație de succes, promovat ca atare. Asta nu înseamnă că nu este nevoie de cooperare cu alte localități din zonă în domeniul marketingului turistic, ci din contră, trebuie realizat un sistem de complementaritate atât în cazul ofertei turistice cât și în promovarea posibilităților de petrecere a timpului liber.

Activitățile de promovare sprijinite de către prezenta strategie sunt următoarele:

- **Crearea unui brand turistic al comunei Reci:** ca un prim pas în promovarea comunei trebuie elaborat un brand (precum și regulile de utilizare a acestuia) care ajută la distingerea și identificarea mini-destinației pe piața turistică regională și autohtonă. Elementele brandului trebuie alese cu grijă (și în conformitate cu resursele și exigențele locale) prin implicarea operatorilor turistice și cu ajutorul specialiștilor în domeniul creării brandurilor turistice și a promovării turismului. Aria protejată și lacurile din comună pot devenii elemente importante ale brandului turistic. Propunem un brand care poziționează regiunea ca o destinație eco-turistică care proiectează o imagine responsabilă de marketing.
- **Înființarea unui sistem de informații turistice:** această intervenție necesită o colaborare de nivel micro-regional, respectiv o colaborare între destinații din zonă, deoarece acestea nu dispun de date/informații suficiente cu privire la motivația, așteptările și gradul de satisfacție a turiștilor sosiți în regiune. Aceste informații ar contribui în mare măsură de creșterea atractivității destinațiilor, la dezvoltarea unor noi servicii bazate pe nevoile reale, etc.. Ar fi de asemenea tot atât de importantă elaborarea unei baze de date care să conțină atracțiile locale și regionale, serviciile oferite, unitățile de cazare, etc.. Prin intermediul unor portaluri de specialitate aceste informații ar putea fi accesate cu ușurință de către turiști, contribuind la creșterea atractivității.

- **Sistem integrat de informații pentru operatori din regiune:** în paralel cu activitatea precedentă trebuie înființat un sistem intern care facilitează comunicarea între operatori regionali, face posibilă monitorizarea evoluției locurilor libere la structuri de primire, evenimente organizate, rezervațiile on-line, creare de conținuturi, etc. De exemplu cu ocazia zilelor Sfântu Gheorghe sosește un număr ridicat de turiști care ar putea fi cazate și în comună, dar fără o cooperare și în lipsa unui asemenea sistem acest lucru nu se întâmplă.
- **Creare și amplasare bannere, panouri informative:** sosind de pe drumul European E574 turistul nu primește nici o informație cu privire la existența obiectivelor turistice din comună. Propunem amplasarea unor bannere/panouri pe marginea drumului și în apropierea obiectivelor turistice (în zona Mestecănișului) și a monumentelor și siturilor istorice, respectiv de a lungul traseelor turistice trebuie amplasate panouri/afișe/plăcuțe cu design unitar și cu informații cu privire la respectivul obiect.
- **Oferirea informațiilor turistice, crearea unui punct de informare turistică:** la nivelul comunei cel puțin 1 persoană (vorbitoare de mai multe limbi) trebuie să se angajeze în informarea turiștilor sosiți în comună. Autoritatea publică locală de asemenea poate să-și asume un rol susținător în asigurarea serviciilor de informare turistică. Un alt serviciu care trebuie asigurat reprezintă ghidarea turiștilor sosiți, prezentarea obiectivelor turistice.
- **Marketing on-line:** în momentul de față informațiile ce pot fi regăsite pe site-ul comunei sunt puține și nu trezesc atenția turiștilor. Strategia propune dezvoltarea conținutului website-ului respectiv crearea unui site tematic de mai multe limbi, unde vor putea fi accesate toate informațiile de relevanță turistică legate de comuna Reci și împrejurimile acesteia și unde vizitatorii vor putea accesa galeriile foto și materialele virtuale, de ex: imagini live în jurul lacurilor. O altă posibilitate reprezintă organizare și promovare campanii on-line (inclusiv pe portaluri de socializare) cu pachete/oferte turistice atractive.
- **Participarea la expoziții și târguri de profil:** participarea la târgurile turistice din țară și din străinătate.
- **Atragere de fonduri și în scopul promovării comunei și a regiunii, realizare de materiale publicitare:** publicații, materiale foto-video, broșuri etc., în vederea promovării potențialului turistic local și regional.
- **Cooperare cu localitățile din zonă pentru organizarea circuitului turistic și în scopul promovării comune a destinațiilor.**

Inițiatori: operatori turistici locali și regionali, asociația turistică nou înființată, Autoritatea publică locală

Parteneri: Asociații turistice din zonă, operatori economici din zonă, localitățile din regiune

Efecte și rezultate așteptate: Intervențiile prezentate mai sus vor sprijini poziționarea comunei Reci pe piața turistică, atracțiile comunei vor fi promovate în mod organizat și într-un cerc mai larg. Ca urmare a acestei intervenții vor fi concepute și implementate noi instrumente de marketing, care vor contribui la creșterea eficienței activității de promovare turistică. Identitatea vizuală unitară va asigura armonizarea activității actorilor din domeniul turismului, astfel ajutând turiștii în identificarea și alegerea ofertelor turistice. Efectele benefice ale activității de marketing vor putea fi măsurate prin creșterea fluxului de turiști, numărul sosirilor turistice și prin gradul ridicat al serviciilor turistice adaptate la nevoile turiștilor.

Surse de finanțare: POR, PNDR, PNRR, fonduri ale Consiliului Județean Covasna, alte fonduri UE, surse proprii

11. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Majoritatea organizațiilor internaționale, cum ar fi Banca Mondială, UNICEF, UNFPA, etc. prin metodologia lor unifică fazele de monitorizare, evaluare și feed back sub titlul de monitorizare și evaluare. Situație justificată de faptul că planul de acțiune al oricărei strategii de dezvoltare, programele și proiectele includ un capitol referitor la modul în care acesta va fi monitorizat și evaluat. Și în cazul strategiei de dezvoltare a comunei Reci pe perioada 2014-2027 trebuie stabilită metodologia de evaluare și monitorizare, procedurile și mecanismele care vor fi utilizate.

11.1. Activități de monitorizare

Monitorizarea este o activitate continuă prin care se urmărește procesul de implementare a strategiei, activitatea concentrându-se pe proces și nu pe rezultatele acțiunii. Implementarea strategiei necesită participarea tuturor actorilor sociali (instituții, organizații, comunități, grupuri sociale, indivizi, etc.) care au deseori motivații diferite, interese convergente sau divergente și priorități proprii. Însă ei trebuie angrenați în implementarea strategiei și activitățile lor trebuie monitorizate permanent în vederea coordinării. În acest sens, se necesită ca la nivelul Consiliului Local să fie desemnat un grup de E&M (evaluare și monitorizare) care va întocmi rapoarte periodice de monitorizare (la fiecare 6 luni) care vor fi pe de o parte un bun suport pentru conducerea locală, iar pe de altă parte va avea rolul de conștientizare și interiorizare a obiectivelor urmărite la nivelul actorilor individuali și colectivi. Astfel grupul E&M va organiza la fiecare șase luni întâlniri, dezbateri, sesiuni de informare a actorilor sociali, iar după aceste întâlniri se vor întocmi rapoartele de monitorizare. Această sarcină poate fi îndeplinită de către Grupul de Coordonare Strategică înființată în perioada de planificare.

În fiecare an, odată cu aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli ar fi indicat să se aprobe și un plan de acțiune pentru anul în curs, planul de acțiune fiind realizat pe baza priorităților, obiectivelor și măsurilor de dezvoltare cuprinse în strategia de dezvoltare a comunei Reci, pe perioada 2014-2027, și a termenelor prevăzute de aceasta.

Planul de acțiune anual ar putea fi dezbătut cu două ocazii la dezbaterile publice organizate de grupul de E&M, astfel fiecare actor implicat ar fi la curent cu gradul de realizare a strategiei de dezvoltare, și se pot formula anumite corecții în cazul în care lucrurile nu decurg conform celor planificate anterior.

11.2. Evaluarea

Evaluarea este o activitate periodică de analiză a relevanței unei strategii, a eficienței și impactului acesteia față de obiectivele, măsurile stabilite. Activitatea de evaluare poate conduce la modificări ale strategiei din motivul că aceasta se concentrează pe eficiența globală al acesteia.

Activitatea de evaluare va fi sarcina echipei de E&M, care prin colaborare cu membrii Consiliului Local, al Primarului vor desfășura cu 6 ocazii sesiuni de evaluare a strategiei, după cum urmează:

- Evaluarea baseline, la începutul implementării strategiei, trimestrul 3 al anului 2016, în care actorii implicați se vor familiariza cu prioritățile și obiectivele strategice. Prima sesiune de evaluare necesită desemnarea grupului de E&M din partea aparatului propriu al consiliului local;
- Evaluare intermediară, în semestrul 2 al anului 2020;
- Evaluare intermediară și actualizare strategie în anul 2022
- Actualizarea strategiei pe baza documentelor oficiale pe perioade 2020-2027;
- Evaluare finală – ultimul semestru al anului 2027;
- Evaluare de impact – semestrul 2 al anului 2028.

În cazul în care pe parcursul activității de evaluare intermediară se constată grave abateri de la situația, direcția inițială trasată de strategia de dezvoltare se necesită replanificarea obiectivelor strategice și a măsurilor de dezvoltare (prin implicarea specialiștilor), în scopul ca viziunea de viitor și prioritățile să fie îndeplinite.

Fiecare etapă de evaluare va necesita întocmirea unui raport de evaluare și prezentarea acestuia în cadrul unor forumuri organizate cu actorii locali (antreprenori, instituții, ONG-uri, agricultori, indivizi, etc.)

În următorul tabel am realizat **evaluarea gradului de implementare a proiectelor** ce au fost incluse în strategia locală la momentul elaborării acesteia. Există unele proiecte care au fost finalizate, multe sunt în curs de realizare iar o bună parte a proiectelor nu s-a demarat încă la momentul evaluării intermediare, în primăvara anului 2022. Această listă de proiecte se va completa cu proiectele introduse după evaluarea intermediară, proiectele acestea se regăsesc în cadrul măsurilor, listei proiectelor și calendarul surselor de finanțare din varianta consolidată a documentului.

Tabelul nr. 15: Evaluarea gradului de implementare a proiectelor în primăvara anului 2022

Măsura/Proiect	Grad de realizare
1. Amenajare zonă de agrement/spațiu comunitar în zona fostului lac din localitatea Reci	0% proiect valabil până în 2027
2. Realizare sistem de semnalizare/ghidare turistică unitar în localitățile componente ale comunei Reci	0% proiect valabil până în 2027
3. Ecologizarea și refuncționalizarea brațului mort al Râului Negru, realizare zonă de agrement	0% proiect valabil până în 2027
4. Educație ecologică pentru tineri și copii – Mediul prietenul nostru	În curs de realizare proiect ce va fi continuat și dezvoltat permanent
5. Proiect privind modernizarea străzilor locale din localitățile comunei Reci	0% proiect de finanțare depus în PNI anghel Saligny, finalizare până în 2026
6. Reabilitarea drumului comunal DC 19 Bita	75% în curs de finalizare
7. Modernizarea integrală a DC 25 Aninoasa-Saciova	75% în curs de finalizare
8. Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă	0% proiect valabil până în 2027
9. Reci pe două roți – construirea și marcarea pistelor pentru bicicliști	0% proiect depus în PNI Anghel Saligny finalizare 2026
10. Extinderea rețelelor de apă potabilă și canalizare în toate localitățile comunei Reci	10% etapa 1 lucrări demarat, proiect depus în PNI Anghel Saligny finalizare 2026
11. Construire rețea de alimentare cu apă și sistem de canalizare în zona caselor de vacanță din Reci	0% proiect valabil până în 2027
12. Modernizarea rețelei de iluminat public	50% modernizare integrală în 2024
13. E-guvernare, TIC în educație, sănătate, cultură: realizarea unor proiecte privind dezvoltarea sistemelor TIC în domenii precum administrația publică locală, educație, sănătate, cultură, etc.	25%, proiect ce va fi continuat până în 2027
14. Modernizarea și dotarea corespunzătoare a instituțiilor locale de învățământ	10% proiect ce va fi continuat până în 2027
15. Înființarea grădiniței cu program prelungit	0% proiect valabil până în 2027
16. Dotarea Căminului Cultural din localitatea Reci și a Fanfarei locale	100% finalizat
17. Reabilitarea și refuncționalizarea monumentelor locale	0% proiect valabil până în 2027
18. Construirea unui muzeu al satului în comuna Reci	0% proiect valabil până în 2027
19. Construire teren de fotbal cu gazon sintetic/artificial	0% proiect valabil până în 2027

20. Extinderea serviciilor medicale și îmbunătățirea echipamentelor	15% proiect valabil până în 2027
21. Înființarea sistemului de asistență comunitară rurală	0% proiect valabil până în 2027
22. Amenajarea unei piețe agro-alimentare	0% proiect valabil până în 2027
23. Centru de colectare și depozitare a produselor agricole	0% proiect valabil până în 2027
24. Farmerinfo: sistem de informare a fermierilor	0% proiect valabil până în 2027
25. Eduprenor: program de educație antreprenorială în școli	0% proiect valabil până în 2027
26. Casa întreprinderilor: suport pentru firme noi	0% proiect valabil până în 2027
27. Parc Logistic Reci	0% proiect valabil până în 2027
28. Proiect de calificare/recalificare	0% proiect valabil până în 2027
29. Zonă de week-end în zona lacurilor	0% proiect valabil până în 2027
30. Centru de timp liber pe lângă brațul mort al Râului Negru	0% proiect valabil până în 2027
31. Infrastructură turistică în Mestecăniș	0% proiect valabil până în 2027
32. Tabăra de tineret	0% proiect valabil până în 2027
33. Crearea unui brand turistic	0% proiect valabil până în 2027
34. Creare și amplasare bannere, panouri informative	0% proiect valabil până în 2027

12. CATALOGUL SURSELOR DE FINANȚARE

Odată cu lărgirea orizontului politicilor de dezvoltare s-a lărgit și cercul posibilităților de finanțare. În zilele noastre în procesul de dezvoltare locală o atenție sporită li se acordă programelor de finanțare ale Uniunii Europene. Proiectele și activitățile cuprinse în cadrul măsurilor de intervenție ale prezentei strategii de asemenea depășesc capacitatea financiară al factorilor locali și fac necesară atragerea resurselor externe.

Catalogul surselor de finanțare, ca un instrument care sprijină implementarea, rezumă posibilitățile de finanțare la nivelul măsurilor, respectiv la nivelul proiectelor/submăsurilor.

Trebuie menționat faptul că, catalogul necesită revizuire și actualizare periodică, deoarece în momentul planificării strategice majoritatea elementelor ale politicii de finanțare a perioadei 2020-2027 încă nu se cunosc.

Măsura	Submăsura/activitatea/proiect	Surse de finanțare
Măsura 1.1: Reci comună atractivă– dezvoltarea imaginii comunei	• Amenajare unui nou spațiu comunitar în zona vechiului lac • Realizare sistem de semnalizare unitar în comună • Comuna Reci, conștientă și ordonată • Amenajarea lacului format în brațul mort al Râului Negru	• PNRR – Componenta I Managementul Apei • PNRR – Componenta 3 – Managementul Deșeurilor • Subprogramele Companiei Naționale de Investiții • Sponsorizări • Fondul de Mediu • PROGRAMUL LEADER • POR 2021-2027 Axa prioritară O regiune cu turism sustenabil
Măsura 1.2: Reci, comuna iubitoare de natură și mediu – soluționarea problemelor în domeniul protecției mediului și a naturii	• Soluționarea problemelor în cazul ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci: • Soluționarea problemelor în cazul lacurilor de la Reci • Soluționarea problemei brațului mort al Râului Negru • Stoparea activităților de ardere a miriștilor • Activități de educație ecologică pentru tineri și copii • Curățirea și menținerea în curățenie a șanțurilor, albiilor pâraielor și ariilor protejate • Întreținerea și valorificarea ariilor naturale protejate • Reci Green Zone	• Fond de Mediu • PNRR – Componenta I Managementul Apei • PNRR – Componenta 3 – Managementul Deșeurilor • Programul LEADER • POR 2021-2027 Axa prioritară O regiune cu comunități prietenoase cu mediul

Măsura 1.3: Infrastructură modernă-comună viabilă	• Modernizarea străzilor locale • Întreținerea drumurilor modernizate • Reabilitarea drumului DC 19 Bita • Modernizarea integrală a DC 25 Aninoasa-Saciova • Dezvoltarea trotuarelor și a infrastructurii pietonale • Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă • Dezvoltarea spațiilor comunitare • Recu pe două roți	• Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” • PNRR – Componenta 10 – I.1.4 Infrastructură pentru biciclete la nivel local/metropolitan • Planul Național Strategic PAC 2023-2027 – intervenția – Crearea/modernizarea infrastructurii de bază din spațiul rural – infrastructura rutieră • Programul Național de Dezvoltare Locală II
Măsura 1.4: Întreținerea și dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice	• Întreținerea sistemului de alimentare cu apă • Înființarea sistemului de apă și canalizare în localitățile Aninoasa și Saciova • Extinderea rețelei de apă și canalizare, rețehnologizare sistem de tratare și înmagazinare apă potabilă • Construire rețea de alimentare cu apă și sistem de canalizare în zona caselor de vacanță din Recu • Modernizarea rețelei de iluminat public • Înființarea rețelei de alimentare cu gaze naturale • Înființarea parc fotovoltaic • Dotarea clădirilor publice cu sisteme de energie regenerabilă, creșterea eficienței energetice a clădirilor publice • Înființarea și dezvoltarea unor sisteme de energie regenerabile individuale • Reabilitarea termică, eficientizarea energetică a locuințelor multifamiliale din Recu	• Fond de Mediu • Programe Guvernamentale • Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” investițiile destinate dezvoltării și modernizării rețelelor de apă, canalizare și gaze naturale • Planul Național Strategic PAC 2023-2027 – intervenția Crearea/modernizarea infrastructurii de bază din spațiul rural – infrastructura de apă/apă uzată • PNRR – Componenta 1 Managementul Apei - I1. Extinderea sistemelor de apă și canalizare în aglomerări mai mari de 2000 de locuitori • Programul Operațional Dezvoltare Durabilă • PNRR -componenta Valul Renovării și Fond Local

Măsura 1.5: Dezvoltarea rețelei Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	• Dezvoltarea sistemelor TIC cu capital privat • Rețea de internet cu capital public • E-guvernare, TIC în educație, sănătate, cultură	• Programe Guvernamentale • LEADER • Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027 • Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027 • PNRR – Componenta 7 – Transformare digitală
Măsura 2.1: Reci o comună educată – o comunitate competitivă	• Învățământul local, poarta spre succes • Modernizarea reabilitarea, eficientizarea energetică și dotarea cu mobilier și echipamente și mijloace IT a instituțiilor de învățământ • Educație non formală – forță de muncă performantă • Înființarea grădiniței cu program prelungit • Susținerea funcționării centrelor after school • Organizare de campanii împotriva abandonului școlar și părăsirii timpurii a școlii	• LEADER • Sponsorizări • PNRR – Componenta 15 – Educație • Programul operațional educație și Ocupare • AFM • Programul Operațional Regional 2021-2027 – Axa prioritară O regiune educată
Măsura 2.2: Viață culturală bogată – Comunitate viabilă	• Întreținerea căminului cultural din localitatea Reci – stâlpul protecției valorilor culturale • Reabilitarea, eficientizarea energetică a căminelor culturale din localitățile Aninoasa și Saciova • Valorificarea spațiilor comunitare existente și amenajarea de noi spații • Valorificarea monumentelor locale • Susținerea Fanfarei Kovats Andras • Susținerea evenimentelor culturale/comunitare lansare de evenimente noi	• Programe Guvernamentale (de ex.: Administrația Fondului Cultural Național) • Programul de Cooperare Transnațională „Dunărea” • NKA • BGA • PNRR – Componenta 10 Fondul local – I.3 Reabilitarea clădirilor publice din orașe și comune • LEADER • PNRR- Componenta 11 – Turism și cultură • AFM

	• Întâlnirea generațiilor în Reci • Zilele voluntariatului • Dacă e weekend, e distracție • Întâlnirea satului • Ședințe și dezbateri publice • Finanțarea activităților culturale și comunitare • Construire muzeu al satului	
Măsura 2.3: Reci, o comună activă – dezvoltarea vieții sportive	• Construire teren de fotbal cu gazon sintetic/artificial • Construire bazin didactic de înot în comuna Reci • Întreținerea și dezvoltarea sălii de sport • Prin Reci, pe două roți • Susținerea echipei locale de fotbal • Organizare competiții sportive • Construire bazin de înot	• LEADER • Programe de finanțare ale Consiliului Județean Covasna • Programe Guvernamentale (Programe ale MTS) • BGA • Subprogramele Companiei Naționale de Investiții • PNRR – Componenta 10 Fondul Local
Măsura 2.4: Dezvoltarea vieții sociale și sanitare	• Proiectele care servesc extinderea serviciilor medicale și îmbunătățirea echipamentelor • Activitate de prevenire medicală • Înființarea sistemului de asistență comunitară rurală	• LEADER • Granturi SEE • PNRR – Componenta 12 Sănătate • Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
Măsura 3.1: Creșterea competitivității în agricultură	• Trebuie sprijine acele activități care sunt în concordanță atât cu condițiile de producție locale cât și cu cerințele de azi • Sprijinirea cooperării în producerea și valorificarea produselor agricole • Noi posibilități în valorificarea produselor	• Planul Național Strategic 2023-2027 – intervențiile sprijin cuplat vegetal și zootehnic, sprijin tineri fermieri, silvo mediu și climă, formare, consiliere, grupuri de producători, etc. • LEADER

	• Înființarea unui centru de colectare și depozitare a produselor agricole • prelucrare a produselor agricole la un nivel mai înalt • Creșterea gradului de mecanizare a agriculturii • Dezvoltarea infrastructurii agrare • Informarea fermierilor • Conștientizarea rolului multiplu al agriculturii	
Măsura 3.2: Sprijinirea întreprinderilor din localitate și creșterea spiritului antreprenorial	• Educație antreprenorială • Organizare forumuri și prelegeri în domeniu • Administrația locală în sprijinul firmelor • Administrație antreprenorială • Dezvoltarea sistemului de relații între agenți economici și între agenți și administrația locală • Sprijin acordat în accesare piețelor de desfacere • Susținerea investițiilor realizate	• LEADER • Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027 • Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027 • POR 2021-2027 • PNRR – Componenta 9 – Sprijin pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare, inovare • PNS 2023-2027 – Investiții neagricole
Măsura 3.3: Dezvoltarea mediului de afaceri și atragerea investitorilor/firmelor	• Organizare consultări publice în domeniu • Elaborare strategie și proiect pentru atragerea firmelor/investitorilor • Desemnarea și achiziționarea unui teren adecvat pentru sit-uri • Amenajarea și dotarea terenului din punct de vedere infrastructural • Administrație locală în sprijinul investitorilor/firmelor sosite • Marketingul localității	• LEADER • Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027 • Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027 • POR 2021-2027 • PNRR – Componenta 9 – Sprijin pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare, inovare • PNS 2023-2027 – investiții neagricole

Măsura 3.4: Creșterea calității resursei umane	• Cunoștințe facultative introduse în curriculum-ul școlar • Servicii de orientare în carieră pentru tineri • Înființare clubul intelectualilor locali • Cartografierea necesităților de pe piața muncii din regiune și organizare programe de calificare/recalificare • Cartografierea necesităților cu privire la programe de formare și calificare și organizarea acestor program • Programe/forumuri/seminarii de perfecționare pentru diferite grupuri țintă • Organizare programe de calificare pe baza necesităților firmelor/companiilor care vor muta sau vor să-și deschide puncte de lucru în comună • Învățarea unui meșteșug pentru membrii populației romă și sprijinirea meseriilor populației romă existente • Organizare seminarii prelegeri pe tema elaborării proiectelor de finanțare și atragere de fonduri pentru ONG-uri și firme locale • Sprijinirea mobilității forței de muncă	• LEADER • Planul Național Strategic (PNS 2027) • Programul operațional educație și Ocupare • Programul operațional Regional 2021-2027
Măsura 4.1: Crearea condițiilor de bază și dezvoltarea infrastructurii turistice	• Planificare turistică și amenajare teritorială • Elaborare plan urbanistic zonal și amenajarea zonei caselor de week-end • Consolidarea sistemului de baraje în cazul lacurilor, asigurarea unui nivel constant al apei și asigurarea calității acesteia	• PNRR – Componenta 11 – Turism și cultură • POR 2021-2027 – Axa prioritară O regiune cu turism sustenabil • Programe de finanțare ale Consiliului Județean Covasna • LEADER

	• Amenajarea împrejurimii lacurilor • Amenajarea brațului mort al Râului Negru • Conservarea, accesibilizarea și valorificarea turistică a monumentelor istorice • Accesibilizare și construire/reabilitare infrastructură în Mestecăniș • Extinderea capacității de cazare prin înființarea noilor structuri de primire • Tabăra de tineret • Dezvoltarea structurilor de agrement • Construire puncte pentru observarea animalelor sălbatice în păduri, accesibilizarea și dotarea parcului de vânătoare din Saciova • Infrastructură auxiliară, amenajarea parcurilor și popasurilor de-alungul principalelor trasee turistice și în apropierea obiectivelor turistice.	
Măsura 4.2: Dezvoltarea produselor turistice și oferirea unor servicii turistice performante	• Înființarea unei organizații turistice (asociație) cu rol multiplu • Servicii de agrement în zona lacurilor • Asigurarea unui ghid pentru prezentarea Mestecănișului • Pachete eco-turistice complexe • Pachete turistice care promovează agroturismul și turismul rural • Produse ale turismului cultural • Organizare evenimente culturale și muzicale de mare anvergură	• PNS – investiții neagricole • Programe de finanțare ale Consiliului Județean Covasna • LEADER • NKA • PNRR – Turism și cultură • Buget local

Măsura 4.3: Conceperea și sprijinirea activităților de marketing turistic	• Crearea unui brand turistic al comunei Reci • Înființarea unui sistem de informații turistice • Sistem integrat de informații pentru operatori din regiune • Creare și amplasare bannere, panouri informative • Oferirea informațiilor turistice, crearea unui punct de informare turistică • Marketing on-line • Participarea la expoziții și târguri de profil: participarea la târgurile turistice din țară și din străinătate • Atragere de fonduri și în scopul promovării comunei și a regiunii, realizare de materiale publicitare • Cooperare cu localitățile din zonă pentru organizarea circuitului turistic și în scopul promovării comune a destinațiilor	• POR 2021-2027 • Programele de finanțare ale Consiliului Județean • LEADER
--	---	---

13. LISTA PROIECTELOR

Măsura/Proiect 2022-2027
1. Amenajare unui nou spațiu comunitar în zona vechiului lac
2. Realizare sistem de semnalizare unitar în comună
3. Comuna Reci, conștientă și ordonată
4. Amenajarea lacului format în brațul mort al Râului Negru
5. Soluționarea problemelor în cazul ariei naturale protejate Mestecănișul de la Reci
6. Soluționarea problemelor în cazul lacurilor de la Reci
7. Soluționarea problemei brațului mort al Râului Negru
8. Stoparea activităților de ardere a miriștilor
9. Activități de educație ecologică pentru tineri și copii
10. Curățirea și menținerea în curățenie a șanțurilor, albiilor pâraielor și ariilor protejate
11. Întreținerea și valorificarea ariilor naturale protejate
12. Reci Green Zone
13. Modernizarea străzilor locale
14. Întreținerea drumurilor modernizate
15. Reabilitarea drumului DC 19 Bita
16. Modernizarea integrală a DC 25 Aninoasa-Saciova
17. Dezvoltarea trotuarelor și a infrastructurii pietonale
18. Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă
19. Dezvoltarea spațiilor comunitare
20. Reci pe două roți
21. Întreținerea sistemului de alimentare cu apă
22. Înființarea sistemului de apă și canalizare în localitățile Aninoasa și Saciova
23. Extinderea rețelei de apă și canalizare, retehnologizare sistem de tratare și înmagazinare apă potabilă
24. Construire rețea de alimentare cu apă și sistem de canalizare în zona caselor de vacanță din Reci
25. Dezvoltarea rețelei de alimentare cu gaze naturale
26. Modernizarea rețelei de iluminat public
27. Înființarea parc fotovoltaic
28. Dotarea clădirilor publice cu sisteme de energie regenerabilă, creșterea eficienței energetice a clădirilor publice
29. Înființarea și dezvoltarea unor sisteme de energie regenerabile individuale
30. Reabilitarea termică, eficientizarea energetică a locuințelor multifamiliale din Reci
31. Dezvoltarea sistemelor TIC cu capital privat
32. Rețea de internet cu capital public
33. E-guvernare, TIC în educație, sănătate, cultură
34. Învățământul local, poarta spre succes
35. Modernizarea, reabilitarea, eficientizarea energetică și dotarea cu mobilier și echipamente și mijloace IT a instituțiilor de învățământ
36. Educație non formală – forță de muncă performantă
37. Înființarea grădiniței cu program prelungit
38. Susținerea funcționării centrelor after school

Măsura/Proiect 2022-2027

39. Organizare de campanii împotriva abandonului școlar și părăsirii timpurii a școlii
40. Întreținerea căminului cultural din localitatea Reci – stâlpul protecției valorilor culturale
41. Reabilitarea, eficientizarea energetică a căminelor culturale din localitățile Aninoasa și Saciova
42. Valorificarea spațiilor comunitare existente și amenajarea de noi spații
43. Valorificarea monumentelor locale
44. Susținerea Fanfarei Kovats Andras
45. Susținerea evenimentelor culturale/comunitare lansare de evenimente noi
46. Întâlnirea generațiilor în Reci
47. Zilele voluntariatului
48. Dacă e weekend, e distracție
49. Întâlnirea satului
50. Ședințe și dezbateri publice
51. Finanțarea activităților culturale și comunitare
52. Construire muzeu al satului
53. Construire teren de fotbal cu gazon sintetic/artificial
54. Construire bazin didactic de înot în comuna Reci
55. Întreținerea și dezvoltarea sălii de sport
56. Prin Reci, pe două roți
57. Susținerea echipei locale de fotbal
58. Organizare competiții sportive
59. Construire bazin de înot
60. Proiectele care servesc extinderea serviciilor medicale și îmbunătățirea echipamentelor
61. Activitate de prevenire medicală
62. Înființarea sistemului de asistență comunitară rurală
63. Trebuie sprijine acele activități care sunt în concordanță atât cu condițiile de producție locale cât și cu cerințele de azi
64. Sprijinirea cooperării în producerea și valorificarea produselor agricole
65. Noi posibilități în valorificarea produselor
66. Înființarea unui centru de colectare și depozitare a produselor agricole
67. prelucrare a produselor agricole la un nivel mai înalt
68. Creșterea gradului de mecanizare a agriculturii
69. Dezvoltarea infrastructurii agrare
70. Informarea fermierilor
71. Conștientizarea rolului multiplu al agriculturii
72. Educație antreprenorială
73. Organizare forumuri și prelegeri în domeniu
74. Administrația locală în sprijinul firmelor
75. Administrație antreprenorială
76. Dezvoltarea sistemului de relații între agenți economici și între agenți și administrația locală
77. Sprijin acordat în accesare piețelor de desfacere
78. Susținerea investițiilor realizate
79. Organizare consultări publice în domeniu
80. Elaborare strategie și proiect pentru atragerea firmelor/investitorilor

Măsura/Proiect 2022-2027

81. Desemnarea și achiziționarea unui teren adecvat pentru sit-uri
82. Amenajarea și dotarea terenului din punct de vedere infrastructural
83. Administrație locală în sprijinul investitorilor/firmelor sosite
84. Marketingul localității
85. Cunoștințe facultative introduse în curriculum-ul școlar
86. Servicii de orientare în carieră pentru tineri
87. Înființare clubul intelectualilor locali
88. Cartografierea necesităților de pe piața muncii din regiune și organizare programe de calificare/recalificare
89. Cartografierea necesităților cu privire la programe de formare și calificare și organizarea acestor program
90. Programe/forumuri/seminarii de perfecționare pentru diferite grupuri țintă
91. Organizare programe de calificare pe baza necesităților firmelor/companiilor care vor muta sau vor să-și deschide puncte de lucru în comună
92. Învățarea unui meșteșug pentru membrii populației romă și sprijinirea meseriilor populației romă existente
93. Organizare seminarii prelegeri pe tema elaborării proiectelor de finanțare și atragere de fonduri pentru ONG-uri și firme locale
94. Sprijinirea mobilității forței de muncă
95. Planificare turistică și amenajare teritorială
96. Elaborare plan urbanistic zonal și amenajarea zonei caselor de week-end
97. Consolidarea sistemului de baraje în cazul lacurilor, asigurarea unui nivel constant al apei și asigurarea calității acesteia
98. Amenajarea împrejurimii lacurilor
99. Amenajarea brațului mort al Râului Negru
100. Conservarea, accesibilizarea și valorificarea turistică a monumentelor istorice
101. Accesibilizare și construire/reabilitare infrastructură în Mestecăniș
102. Extinderea capacității de cazare prin înființarea noilor structuri de primire
103. Tabăra de tineret
104. Dezvoltarea structurilor de agrement
105. Construire puncte pentru observarea animalelor sălbatice în păduri, accesibilizarea și dotarea parcului de vânătoare din Saciova
106. Infrastructură auxiliară, amenajarea parcărilor și popasurilor de-a lungul principalelor trasee turistice și în apropierea obiectivelor turistice.
107. Înființarea unei organizații turistice (asociație) cu rol multiplu
108. Servicii de agrement în zona lacurilor
109. Asigurarea unui ghid pentru prezentarea Mestecănișului
110. Pachete eco-turistice complexe
111. Pachete turistice care promovează agroturismul și turismul rural
112. Produse ale turismului cultural
113. Organizare evenimente culturale și muzicale de mare anvergură
114. Crearea unui brand turistic al comunei Reci
115. Înființarea unui sistem de informații turistice
116. Sistem integrat de informații pentru operatori din regiune
117. Creare și amplasare bannere, panouri informative

Măsura/Proiect 2022-2027

- 118. Oferirea informațiilor turistice, crearea unui punct de informare turistică
- 119. Marketing on-line
- 120. Participarea la expoziții și târguri de profil
- 121. Atragere de fonduri și în scopul promovării comunei și a regiunii, realizare de materiale publicitare
- 122. Cooperare cu localitățile din zonă pentru organizarea circuitului turistic și în scopul promovării comune a destinațiilor

